

31/3/25

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12 } చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ ఆగస్టునెల 6-వ తేది గురువారము } No. 107
సంపుటము ౧౨ } శ్రీ క్రొత్తనామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస బహుళ ద్వితీయ ౨. } సంచిక ౧౦౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష వీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పోట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

శ్రీ కృష్ణ జన్మాష్టమి నాటికి

భగవంతుని పూజచేయుటకై
చొక్కపువెండిలో తయారుచేయబడిన
శ్రీ కృష్ణ విగ్రహములు:—
వెల 1 కి 0-14-0, 2-0-0, 3-8-0, 5-0-0.

వినాయక చతుర్థి నాటికి

వెండి వినాయక విగ్రహములు:—
ప్రభావళితేని ర్పు 2-0-0, 3-8-0, 5-0-0.
ప్రభావళిగలవి ర్పు 6-0-0, 10-0-0, 15-0-0.

కులిగం:
“జయలక్ష్మి”
బెంగళూరు.

వలయువారు తక్షణము వ్రాయుడు.
ఇండియన్ జ్యాయలరి మార్పు, నగర్తపేట,
బెంగళూరుసిటీ.

ఒకదఫా మావద్ద బేరముచేసిన మానవ్వుకము మీకు తెలియును

చిత్రపుపనులు, నగిషీలు, పూజలు, మొదలగు
సవిగల నాగవత్తులు, పట్టెడలు, నాగరముల, జడ
బిళ్ళలు, మల్లెమొగ్గలు, రోజాపువ్వులు, కెంపులు,
పచ్చలు, పువ్వురాగములుచేర్చి కట్టబడిన మోపు,
హంసబిళ్ళలు మొదలగునవి, వెండి సామానులును
మావద్ద సిగ్గుగా నున్నవి. అక్కరలేనిచో పున్న
కొని పైకము వాపసిచ్చెదము. సచరము బంగారుకు,
సీమవెండికి, మేలైన పువ్వురాగములకు కెంపులకు
పూచీ సిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25 చైహబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వెల్లింగ్ టన్ సినిమా

1-8-25 శనివారమునుండి 7-8-25 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-24
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8 గం-15 ని॥ కూడ
ప్రదర్శనము గలదు.

యూనివర్సల్ డ్రామా

ది ఫాస్టు వర్కరు

ఈ డ్రామాలో రెజినాల్డు డెన్ని అనువారు
అత్యద్భుతముగా యాక్టుచేయుదురు.

క్రాన్ తియేటరులో

1-8-25 శనివారంనుండి, 7-8-25 శుక్రవారంవరకు
సాయంత్రము 8-15. రాత్రి 8-30.

ప్రతిదినము 2 ఆటలు

మేడన్ తియేటరు లిమిటెడ్ వారు

మెసలీనా

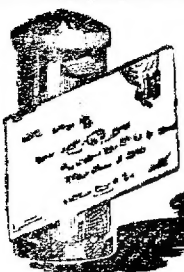
లేక జరాణీగారి అంభ్యము అను క్రొత్తనాటకము. ఇదివర
కెన్నడు సినిమాలలో చూపనిదియు బుద్ధిని భ్రమింపజేయునట్టిది
యు; అనేక కుట్రలు, తండ్రిమనులకలిగిన నాటకమునుప్రదర్శి
తురు. ఉత్సాహము కలిగించునట్టి హాస్యముగూడ ప్రదర్శింతురు

నచ్చనిచో! సామ్యవాపసు చెయబడును!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న
స్థులము, భావస్థులము, గ్రహ స్థులము, అష్టకర్మ, మోడశి
వర్గ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, మున్న
గు పెక్కుహంశములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున శుభగ్రంథము
వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణ గా కలిగి
ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు
చక్కగా ఇవ్వబడినవి. ఇది యింక జ్యోతిషగ్రంథము.
వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రు1 0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియన్ ప్రెస్ పబ్లికేషన్సు,
కళింగ్ టన్, విశాఖపట్నంజిల్లా.

జాబులు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెసు సంఘము

విచిత్ర సేవాశాఖ

ప్రచారక.

రాజ్యపు ఆర్థిక పరిస్థితి ముందరికంటే మహా దుస్థితిగా మారింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ సంచారమునకై వచ్చిన వారి ప్రాంతీయముగా, రాష్ట్ర సంఘమునా రింకును కార్యక్రమము నిర్వహించుట. కాని సంచారకార్యక్రమము దిగ్విజయముగా నెరవేర్చుటకు, విచిత్ర సేవకులను, యిప్పటినుండియు, తయారుచేయుట అత్యవసరము. కాకినాడ కాంగ్రెసు ఆధ్వర్యమున మాలానా మహమ్మదాబాదు, తమ యంత్రోపన్యాసములలో, విచిత్ర సేవకులలో, పరిపూర్ణోత్సాహమున్నను, క్రమపద్ధతి లేదని సూచించియుండిరి. మనము మహాత్ముని యొద్దనుండి మంచి యభిప్రాయమును సొందవలెను. శిక్షాశిరమల విషయము ముందు ప్రకటించబడును. విచిత్ర సేవకులుగా పనిచేయగోరువారు, తమ దరఖాస్తులను, ఆగస్టు 20 తేదీలోగా, కాంగ్రెసు సంఘముల ద్వారాగాని, తిన్నగాగాని, యాక్రింది చిరునామాకు పంపగోరుచున్నాను. విచిత్ర సేవాసంఘమువారు, దరఖాస్తులను పరీక్షించి నిర్ణయించెదరు.

కళా వేంకటరావు,

విచిత్ర సేవాశాఖ కార్యదర్శి,

ముక్కామల, అంబాజీపేటపాట్లు, గోదావరిజిల్లా.

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు స్వరాజ్య పక్షముల (స్థానిక స్వపరిపాలన సంస్థల) ఉపసంఘ సభ.

ఈక్రింది కార్యక్రమమును యోచించుటకుగాను ఉపసంఘసభ ది 9-8-25 తేదీ ఆదివారం ఉదయం 10 గంటలకు బాపట్ల పురమున "యువజన పక్షమందిరము"నందు సమావేశము కాబడును. గాన ఉపసంఘసభ్యులున్నా యంతరకు ఆ యంతరాలలో కాంగ్రెసుపక్షమున అభ్యర్థులుగా నిలిచిన వారన్నా యిటువంటి నిలువదలచినవారన్నా యీకార్యక్రమమునందు పాల్గొని కాంగ్రెసు పక్షమునకు సహాయముచేయుచున్న యితరపక్షములన్నా తప్పక దయచేయ ప్రార్థితులు.

కార్యక్రమము.

1. ఈ ఉపసంఘమునందు సేర్పరచిన ముఖ్యులను కొందరిని తేర్చుకొనుట.

2. సత్తెనకల్లి నర్సారావుపేట బాపట్ల తెనాలి తాలూకాలలో "స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలకు" కాంగ్రెసు పక్షమున అభ్యర్థులుగా నిలిచినవారి దరఖాస్తులను పరీక్షించి నిర్ణయించుట.

3. పై తాలూకాలలో త్వరలో ఎన్నికకు రానున్న ప్రదేశములలో వెంటనే ప్రచారము సాగించుటకు కార్యక్రమము నిర్ణయించుట.

4. కాంగ్రెసు పక్షమున అభ్యర్థులను నిలువదలనియూ భాగస్వామ్యులను విచారించి అభ్యర్థుల దరఖాస్తులు సేకరించుటకు ప్రత్యేకోపసంఘము సేర్పరచుట.

5. పై ప్రచారమునకు కావలసిన ఆర్థికమును గురించి యోచించుట.

6. అనంతరమైన యితరవిషయములు.

కన్వెంట్ నిర్వహణారాయణమూర్తి,

సమావేశకర్త.

తెనాలి, 2-8-1925

శివ కరణ సమాజము, ఖిరపూరుము

ఈ సభ శ్రీయుత డబ్లీవ్ వెంకటేశ్వరరావు కర్మగారి ఆధ్వర్యమున కూడెను. సభ్యులు పలువురు విచ్చేరిరి. శ్రీమాన్ జనహారి అభిరామపటనాయక మహాశయులు, బి. ఏ. కు సన్మాన పత్రమును కుమారస్వామిగారు చదివి అర్పించిరి. ఫలాసాధముల వింగొసంగబడెను. అభిరామగారు సహజమైన జాత్యభిమానము కలిగి గొప్ప యుద్ధోగము చేయుదురు గాకయని ఆధ్వర్యము ఆకర్షించిరి. సభ వార్షిక భవనలో ముగిసెను.

డబ్లీవ్ వెంకటేశ్వరరావు

కార్యదర్శి.

ఒక మహాసాహసము

ఈ నెల ఒకటవ తేదీ సాయంత్రము ఆరగంటలకు నేనును కొందరు మిత్రులును కలిసి గోదావరితీరమున విహారించుచుంటిమి. నది నిండు ప్రవాహమున రెండుతీరములను ముట్టి ప్రవహించుచుండెను. ఆస్పదీరువురు యువకులు (ఒకడు మార్వాడీయు, రెండవవాడు వైకుంఠు) కలిసి స్నానముచేయుటకు వచ్చి వాస్త్రములు తీరమున నుంచి నదిలో దిగిరి. అక్కడనే ఒడ్డునకు కట్టియున్న చిన్న పడవను చూచి వారిరువురును అందులో ప్రవేశించి కట్టు వదలించిరి. తక్షణము పడవ నదిమధ్యమునకు బోయి ప్రవాహవేగమునబడి కొట్టుకొని పోవుచుండెను. అందున్న యిద్దరునుగూడ పడవ మరల వాడునకు చేర్చుట తెలియలేదు. వెంటనే పడవనుండి వారు నదిలో దుమికి యీడుకొని వచ్చుచుండిరి. వైకుంఠు తీరమును త్వరితముగ చేరెను. మార్వాడీమిత్రము ఒడ్డునకు పదిగజముల దూరమునకువచ్చి అల సహాయమునకు కేయముండెను. భయముచే నాతడు వెక్కిరించుట చేయుచుండెను. ఒడ్డుననున్న వారెవరును వాని సహాయార్థ ముగలేదు. మేమి సంగతినితల దూరమునుండి చూచుచుంటిమి. అప్పుడు మా మిత్రుడును, విశాఖపట్టణముజిల్లా పాలకొండ కార్యదర్శియును ప్రస్తుత మిక్కడ నెక్కడోగోడు మైగినిం గవిద్యార్థియునగు సాహుకారి చిరంజీవి చాదరి యను నాతడు ముందు వాని కలలోచింపక పై నున్న వస్త్రముల దీసి వైచి నిమిష మాత్రమున నా మహా ప్రవాహమున దుమికినెను. అసీతిలో నామార్వాడీయునకుని కాపాడుటకు బోవుట యంతయీతగానికైనను సహాయకరము. అందుచేతనే తీరముననున్న యీతగాండ్రు పడవవాండ్లవ్యయము తెలిపి దిగుట మానిపెరిరి. కాని ఘటనాఘటన సమర్థుడగు పరమేశ్వరుని చేష్ట లాశ్చర్యములుకదా! కేవల మొకసోదర మానవుని జీవ మాపదనందనున్న పుడు పై నుదహరించిన చిరంజీవి చాదరిగారి హృదయ మాగినదికాదు. అతనికి ప్రవాహమున నీడచేతగాను. ఆయినను మహాసాహసముతో నదిలోదుమికి రెప్పపాటుకాలమున నా మార్వాడీ యువకుని వెనుకకుబోయి, యప్పటికే కేవలప్రాయమున నాతని నతిసామర్థ్యమున నొడ్డునకీడ్చుకొనివచ్చెను. ఈ చిత్రము జరిగినసభ్యమున తాడిలోను నీరు ప్రవహించుచుండెను. ప్రవాహవేగము గంట కైదుమైళ్ళున్నపుడు, ఒడ్డుననున్న యీతగాండ్రు సహితము దిగవద్దనియు ప్రమాద మనియు నిర్బంధించుచున్నను వినక నదిలో నీడుట క్రొత్తయని యొనను తలంపక ప్రాణములకు తెలిపి తోడిమానవున కొరకు మహాసాహస మొనరించిన యీ విశాలహృదయు ని పవిత్రాత్మ యెంతయు వందనీయ మైనది. ఒడ్డునకు లేబడిన మార్వాడీయునకుడు ఆ మహాసాహసుని చరణములకు నమస్కరించునపుడు చూచెడి మాకంద ఆ కు గూడ నా తని దివ్యాత్మకు న మ సా గ ర బుద్ధి పా డ మి న దనిన వింతగాదు. సర్వపక్షుడగు నారాయణుడు జీవులపా యస్థితియుండున్న పు డిట్టి యుదారపురుషుల హృదయములందు ప్రవేశించి రక్షణమొసంగుచుండును. సర్వేశ్వరుడు సాహుకారి చిరంజీవి చాదరిగారికి సంపూర్ణాయురారోగ్య విశ్వస్యముల నొసగి రక్షించుగాక!

కూనపులి రామమూర్తి

రాజమండ్రి.

శ్రీరామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాల

అండ్ ధర్మవైద్యశాలలు - బెజవాడ

(1000 వెయ్యిరూపాయలు విరాళము)

(30-7-25) జరిగిన జిల్లాబోరు మీటింగునందు మాకల

కాల ధర్మవైద్యశాలలకు 1000 వెయ్యిరూపాయలు యిచ్చుటకు తీర్మానించి యున్నాడు. మ-రా-రా-శ్రీ బొడ్డుపాటి వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు మీటింగు సమయమున ఈఉద్దేశ మొచ్చి స్థితినిగూర్చి విపులముగ చెప్పియున్నారు. మాకు మిక్కిలి తోడ్పడిన కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారికి మాకుమిటి తరపున నేను కృతజ్ఞతలను తెలుప చేయుచున్నాడను. మరియు ప్రతిస్థానిక సంస్థలను ఈవిధమున సహాయముచేయ ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఆయుర్వేదభూమణ భిషగ్వర

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి

ప్రిన్సిపాలు అండ్ సీనియర్ డాక్టర్.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభలు

ఆజ్ఞాపరన బందరులో రాష్ట్రీయసభ జరుగునప్పటికి గాంధీమహాత్ముడు విచ్చేయునని గుంటూరులో రాష్ట్రీయ కాం

గ్రామ కమిటీసభలో బులుసు సాంబమూర్తిగారివల్ల వినియుంటిమి. ఇతరులకన్న, సమయమునకు వచ్చు మహాత్ముని అధ్యక్షత సర్వజనసమ్మతముగా నుండును.

ఆంధ్రమహాసభలు ఇంత వరకు నామమాత్రములై క్రియాశూన్యములై యున్నది. పిర్రాపురం కాలేజీ ప్రిన్సిపాలుగా పనిచేసి ఇప్పుడు మద్రాసు యూనివర్సిటీ వైస్ ఛాన్సలరుగా నుండి విద్యాసేవా ధురంధరులగు రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడుగారి ఆధ్వర్యమున క్రింద జరిగిన బాగుండును గనక ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభల ఆహ్వానసంఘమున్ను, జిల్లా సంఘములున్ను వీరినే అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొన ప్రార్థించుచున్నాను.

వాశిరెడ్డి పార్థసారథి.

శివపాతకళాఖాన సభ, తెక్కలి.

ఈసభ యొక్క సాంఘిక వర్గము సభ 1-వ తేదీని శ్రీమాన్ ప్రవర జానకీరామపాతకగారి ఆధ్వర్యమున శివమందిరమున సంతతితమైనది. సభ్యులందరు విచ్చేరిరి. వైప్రార్థము చేయబడెను. ఈసభ యీసంవత్సరములో 18 సభలు గావింపెను. ధర్మభిక్ష ప్రతిపదివారము వనూలు చేయబడెను. ఆదాయము రు 48-11-6 వ్యయము 39-26 జలమూరుపురసమావేశ! మైన నిఖిలభారత శివకరణ సమ్మేళనమునకు రు 30, ఈగ్రామంలో జేదమట్టములకు సహాయముగ గొంత పైకము ఖర్చయినది. సంతృప్తికరముగ ఫలాహారము లాసంగబడెను. ముద్రసిద్ధులైన బలరామస్వామిగారిచే సభ్యుల ఛాయాపటము తీయబడెను.

డబ్లీవ్ అప్పారావుశర్మ,

కార్యదర్శి.

కృష్ణాతూర్పు డెల్టా

మట్లర్పు తెంచినను, నరదమ్యూటీని నది ప్రస్థాపించుచున్నను, వర్షము లమితముగ నున్నను, ఆగడ్డు మాసము ప్రవేశించినను, సాగుబడులు నాలవవంతు దిగబడినవి.

నాటికే చేలు మురుగుపడినవి. నాటవలసిన పొలములలో పడవలు నడవవచ్చును. కాలవ చివరలకు నడిజలదర్శనమేలేదు.

కొందరు కాలవలు మూయవలెనని గోలజేయుచున్నారు. కొందరు కాలవ చివరలకు కలుపుదీర నీరు బంపమును చున్నారు.

నాటికే పొలముల నీళ్ళలోతున నత్తగొట్టుచున్నవి. నాటవలసినవారికి నారులేదు. కుంచెడు విత్తనముల నారు ఖరీదాగా 10 రూపాయలు అమ్ముచున్నది. సాగుబడి పూర్తి యెట్లగునో గోచరింపలేదు.

మేనెలలో బుడమేటివరదలకు తడిసి యెండబారిన పొలములలో వరి యెర్రబార్చినూలు దారములవలె యెలతెలపావుచున్నది. కాలవగండ్లు కట్టలేదని జూన్ 20 వ తేదీకి నీరు వదలిన పిమ్మట పోసిననారుమట్లు గంగా స్నానమై పనికిరాకుండబోయినవి. జూన్ 20 వ తేదీ నుండి అర్ధచంద్రాకృతిగనున్న కాలవ కట్టలు పూలుపడునని (శీకట్ అనునది) అర్ధనీరైనను వదలనందున సాగుబడుకాక మేనెలలో పోసిన నారుమట్లు ముదిరి పోయి కొన్నిమట్లు కలుపువేసి చెడిపోయినవి.

డెల్టాలో సాగుబడి మొక్కబడి మూడుపాళ్లు యిప్పటికి దీరినను ఆప్రతిష్ట డెల్టావారిది కాదు. వానచేవుని దయచే. జూన్ 20 వ తేదీకి నీరు వదలిరి. జూలై 10 వరకు కట్టలు తెగునని 4 వ వంతు నీరే వదలిరి. జూలై 25 నుండి మురుగు గోలతోను కాలవకట్టలు తెగుననియు కాలవలు మూసిరి.

లోపలి లంకల విశాలతలేని కాలవలు సగపాలు నీటిలో కలిసి పోయి, అర్ధచంద్రునితో కయ్యమునకు కాలదువుచున్న కట్టలు—కాలవల పొడుగునను మిత్రపల్లములతో నిండి. గ్రహణపు మొరికల నెకసక్కెములాడు పల్లములు తంబురాతీగల కెదురు దిగున కాలవకట్టలు దివిజ నిర్మితములై దుర్బిణితోనైన గోచరింపని మురుగుకాలువలు యేనాటి కానాడు మార్పుజెందెడి అరుంధతీ సోదరి తిలకములగు సాగుబడి తూములు వక్రినాడైన కాలము వ్యయపరచి డెల్టా మొత్తపు సమస్యలను యోచింపబాలని ఇరిగేషను అసభిభారబోధులు యేనాడు అంతరించునో యేనాడు డెల్టా బాగుపడునో జ్యోత్యము చెప్పగల వారెవరును గానరారు.

డెల్టాయూత్రికుడు

ఆంధ్ర కళా ప్రచార సంఘము
టెక్కలి

ఆంధ్రనాటకకళను ఈ ప్రాంతములలో ప్రెతనమును గలిగింపటకు సుతాపాపడి యొక నాటకదళము ఆయత్నమైనది. ఈ దళమునందు ఇంగ్లీషుపాండిత్యము గలవారును, ఆంధ్రభాషాచిరపరిచితులును లోకానుభవజ్ఞులును అగు యువకులు గలరు. వీరు ఈరూపకసంఘమునకు సర్వ ప్రజాకర్షణీయార్థము ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రచారక నామకరణమును సంకల్పిత మొనర్చినారు. తమ స్వంతలాభమును వాంఛించి గాని, ఇతరోద్దేశములకు యీ సంఘము నెలకొల్పబడి యుండలేదు. ఇందు మ-రా-రా-త్రీ, శివల సుబ్బారావుపంతులుగారు యోధునిగను, శ్రీ జయంతి జగన్నాథరావు బి. ఏ. గారు దర్శనగ్రహరనిగను అమరియున్నారు. వీరి సక్రమమైన యాజమాన్యమున ఈనాటక వ్యూహము సత్కళావిజయోత్సవములను లోక ప్రమోదకరములుగ బ్రవర్తించుచున్నవి. సుప్రసిద్ధాంధ్ర నాటకములనే వీరు ప్రదర్శించుచున్నారు. ఇందు పంతులకృష్ణరాయలుగారు మాధుర్యరూపవైఖరులను, మనోహరసంగీతమీకనములను, విస్ఫుటవాచిక ప్రచారములను, పాత్రోచితముగను, ఔనుకొండ జోగారావుగారు నాయికాభూమికను సరళమోహన విలసనముగను, హావభావపరికిలనముగను, జగన్నాథరావుగారు ఆంగికాద్యభివ్యంగ్యభావములను, యక్షియక్ష గభీరసంభాషణాయును, ఆప్యటప్యటికి మార్పబడుచున్నటువంటి లీలాచేష్టితములను, బుట్టా సీతారామమూర్తిగారు ఉదాత్తస్వరతరంగములను, ధారణావిశోధములును సహజరీతుల గుప్పించుచుందురు. తక్కుంగల పాత్రముల ధరించు నటకులుగూడ సమగ్రనైపుణిని నెదజల్లుచుందురు.

ఆంధ్రసామ్రాజ్యమునగల సుప్రసిద్ధనాటక సంఘములకు ఈసంఘము వెనుకబడదు. ఈనాటక వ్యూహము సత్కళావిజయోత్సవములను ప్రేక్షకలోక హృదయానందకరముగా గొనసాగించుచున్నది.

నాటక కళాకాంతుల బోషింపవలెనురాజులును, అభిమానదోహలరగు మహానీయులును ఈనాటకకళ ప్రచారక సంఘమును బహుకరింతురుగాక!

డి. యన్. శర్మ.

కోయలకుంట్ల తాలూకాబోర్డు

ఎస్. పి. కేసు రెడ్డి (ఎం. ఎల్. సి) గారు-భోను
“ఒక విలేఖరితో నేను చెప్పినట్లు హిందూపత్రికలో ప్రకటింపబడిన విషయములు నిజము కావు. ఆతనిని నాకును ఏదో మామూలుభోరణి సంభాషణ జరిగెనుగాని ప్రత్యేకముగ యీవిషయమును నేనతనితో మాటలాడియుండలేదు. కోయిలకుంట్ల తాలూకాబోర్డు బాగుపడుటకును ఇటుపై అచట పని సరిగా జరుగుటకును దాని నిపుడు వివరించుటయే కర్తవ్యమని యిదివరకును ఇపుడును గూడ నేను తలచుచునే యున్నాను. ఇపుడు కత్తుల ప్రబలి యున్నవి. స్వార్థపరులు ఒకపక్షమును వశపరచుకొని స్వలాభముకొరకే వినియోగించుకొనుచున్నారు. ఏప్రియలు 20-వ తేదీని అధ్యక్షుని ఎన్నిక జరిగినపుడు కోసము లో వందల కొలది ప్రజలు ఆ యుధములను ధరించినవచ్చిరను సంకతి నాకు తెలిసియున్నది. బోర్డు విషయములు గాడిద గత్తరగా నున్నవి. అట్టిచో అధ్యక్షుని ఎన్నికను మరల జరుపవలెనని నే నెటుల నూచింప గలుగుదును?

ఆడిటరు తనిఖీలో 5 ఏండ్లనుండి పెద్ద మొత్తములను గూర్చిన ఆక్షిప్తములు సమాధానములు పంపబడ లేదనియును 9000 రూపాయలకు రసీదులు (ఓచర్లు) కనబడుట లేదనియును 2, 3 ఏండ్లలోపున తాలూకాబోర్డువారు ఆడిటు ఆఫీసుకు సరియైన ప్రత్యుత్తరములను పంప లేదనియును గూడ తెలియుచున్నది. అపుడు బోర్డును విరమించుట అవసరమను నమ్మకము నాకు కలిగియుండగో నేను అందు కనుకూలముగా ఓటు యిచ్చియే యుండగో ఇతరుల బలవంతమున విధిలేక నే నెటుల ఓటు నిచ్చి నేను విలేఖరితో చెప్పినట్లు హిందూపత్రికలో ప్రకటింపబడెను. ఇది పెద్దబొంతు. బోర్డులో కత్తులు ప్రబలించున దానిని విరమించుటకే దొరతనమువారు తరలవియ్యవలసి యున్నది. గత్యంతరము లేనేలేదు అనియే నేను తెలిపితిని.” అని రెడ్డిగారు తంజివార్త నంపిరి.

మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభ

గవర్నరు యాహ్వానము స్వరాజ్యవాదులంగీకరించుట

బర్మింగ్ హామ్స్ ప్రభువు ఉపన్యాసమును నిరసించుట
నాగపురము, ఆగస్టు 5:—నేడు మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభ తంజిగారి యధ్యక్షత క్రిందగూడీ ప్రశ్నావంతరము ప్రతినిధి సభ్యుల తీర్మానముల జరిపించిరి.

ప్రస్తుత మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభను తంజిగారి శాసనమున మఱియొక సభ్యునిని నియమించుట ప్రశ్నించిరి. దానికి ప్రభుత్వ సభ్యుడు, ప్రతినిధి సభ్యులచే నెన్నుకొనబడిన యధ్యక్షుడు ప్రభుత్వపు టువ్యోగికాదనియు, నాతడు ప్రభుత్వపు టాజ్ఞలకు బద్ధుడు కాదనియు, ప్రభుత్వాధికారి యతనిని బహిష్కరించుట జేయలేదనియు చెప్పిరి.

బర్మ సభికారమునుండి తప్పించు విషయమై ప్రశ్నింపగా ప్రభుత్వ సభ్యుడు నెల్లనుగారిట్లు సమాధానమిచ్చిరి. “ఆ యువ్యోగియై రెండువిధములగు నేరములు మోపబడినవి. ఒకటి ప్రభుత్వమున కిచ్చిన యధికారము ననుసరించినది. దానిపైనిక ముందు జిల్లా యధికారులు దర్బారులు చేయకుండునటుల నిర్ణయింపబడినది. రెండవ దేవున దివ్యుడే కమిషనరుగానుండి, రాజకీయ విరోధి ననవరముగా నిర్బంధించి యవమానపఱచెనను విషయము ఇది చాల ముఖ్యమయినది కాన తొందరపడి నిర్ణయింపదగినదికాదు. కావున న్యాయాలయమువారి తీర్పుకొని తెరుచుచుచున్నా మనిరి.

మొత్తము 3 వ తేదీని 274 ప్రశ్నలు, 5 వ తేదీ 158 ప్రశ్నలు నడుగబడినవి.

పిమ్మట డా॥ మాంజీగారు గౌరవన్యాయమూర్తులను రాష్ట్రముందు నియమించుటకు, శాసనసభనుండి ప్రతినిధి సభ్యులై క్లుప్త వ గా గల యు ప సంఘము నేర్పఱచవలయునను తీర్మానమును బ్రతిపాదించిరి. ఈగౌరవ న్యాయాధికారి పదవులను సదభిప్రాయములతో బ్రారంభించినను, వాటికొంత తగువు లాడుకొని ప్రతిగ్రామముందును కత్తులను బెంచుచున్నారు. కావున నట్టిలోటులను బోగొట్టుటకే యిట్టి తీర్మానమును బ్రతిపాదించు చున్నామనిరి.

తీర్మానము సర్ యమ్. వి. జోషీగారు శాసనసభ వారు తమ యధికారము నధిగమించి తీర్మానించుచున్నారనియు, తదిష్టయము దివ్యుడే కమిషనరులకు వదలివేయవలెననియు, నిట్టి పట్టునే బట్టుచో, భృత్యముల నిచ్చు న్యాయాధికారులనుగూడ శాసనసభవారే యేల నిర్ణయింపగూడదోయనిరి. కావున ప్రభుత్వ మితీర్మాన మంగీకరింపజాలరని ప్రభుత్వ సభ్యుడు తెలిపెను.

తీర్మానమునకు 89 మంది యనుకూలురు 21 మంది వ్యతిరేకులు నగుటచే నెగ్గినది. గవర్నరు శాసనసభలో సుదీనినటులు తన యింటికి రాకుండ్రావు, కపర్డి గార్లతో సహా రమ్మని డా॥ మాంజీగారి నాహ్వానించిరి. ఆయాహ్వానమును వారంగీకరించిరి. డా॥ మాంజీగారు సభలో గవర్నరుకు బర్మింగ్ హామ్స్ ప్రభువు, ప్రభువుల సభలో జూలై 7 వ తేదీని భారతదేశ వ్యవహారములను గూర్చి యిచ్చిన యుపన్యాస మాశాభంగకరముగ నుంటుండగాక, యవమానకరముగ నున్నదనియు, భారత జాతీయాత్మ గౌరవమును న్యూనపఱచు చున్నదనియు, మన మూహింపరాని యుద్దేశములకు సుద్యమములకును ప్రోద్బలము నిచ్చుచున్నదనియు, గౌరవసహకార మసంభవము కాకపోయినను, చాల కష్టమొనర్చిన దనియు, దెలియపఱచుటకు ప్రతిపాదించురు. (అ. ప్రె.)

నేటి ప్రశ్నోత్తరములు

నాగపురము, ఆగస్టు 5:— కె. పి. వైద్యాగారు తహశీల్దారుడగు రావుబహద్దరు నింబొల్కూరుగారికి మహారాష్ట్ర పత్రికపై దావాచేయుటకు ప్రభుత్వము ధనసహాయము చేసినారా? వారికి నెల వేషరతులపై నిచ్చినయిదిగిరి. దానికి ప్రభుత్వ సభ్యుడు సమాధానమిచ్చుచు నింబొల్కూరుగారికి నెలపు ప్రభుత్వకార్యనిర్వహణామందు వినియోగించబడినటులే యెంచబడినది. వారికి న్యాయవాదిభృత్యముక్రింద నగు ఖర్చులన్నియు ప్రభుత్వము భరించుటకంగీకరించినది చెప్పిరి. వీలనతడు ప్రభుత్వోద్యోగికాదనియడ నిట్టి చిక్కతనకే సంధించి యుండనేరదు. (అ. ప్రె.)

హైందవాంగుల నమస్క

మహాత్ముని యభిప్రాయములు
కలకత్తా, ఆగస్టు 5:— మహాత్మాగాంధీ మహాత్ముడు ప్రపంచమును, నాంశ్లయులు బిభత్సముచే తమ యధికారోన్మత్తను నిలువజేయుకొనవచ్చును. కాని హైందవాంగులు కూడ నట్టి ప్రయత్న మే చేయునెడల, భారతదేశమందు తమ సంబంధములయొక్క మూలములనే దెగగొట్టుకొనుచున్నారన్నమాట. తాను పదేపదే చెప్పినదేమన, భారతదేశమందొ సర్వ వర్ణములవారు తమలో తాము స్నేహభావముచే తమకు గావలసిన సౌకర్యములను గలుగజేసికొనవలయునే కాని శాసనపూర్వకముగ గాదని నుడివెను.

మహాత్ముని సంచారము
కలకత్తా, ఆగస్టు 5:— గాంధీమహాత్ముడు కలకత్తానుండి ముర్షిదాబాదునకు నిన్న రాగి బాగుగానేటిరి. మరల కుక్రవార ముదయమునకు వచ్చును. (అ. ప్రె.)

వర్ష పాతము

సిమ్లా, ఆగస్టు 5:— బంగాళాఖాతపు వర్ష పవనము బర్మానుండు బలమునున్నది. ద్వీపకల్పమున కీశాన్యనుండు అరేబియాసముద్రపు వర్ష పవనముమిక్కిలి చురుకుగానున్నది. దక్షిణబర్మా, అస్సాము, ఉత్తరము, సంయుక్తరాష్ట్రములు, తూర్పుమధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము, మళయాళము, ఉత్తరమదరాసు దక్కనులందు సామాన్యముగ వర్షముగలదు. ఉత్తరబర్మా, బంగాళము, సరిహద్దురాష్ట్రము, మధ్యయిండియా, పశ్చిమమధ్యరాష్ట్రములు, మైదరాబాదు, మాన్, ఆగ్నేయమదరాసులందు దచ్చుటచ్చట వర్షించెను. చోటానాగపురం, బీహారు, పశ్చిమ సంయుక్తరాష్ట్రములు, కాశ్మీరము, ఘాట్నగరము, ఉత్తరమదరాసు తీరములందు స్వల్పముగ వాన గురివెను.

మెర్క్యూ, క్యాపు 4, రంగూను 2, టంగో 1, ఆక్రూలు 1½, సంబాల్ పురం 2, గోరక్షణపురం 2, జేరాడూను 1, బెహార్, అకోలా 1½, జగదల్ పురం, కడపూరు 2, కొచ్చిలందు 1 అంగుళము వానగురివెను.

నూచన:— ఉత్తరమధ్యరాష్ట్రముందు వానమెండుగ గురియవచ్చును. (అ. ప్రె.)

ప్రకటన

“మా తాలూకు బెజవాడ అరండల్ పేటలో మ్యునిసిపల్ ఆసుపత్రికి సమీపమున యేలూరురైవీసు కాల్యలమధ్య నున్న ఘుమారు చతురపు గజములు 22000 యిరువై రెండువేల చతురపు గజముల నివేశన స్థలమును అనుకూలమయిన ప్లాట్లుగా విభజించి విక్రయించ యేర్పాట్లుచేసినాము. సదరుస్థలమువద్ద ఈరోజులగాయతు ప్రతినిత్యమూ వేలమువేయబడును. వేలము మరతులు వగైరాలు వేలము పాటనమయమున కనుగొనవచ్చును.”

బెజవాడ } 6-8-1925 } అడ్పుమిల్లి గోపాలకృష్ణ

కృష్ణా నందా నబ్బ

దీనిని వాడుటచే డేలాటి బాధ మంటలు లేకనే శోహమనం దేభాగమునందైనను యుండు వెండ్రుకలను తక్షణమే తీసివేయును. 8 బిళ్లలుగల పెట్టె 1కి రూ 1-4-0 యేజుట్టు కావలెను.

సుందరం అండ్ కో
5, భద్రయ్యగార్లనువీధి, పార్కుటవున్ మద్రాసు.

ఆయుర్వేద భూషణ
నోరి రామశాస్త్రిగారి
మధుమహానాశని
మధుమేహముకు, అతిమూత్రముకు
వెల. 80 మాత్రలు రూ 5/-
ఆయుర్వేద నిలయము, బెజవాడ.

స్థానిక స్వపరిపాలనము

ఆధునిక కాలమున నెట్లు ప్రారంభించినది

ప్రొ. మా. వెంకటరంగయ్యగారు

విజయనగరము మహారాజుగారి కలాశాలయందు చరిత్రోపాధ్యాయులగు మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్యగారు నన్న సాయంత్రము సౌందర్యమహాలనందు, ఆంగ్ల విద్యార్థిసంఘ యజమాన్యమున స్థానిక స్వపరిపాలనము, భారతదేశమున బ్రిటిషు పరిపాలనయందు జెట్లు ప్రారంభ మాయెనను విషయమును గురించి యుపన్యసించిరి. గౌ. సర్. ఎ. పి. పాత్రోగారు సభ కన్యక్షత వహించిరి.

ఉపన్యాసము

స్థానిక స్వపరిపాలనమును, స్థానిక సంఘములును విరివిగా వ్యాపించుచు, దేశీయజీవితమందు చాల ముఖ్యముగ స్థానము నాక్రమించియున్న సమయమున, వీని యుత్పత్తి యేమి? అని యెట్లు పనిజేయుచున్నవి? అను ప్రశ్నలు ప్రతివారికిని మనస్సునందుకొనించును. ఆసంఘములు లేకుండునపుడు నిర్వహించుటకు కావలసిన ధన మెట్లు లభించుచున్నదను విషయము ముఖ్యము. అనేకవత్సరములుగా, భారతీయ ప్రజాప్రముఖులును, గొప్ప అధికారులునుగూడ, స్థానిక సంఘములకు లేని ఆర్థికసంపత్తి లేదనియు అందుచే తమకార్యములను జయప్రదముగ నిర్వహించు జాతులన్నననియు అసంతృప్తిని నెరిచియుండిరి. వీని ఆర్థికస్థితిని బలపరుచుటకే స్థానిక సంఘముల కాసనమును సవరించుట కిట్టి వల 1920 సం॥ నొక సవరణ కాసన మొనర్పబడెను.

స్థానిక సంఘముల సమశీలన బాగుగ నగ్గ మొనర్చుకొనవలెననిచో బ్రిటిషుపరిపాలనయందు దివి ఎట్లు ప్రారంభింపబడెను అను విషయమును దెలిసికొనిన గాని బాగుగ బోధపడవు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వముక్రింద దేశీయులు తమవ్యవహారముల తాము పరిపాలించుకొనుటకు అవకాశ మొసగబడినది స్థానిక స్వపరిపాలనసంఘములందు మాత్రమే.

19 శతాబ్దమున మార్పులు

గతశతాబ్దమునందు ప్రపంచమునందు దన్ని దేశముల రాజకీయసంస్థల అభివృద్ధియందును గూడ, స్థానిక స్వపరిపాలనసంస్థల పునర్నిర్మాణమునందు దత్వంత ముఖ్యమైనది. దాదాపు అన్ని దేశముల కేంద్రకాసనసభలను, స్థానిక సంఘముల పునర్నిర్మాణ మొనర్చి, అదివరకు సంఘములు నిర్వహించుటను మానివేసిన ముఖ్యముగ కార్యములను నిర్వహించుటనర్హులయందు నిమగ్నములై యుండెను. 19 శతాబ్దమున, ప్రభుత్వము చేయవలసిన పనులను గురించి, వేర్వేరు దేశములందు వ్యాపించియున్న అభిప్రాయములందు చాలమార్పులు గలిగెను. అంతకు పూర్వము, వ్యక్తులకు గరిష్టస్వాతంత్ర్య మొసగవలె ననియు వారి వ్యవహారములందు సాధారణముగ జోక్యము గలుగజేసుకొనరాదనియు నభిప్రాయము వ్యాపించియుండెను. కాని 19 వ శతాబ్దమున రెండవ అర్థ భాగమునందు, ఈ అభిప్రాయము మారిపో దొడగెను. అట్టి విధానము జాతీయభివృద్ధికి భంగకరమని అప్పటి రాజకీయజ్ఞులు తలచుటకు ప్రారంభించిరి. ప్రజలు తమ దేశీయభివృద్ధియందు దెక్కువ పాల్గొనుచుండుటవసరమనియు అందుకు, ప్రజాహిత కార్యములందు దెక్కువ పాల్గొనుటయే మార్గ మనియు వారెంచిరి. ఈ అభిప్రాయములచే స్థానిక సంఘములందు దెట్టి మార్పులు గలిగెను? ప్రతి దేశమునందును, కేంద్ర ప్రభుత్వములు, తాము నిర్వహించవలసిన పనులు క్రమ క్రమముగా హెచ్చిపోవుచు నెక్కువ భారమునున్నవని గమనించెను. ప్రభుత్వమువారే ఆ పనులన్నియు నిర్వహించుట సాధ్యము గావనియు చేయవలసియున్న పనిలో కొంత భాగమును వ్యతియోగికి పంచిపెట్టుట మంచి పద్ధతయనియు గ్రహించెను. అంతియగాక, ప్రభుత్వమువారెప్పుడు నిర్వహించవలసియున్న పనులలో, స్థానిక ప్రయోజనములు మాత్రమే యగు పనులను నిర్వహించుట కాయోగ్యదేశములందు స్థానిక సంస్థల సేర్పరచు యుద్దేశము గలిగెను. స్థానిక సంస్థల పునర్నిర్మాణ మొనర్చి తిరిగి జీవము బోయుట కెత్తించుట కిదియే కారణము. 19 వ శతాబ్దప్రారంభమున సభికముగ వ్యాపించిన దెమాక్రాటిక్ రాజకీయభిప్రాయములు గూడ ఇందుకు చాలా యోతము నొసగెను. అందుచే స్థానిక విషయములందు స్వపరిపాలనము నొసగి, ఎక్కువమంది ప్రజలు పాల్గొనునట్లునర్పటుచిత మని యెంచిరి.

పై తుదిసిద్ధాంతమును, మనదేశమునందలి ఆంగ్లో-హిందవాధికారులలోను మన దేశీయ రాజకీయజ్ఞులలోనుగూడ వ్యా

పించెను. అందుచే సర్ థామస్ మన్రో మొదలగు గొప్ప గొప్ప ఆంగ్లో హిందవాధికారులు భారతదేశముగూడ స్థానిక స్వపరిపాలనాసంస్థల సభివృద్ధి యొనర్పవలెనని భావించిరి. తిరిగి 1860 సం॥న క్రొత్తగా స్థాపింప ప్రారంభించిరి.

అన్ని దేశములందును గూడ స్థానిక సంస్థలు, కాసన సభలకంటె పురాతనములైనను వాని కధికారము, దేశీయకాసన సభలనుండియే వచ్చును. అందుచే స్థానిక స్వపరిపాలనాసంస్థలు పూర్తిగా స్వతంత్రములు గావనియు దేశీయకాసనసభల నిర్ణయ ప్రకారము మాత్రమే అవి అధికారమును చలాయించగలవనియు మనము గమనింపవలెను. అందుచేతనే స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలబాధ్యతలు వేర్వేరు దేశములందు వేర్వేరు పరిమితులు గలిగియుండును. కాని మనదేశమునకును ఇతరదేశములకును ఒక ముఖ్యమగు భేదము గలదు. స్థానిక సంస్థల తీతర దేశములందు ప్రభుత్వాధికారుల ఆధిపత్యమునకు లోబడి యున్నను, అచ్చటి అధికారులు దేశీయ కాసనసభకును, తద్వారా ప్రజాభిప్రాయమునకును లొంగియుండురు. అందుచే వారు స్థానిక పరిపాలనాసంఘముల పరిపాలనయందు అడ్డము వచ్చుట గాని జోక్యము గలిగించుకొనుటగాని యుండజాలదు గాన వ్యవహారములు సరళముగ నడచిపోవును. మనదేశమున అధికారవర్గము వారు ప్రజాభిప్రాయమునకు వశులు గాకపోవుటచే స్థానిక స్వపరిపాలనాసంస్థల కార్యనిర్వహణమున లోపములు గానించును.

బ్రిటిషు దేశమున ప్రారంభములు

తరువాత సుపన్యాసకుడు, బ్రిటిషు పరిపాలనయందు స్థానిక స్వపరిపాలనా సంఘములు 1865 సం॥న ఎట్లు ప్రారంభింపబడినదియో, ఎట్లుభివృద్ధిపొందినదియో వివరించుచు, తాను 1882 సం॥ వరకు జరిగినవిషయముల మాత్రమే వివరించెద ననియు, అటుతరువాతివిషయముల దా నెత్తుకొనననియు నుడివెను. 1860 సం॥ నుండియు ప్రభుత్వమువారు స్థానిక స్వపరిపాలన సంస్థల ప్రారంభించి పరీక్షింప గడగిరి కాని 1865 సం॥నకు పూర్వము ఒక మద్రాసు కార్పొరేషనువచ్చు; రాష్ట్రమున మరియొక స్థానిక సంఘము లేదు. పట్టణముల అభివృద్ధికాసనము (Town Improvement Ac) ఆ వత్సరము ననే గావింపబడెను. అంతకు పూర్వము ఎడ్యుకేషనులు నెక్కు లేదు. 1863 వత్సరమునకు పూర్వము గోదావరిజిల్లాయందు దచ్చుల ప్రజలే చందాలు వేసుకొని ఒకనిది నేర్పాటుజేసి ప్రాథమిక పాఠశాలల నిర్వహించుచుండెడివారు కాని ఆనిధిమాత్రము కలెక్టరుగారిద్వారా వెచ్చించుచువచ్చిరి. 1865 సం॥ న గోదావరి జిల్లాయందు ప్రభుత్వమువారు దీని నొకపన్నుగ వసూలుజేయుటకు ప్రారంభించిరి. స్థానిక స్వపరిపాలన సంస్థల కాసనము పన్నుల విధించుట కిదియే ప్రథమము. 1871 సం॥ న ప్రభుత్వమువారు మరియొక అడుగు ముందుకువేసి లోకలుఫండు నెక్కును విధించిరి. లోకలుఫండు నెక్కు ప్రజేపెట్టబడినపుడు, స్థానిక కార్యములకు ప్రత్యేకముగ వేరొక క్రొత్త పన్ను విధించుట న్యాయమా యను సమస్య బయలుదేరెను. ప్రజాభిప్రాయ మందుకు వ్యతిరేకముగ నుండెను. కాని తుదకు స్థానిక కార్యముల వ్యయమును స్థానిక ప్రజలే భరింపవలెనను ప్రభుత్వమువారి వాదనయే కాసనసభయందు దధికార సభ్య బాహుళ్యముచే నెగ్గెను.

లోకలుఫండు సెస్సులనుగురించి వివాదములు

లోకలుఫండు నెక్కు నేయేపనులకు వెచ్చింపవలెనను నది రెండవ ప్రశ్న. ఈ ప్రశ్న అప్పటి ప్రజాహితజీవితమునందు దెక్కువదృష్టి నాకర్షించెను. పారిశుధ్యము, ఆరోగ్య కార్యములకు వెచ్చింపవలెనను విషయమునందు దెట్టి అభిప్రాయభేదమును గలుగలేదు. పోలీసు వ్యయమును, విద్యాప్రచార వ్యయమునుగూడ స్థానిక సంఘములే భరింపవలెనను విషయమునందు మాత్రము తీవ్రముగ నభిప్రాయభేదము వచ్చెను. ఈవ్యయములు, రాష్ట్రీయ కేంద్రప్రభుత్వాదాయములకు సంబంధించినవని ప్రజానాయకులు తీవ్రముగ వాదించిరి. పోలీసువ్యయమున కాయమును సంపాదించుటకుగాను ప్రభుత్వమువారి లోకలుఫండు నెక్కును మొట్టమొదట నుద్దేశించిరి. ఈవిషయము మికాశ్చర్యము గలిగింపవచ్చును. కాని అప్పటి ప్రభుత్వమువారియుద్దేశ మిది. ప్రభుత్వమువారు తమ అధికారసభ్యులముచే కాసనసభయందు తాత్కాలికముగ తమ పట్టును నెగ్గించుకొనినను, కొలదికాలములోనే రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారును కేంద్రప్రభుత్వమువారును, ప్రజాపక్ష నాయకుల వాదమే సరియైనదని అంగీకరించి 1871 సం॥ న జిల్లామునిసిపాలిటీల కాసనసభల కాసనము గావింపబడినపుడు స్థానిక సంఘములు పోలీసువ్యయమునందు ఏభాగమును భరింపవలెనని నిర్ణయించిరి. కాని అటుతరువాతి వత్సరములందు ఆదాయముకంటె వ్యయము హెచ్చిపోయెను. అందుచే ప్రభు

త్వమువారు తమ వాదానమును భగ్గుమొనర్చి ఆయాప్రదేశముల పోలీసుపటాలములకును వ్యయమునందు నూటికి 75 వంతులు మునిసిపాలిటీలు భరింపవలెననియు మద్రాసు కార్పొరేషను మాత్రము నూటికి 50 వంతున భరింపవలెననియు 1878 సం॥ న ప్రత్యేకముగ నొక సవరణ చట్టమును దెచ్చిరి. సర్ శేషుదిఅయ్యరుగారపుడు కాసనసభయందీ బిల్లును తీవ్రముగ నెద్చిరి గాని లాభము లేక పోయెను.

ప్రారంభ విద్యావ్యయమును స్థానిక సంఘములు భరింపవలెనా యనునది ఆసమయమున గలిగిన వివాదాంశములలో మరియొకటి. ఈవ్యయమునందు దొక భాగమునైనను స్థానిక సంఘములు భరింపవలెనని ప్రభుత్వమువారుగోరిరి. ప్రజాప్రతినిధు లొందుకు వ్యతిరేకముగ నుండిరి. పారంభ విద్య నొసంగుట ప్రభుత్వమువారి విధియని అప్పడు ప్రజాప్రతినిధులు వాదించిరి.

ఆకాలమున స్థానిక సంఘముల బిల్లులపై జరిగిన చర్చల జూచిన యెడల ప్రజాప్రతినిధులకును ప్రభుత్వాధికార ప్రతినిధులకును నొక విధముగ పరస్పర ప్రాతిహేయ్య భావము అతి ప్రాముఖ్యముగ గానించును. ఈ విషయమున సర్ థామసు మన్రోగారి యభిప్రాయములు గురించి నుడివెదను. స్వపరిపాలనా పద్ధతులందు ప్రజలను తరిగిదు జేయుట ప్రభుత్వమువారి విధియని మన్రోగారి రెంచిరి. ఆయాచర్మము నందుటకు పరీక్షార్థ స్థానిక స్వపరిపాలన సంస్థ సేర్పరచబడెను. అధికారు లీసందర్భమున ప్రతి విషయమునందును ఆంగ్ల దేశమునందు గల పద్ధతులనే అనుకరింపవలెనని యెంచుచుండిరి. కాని ఆచరణలో పెట్టుటకు వచ్చినపుడు అది సాధ్యము గాకపోయెను. స్థానిక స్వపరిపాలనా పద్ధతులనీదేశమున ప్రవేశపెట్టవలె నను నుద్దేశము వారికి మనఃపూర్వకముగ లేదని నేననను. కాని వారు మనఃపూర్వకముగ ప్రయత్నింపలేదని మాత్రము నాయభిప్రాయము.

ఈదేశమున స్థానిక స్వపరిపాలన సంస్థ సేర్పరచబడినప్పటి నుండి ఇంతవరకును గడచిన 60 వత్సరములలోగ ఆసంస్థలు నిరంతరము మార్పుజెందుచుండెను. ఇదివరకు వలెగాక ఇప్పుడు, సంస్థలందు ప్రజలచే నెక్కుకొనబడిన సభ్యులసంఖ్య హెచ్చెను. ఈసంఘములక్రింద పెద్దపెద్ద యుద్వోగములు ఎత్పాబిటు మెట్లు హెచ్చెను. అవి- వెచ్చించు మొత్తములును, ఆదాయములును గూడ చాల హెచ్చెను. స్థానిక సంఘయంత్రములు చాలవిశాలముగ విస్తరించెను. కాని వానికి తగినట్లు ఫలితములు మాత్రము అనుకొనినట్లు అధికము గాలేదు. వీనిఫలితములు, స్థానిక సంఘయంత్రముపైకంటె ఆయంత్రమునడుపు వ్యక్తియొక్క ప్రవర్తనపై నెక్కువ ఆధారపడియుండును. అందుచే నీ సంఘములు జయప్రదము గావలెననియెడల, ప్రజలయందు దుద్విగ్ధముగలిగించి స్థానిక సంఘసమశీలన గురించి వారికి దెలుపవలెను. ఈపనియందు మన ప్రజాప్రతినిధు లింతవరకును శ్రద్ధవహించుటలేదు. వారు సంఘములందు జేయుపని ఎక్కువముఖ్యమని ఎంచుచున్నారు. గాని ప్రజలందుద్విగ్ధ మొనర్చుటగూడ సరిసమాన ప్రాముఖ్యమైన విషయమని యెండుటలేదు. ప్రజలందు దోషదముగలుగనిది వారు తమబాధ్యతల గ్రహింపలేరు. ఇకమిచ్చిన నను ప్రజాప్రతినిధులు, ప్రజలవద్దకు జని ఆయాసమశీల గురించియు, బాధ్యతలగురించియు ప్రజలకు వివరించుచుండవలెను.

కీ॥ శే॥ పెద్దాడ వెంకటరావుగారు

ఉపన్యాసాంతమున నవ్వుతుడు, ఇతనిని నై లుక్రిందబడి మరణించిన పెద్దాడ వెంకటరావు అను ల యెలా కలాశాలలో ని ఆంగ్ల విద్యార్థి మరణమునకు సభవారి విచారమును దెలుపుచు తీర్మానము నుపపాదించగా సభ్యులందరు లేచి నిలువబడి సగౌరవముగ తీర్మానము నా మోదించిరి.

సర్. ఎ. పి. పాత్రోగారు

అధ్యక్షుడు తుదకు మాటలాడుచు, ఉపన్యాసకునకు కృజ్ఞతను దెలిపి, ఈదేశమున స్థానిక స్వపరిపాలన సమశీలయందు పాల్గొనువారిలో రెండు తరగతులు గలవని నుడివెను. అందొక తరగతివారు, స్థానిక స్వపరిపాలనయనిన మనకేమియు దెలియదనియు, మన పూర్వులకేమియు దెలియదనియు, ఈవిషయమున మన జాతికి స్వకీయముగ సంస్థ లేదనియు నెంచెదరు. రెండవ తరగతివారు, అన్ని సంస్థలను పాశ్చాత్య ప్రమాణములతో తూచి మంచిచెడుగుల నిర్ణయింపవలెనందురు.

కాని ఈ రెండును కొంతవరకు సత్యమైనను పూర్తిగా సత్యములు గావు. అందుచే మనము పైరెంటిలో నేర్పరచి వారిపైనను గూడ నాధారపడియుండరాదు. మీరు మన దేశపుచరిత్రను పరిశీలించిన యెడల, స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలు మొదటినుండియు నీదేశీయుల జీవితములలో పూర్తిగా మిళితమే

అంతః పాక్షికమునను బాధపడును. కుర్రులు అను తమిళ గ్రంథమును పరిశీలించిన యెడల రెండు వేల వత్సరములకు పూర్వముగూడ, స్థానిక స్వపరిపాలన చాల యుచ్ఛదశయందుండెనని తెలియగలదు. క్రీ.శ. 9:10 కళ్యాణములందు చోళుల పాలన యందు స్వపరిపాలన మనుభవించుచున్న పురపాలక సంఘములు 160 గలవని చరిత్రలు స్పష్టముగ చెబుచున్నవి. వానిని పృథివీ పాశ్చాత్య పుష్కలతో పిలువబడలేదుగాని సభలు మహాసభలు అను దేశీయపు పేర్లతో పిలువబడుచుండెను. విజయనగర మహాసామ్రాజ్యమునందు, 9 రాష్ట్రములలోను 45 మహాసభలు గలవు. భట్టిప్రోలు, ఉత్తరవల్లూరు శాసనములగాంచిన యెడల 1560 సం॥ వరకు మనదేశమున స్థానికస్వపరిపాలన ఎంత అదర్శప్రాయముగనున్నది తెలియగలదు. కాని అటు తరువాత పేర్వేరు జాతులు, మన దేశము నకువచ్చి, మన సంస్థలను నాశనమొనర్చెను. అందుచే మన మిప్పుడిసంస్థలను విదేశములనుండి దిగుమతిజేసి మన కనుకూలముగ స్థాపన మొనర్చుకొన వలసివచ్చినది. ప్రస్తుతము మన దేశము నందున్న స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలు ప్రాచీనదేశమునుండియు, జర్మనీ దేశమునుండియు దిగుమతిజేయబడెను. ఇవి జయప్రదములు గావలెననినచో, మన ప్రాచీన సాంప్రదాయములకును విజ్ఞానమునకును అనుకూలముగ నిర్మించుకొనవలెను.

రామదాసుపంతులుగారు

అంధ్రవిద్యార్థి సంఘాద్యక్షులగు గొ॥ వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు, అధ్యక్షునకును, ఉపన్యాసకునకును కృతజ్ఞతాపదముల నిర్మించుచు, ప్రస్తుత మిదేశమున స్థానికస్వపరిపాలన యను పదము నేటి దీర్ఘకాయవంటిదని నడిచిరి. అది స్థానికమును గాదు, స్వీయమునుగాదు పరిపాలనయు గాదు. చెన్న నగరమున నొకచోట కల్లు దుకాణమును తీసి వేరొకచోటికి మార్చవలసినదని సదత్తులుగారు గోరినను ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించుటచే నతడు ప్రభుత్వమువారి బోర్డు నందు తనసభ్యులకు రాజీనామా పెట్టవలసివచ్చెను. మన మనుభవించుచున్న స్థానిక స్వపరిపాలన మంతమాత్రపుది. మొన్న నేగుంటూరు పురపాలక సంఘమువారు తమపాతకాలయందు హిందీనేర్చుచుండిరను కారణముచే నాపాతకాలల క్రింద వెచ్చింపబడిన మొత్తమునంతను సభ్యులు మజరా నీయనలెనని ప్రభుత్వమువారు త్రురపు జేసిరి. స్థానిక స్వపరిపాలనయందు స్థానికసంఘములకు నిజముగ నేమాత్రము స్వాతంత్ర్యము గలదో తెలిసికొనుటకు మరియొక నిదర్శనము. మరియొక మునిసిపాలిటీ రాటుములను పాతకాలయందు ప్రవేశపెట్టగా నావ్యయ మను సభ్యులు ముజరా క్షవ్వనలెనని ప్రభుత్వమువారు త్రురపు చేసిరి. ఇట్టి పరిస్థితులంధ్ర స్థానికసంఘముల కేమాత్రముగాని స్వాతంత్ర్యముగలదని చెప్పుటెట్లో తెలియకున్నది. మంత్రిగారి విషయములను గమనించి, చర్య దీనుకొనవరకు నుద్దేశముతో నీవిషయముల నుదహరించితిని. పాత్రోగారు మంత్రిపదవి నధిష్టించినందులకు కొన్ని గాలముల మధ్యపానమునైనను తగ్గింపగలిగినయెడల ప్రజల కృతజ్ఞతకు పాతృలయ్యెదరు.

భారత శాసనసభ

పాట్లా, ఆగస్టు 5:—గయాప్రసాదసింగ (కేంద్ర శాసనసభ్యుడు) గారు సభలో బ్రతిపాదించునని తెలియజేసిన తీర్మానములలో, రాష్ట్రములం దెచ్చటనున్నను డివిజనులు కమిషనరుద్వ్యోగులను దీసివేయుట కొక తీర్మానమును బ్రతిపాదించురు. (అ. ప్రె.)

నేటు కొన్నిలుసభ

బొంబాయి, ఆగస్టు 5:—ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునగలి భారతదేశపు హైకమిషనరు కచేరియందు దుద్వ్యోగులను వెంటనే భారతీయుల శ్రేష్ఠులను ప్రయత్నములు సలుపవలయునను తీర్మానముకటియు నాస్తు సుస్థానముం దాంగ్ల సామ్రాజ్యము తరపున ప్రతినిధిగ నున్న రాయబారికి హైందవాదాయమునుండి జీతమునిచ్చుచున్నారని గాన, భారతీయునే యుంచుటకు సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారికి విన్నవించవలెనని మజ్బూతు తీర్మానమును ఫీరోజు సెత్తాగారు ప్రతిపాదించునని తెలియబడితి. (అ. ప్రె.)

సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి దేహాంతి

కలకత్తా ఆగస్టు 5:—సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీ గారికి యిల్లయింజా జ్వరము కలిగినది. సర్ నీలగమ్మ సర్కారుగారు మందు నిచ్చుచున్నారు. జ్వరము వందచుగ నే తగిలినది. (అ. ప్రె.)

సర్ విట్టల్ దాసు థాకర్సే సారక భవనము

బొంబాయి గవర్నరు బహిర్గతము గావించుట బొంబాయి, ఆగస్టు 5:—సుప్రసిద్ధులగు బొంబాయి నగరవాసుల సచుక్తులందు కీర్తిశేషులగు సర్ విట్టల్ దాసు థాకర్సే స్వార్థభవనమును నేటి సాయంత్రము బొంబాయి గవర్నరు దేరచెను. బొంబాయి వర్తకస్థానమధ్యమందీ భవనముగలదు. దీనియందు బొంబాయి రాష్ట్రీయ సహకారసంఘము నెలకొల్పుబడును. గ్రామవాస్తవ్యుల అక్షర జ్ఞానశూన్యతచే దుర్బుడిన భుద్యములను గూల్చుద్రోయుటకు సహకార సంఘ సభ్యులవిడ్డలకు విద్యగరవులకు నలుబది పాతకాలముల స్వంతవ్యయముపై సర్ థాకర్సేగారు బెక్కు సంవత్సరములు నడపిరి. సహకారోద్యమలభములను బీదలను, పామరులను గ్రహించునట్లు గావించుట కీ॥శే॥ థాకర్సేగారి అభిమతము అని దెల్పి స్వార్థక భవనము దేరవలసినదని గవర్నరునుగోరుచు స్వార్థకనిధి అధ్యక్షుడగు జి. కె. దేవధారుగారు గోరిరి.

గవర్నరు ప్రసంగము

సాంఘిక ఆర్థికాభివృద్ధికి సహకార సంఘోద్యమము మిక్కిలి ప్రాముఖ్యమైనదనియు, ప్రజలకు మిక్కిలి ఉపయోగకరముగనున్న యీ సంస్థ ఆరంభవత్సరములకు క్రితము మాత్రమే స్థాపింపబడినదనియు, రాజధానియందంతటను యీసంఘము చేర్చబారుచున్నదనియు నుడివి స్వార్థకభవనమును గవర్నరుదేరచెను. రెండులక్షలవరకునున్న ఋణమును దీర్చి వేయుటకు ధనము ఆవశ్యకమని దేవధారుగారి విజ్ఞప్తిని గవర్నరు బలపర్చెను. సంఘముయొక్క ప్రచారముకొరకగు వ్యయము నిమిత్తము దొరతనమీయం గ్రాంటు 5000 రూపాయలనుండి 28000 ల వరకును హెచ్చింపబడెనని గవర్నరుగాను దెల్పిరి. (అ. ప్రె.)

కరాచీ సముద్రవ్యాపారము

జూలై మాసమునకు

కరాచీ, ఆగస్టు 5:—జూలై మాసమునకు 246 లక్షల రూపాయల విలువగల సరకులు దిగుమతి అయ్యెను. ఎగుమతియైన సరకుల విలువ రూ 211 లక్షలు. గత సంవత్సరపు జూలై నెలకంటె దిగుమతియైన సరకుల విలువయందు 37 లక్షలు ఎగుమతి సరకు విలువయందు 287 లక్షలు (నూటికి 58 రూపాయలు) దరిగెను. జూలై మాసములో అంత్యమున గత నాల్గు మాసములందును క్రమముగ దిగుమతులందు 97 లక్షలు, ఎగుమతులందు 152 లక్షలు గత సంవత్సరమునందు సరియగు నీమాసములందు ఎగుమతి దిగుమతుల విలువకంటె దరిగెను. గత సంవత్సరము జూలై నెలకంటె యీసంవత్సరపు జూలై నెలయందు తయారైన ప్రత్తివస్తువుల దిగుమతియందు రూ 75 లక్షలు తగ్గెను. 15 లక్షల విలువగల వూలుసరకునందు, 16 లక్షల విలువగల యంత్రములందు, 12 లక్షల విలువగల నూనెలు, 9 లక్షల విలువగల రైలునామాములు, 42 లక్షల విలువగల 20600 టన్నుల పంచదారలందు వృద్ధి కన్పించెను. (అ. ప్రె.)

జిల్లాబోర్డు ఎన్నికలు

స్వరాజ్యవాదులు సాధ్యమైనన్ని స్థానముల నాక్రమింప యత్నించుట అలహాబాదు, ఆగస్టు 5:—రాబోవు జిల్లాబోర్డు ఎన్నికలందు సాధ్యమైనన్ని స్థానములను వశపరచుకొనుటకు స్వరాజ్యపార్టీ యేర్పాట్లు గావించుచున్నది. స్వరాజ్యసభ కమిటీ యొక్కటి అలహాబాదునందు గూడెను. ప్రతిస్థానమునకును బోటిచేయుటకు నిశ్చయింపబడెను. (అ. ప్రె.)

జైను పియాల మనస్తాపము

పీర్లు భూస్థాపితము గావించబడకుండుట అలహాబాదు, ఆగస్టు 5:—జైనులందు పీర్లు భూస్థాపిత కేయడవంగున నచ్చటికి పింగులు మిగల దుఃఖించుచున్నారని తెలుగు (రాయబారిల్లి) నందుండి యొకవార్త దెల్పుచున్నది. (అ. ప్రె.)

అసహాయోద్యమ ప్రతి ఫలము

బెంగాలు పాతకాల అవస్థ

ప్రభుత్వము యొక్క విధానము కలకత్తా ఆగస్టు 5:—కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమున కనుబంధముగనుండి మెట్రిక్యులేషను వరకును విద్య గరవు పాతకాల నిమిత్తము మామూలు గ్రాంటు 12 లక్షల కంటె అధికముగ నూడు లక్షలు బెంగాలు గవర్నరు మెంటు కాంక్షను జేసెను. అసహాయోద్యమముచే నష్టమునొందిన పాతకాలల ఆభివృద్ధినిమిత్తము యీధనము గ్రాంటులుగ నిచ్చుటకు ముందుగనే యేర్పాటుజేయబడెను. కొన్నివరకులపై పాతకాలలకు గ్రాంటులు నీయబడునని గత ఫిబ్రవరి మాసముందు డివిజనులు యిస్పెక్టరుల కాన్ఫరెన్సునందు తీర్మానింపబడెను. దుర్బలముగనున్న పాతకాలలు గల పోయి ఆర్థికముగ బలవంతమైన పాతకాలలుగ గావలయుననియు, అట్లు అగుటచే పాతకాలలోపాధ్యాయులకు జీతప్రయమునకు గావలసిన జీతముల నీయుట కవకాశము గలదనియు కాన్ఫరెన్సునందు నిశ్చయింపబడెను. ఈ అభిప్రాయముతో దొరతన మిదివరకే రూ 50,000 లు ఒక సంవత్సరమునకును, ప్రస్తుత సంవత్సరపు అర్థమాసమునకు రూ 20,000 లు పైనేటు పాతకాలల ఉపాధ్యాయులకు ప్రాబి డెంటు నిధి క్రిందను కాంక్షను జేయబడెను. 12 బాలికల పాతకాలల సహా 954 పాతకాలలు వంగదేశమున గలవు. ఇదివరక గ్రాంటుచేయబడిన ధనమునుంచి గుమారు 500 పాతకాలలకు గ్రాంటు యియబడును. కాని ధనసహాయము చేసెదమని దొరతనము దెల్పినను పెక్కు పాతకాలలు సహాయ హంగీకరింపవని దెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

సుల్తాను అహమదుగారి ఛాయాపటము

పాట్లా విశ్వవిద్యాలయము సెనేటుహోలునందు గట్టుటకు బహుమతి చేయబడును పాట్లా, ఆగస్టు 5:—మోంగీహేరు వాస్తవ్యులైన రాజాదేవీనంపన ప్రసాదసింగు యం. ఎల్. సి గారు పాట్లా విశ్వవిద్యాలయ వైసుచాక్ సెల్లరుగ ఎస్. సుల్తాను సెనేటు హోలునందు గట్టుటకు బహుమతిజేయుచున్నారు.

కేంద్ర ప్రభుత్వము

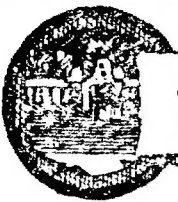
పబ్లిక్ అక్కౌంటుస్ కమిటీ సమావేశము సిమ్లా, ఆగస్టు 5:—ఆర్థిక సభ్యుడు సర్ బేసిలు డేట్లట్టు గారి యధ్యక్షతక్రింద కేంద్రప్రభుత్వముయొక్క పబ్లిక్ అక్కౌంటుస్ కమిటీ కేసు సమావేశమయ్యెను. కేంద్ర రివిన్యూ అక్కౌంటుస్ జనరలు యొక్క రి ఆప్రోప్రియేషను స్టేటుమెంటును గురించి శేపు చర్చింపబడును.

అసంబ్ధి స్వరాజ్య పార్టీ

కమిటీ రూమునందు వైసురాయిగారి ఉపన్యాసానంతరము 20-వ తేదీన సమావేశ మగును సిమ్లా, ఆగస్టు 5:—భారత శాసనసభయొక్క అధ్యక్షుని ఎన్నికకు పార్టీ భావి కార్యక్రమమును గురించి విచారించుటకు అసంబ్ధి స్వరాజ్యపార్టీ ఆగస్టు 20-వ తేదీన అసంబ్ధి కమిటీ రూమునందు రాజప్రతినిధి ప్రసంగంతమైన సమావేశమగును. (అ. ప్రె.)

మొల హిందూమతమునఁ జేరుట

శుద్ధినభ నేర్పటము అల్లప్ప, ఆగస్టు 5:—ఎజూవాసంఘము నుండియు నితరవర్ణములనుండి యార్జనమాజ నియమానుసారముగా, హోమములు, యజ్ఞోపవీతధారణము మొదలగు కర్మలతో 101 వందల హిందూమతమున జేరిరి. కేరళ యార్జనశుద్ధినభయను పేర సోక సంఘము స్థాపింపబడెను. ఇయ్యది యార్జనసమాజమువారి ప్రోద్బలమున జరిగినది. ఈసంఘ యార్జనసమాజమునకు మలబారు, కొచ్చిను, తిరువాన్కూరులందు సభ్యులను జేర్చుటకు ప్రయత్నించును. (అ. ప్రె.)

మదరాసు వార్తలు

హైకోర్టు క్రొత్త జడ్జిట్లు:— టి. యు. కోని ఉన్ని, టి. కృష్ణమూర్తిగా ర్జీదినమున హైకోర్టువజ్రీక జేర్చుకొనబడిరి.

మదరాసు మహాజనసభ:— ఈసభ వార్షిక సమావేశము మాంటురోడులో సభామందిరమునందు ఆగస్టు 9-వ తేది ఆదివారము 4 గంటలకు జరుగును. కార్యనిర్వాహకుల ఎన్నిక యితరవిషయములు చర్చింపబడును.

రాకపోకలు:— ఎస్. రంగనాథం, వి.సి.ఎస్., ఇ. ఎం. మాకుమైలుగార్లు నేడువచ్చిరి. జి. ఎం. హాపరంగారు, ప్రభాకరతంపనగారు. ఇండియాగవర్న మెంటు రైల్వేఇంజనీరు హాప్కిన్సన్గారునీడు చెన్నై పురి వచ్చిరి.

కూలీల ప్రమాద మరణము:— తిరువళ్లూరు ఆల కడంబత్తూరు స్టేషనువద్ద నిన్నును 40 అడుగులు రైలుకమ్మీలను గూర్చుబడిలో నెక్కించుచుండగ నొకటి జారిపడినది. ఒక కూలీవానిమెడపై బడి ప్రాణముపోయినది. రెండవవానికి వీపుపై గాయమైనది.

క్వీను మేరీ కాలేజి

డా॥ యు. రామరావుగారు కాసనపల్లలో నిట్లు ప్రశ్నింప జూన్నారు:—

- (1) క్వీను మేరీ కళాశాలలో జూనియరు క్లాసులందు పరీక్షకు పోయినవారిని తిరిగి ఆ కళాశాలలో చేర్చుకొన నిరాకరించుచున్నారా? అట్లు ఆటంకపరచుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రిన్సిపాలుగారి కధికార మిచ్చిరా?
- (2) కొందరువిద్యార్థులను అర్హులు గాకున్నను ప్యాసు చేసి, యితరులు కొందరు అర్హులైనను ఫేలుజేసి తిరిగి కాలేజీలో జేర్చుకొన కున్నారా?
- (3) విద్యార్థులకు ప్రైవేటుశిక్షణ రూప మొనగుచు ప్రత్యేకముగా కొంతకాలము ప్రయోగము చున్నారా?
- (4) శ్రీవిద్యార్థులలోనే రాత్రి 8 గ. దాటినపిదప నాట్యము జరిపించుచు, పరీక్షలమందర రాత్రి జరుపుకొన దలంచిన వారిని గూడ ప్రభావోపాధ్యాయుని చదువుకొనకుండ జేయుచున్నదా?
- (5) 1928 సం॥ ఎంతమంది ఉపాధ్యాయులు నెలపునై బోయిరి. ప్రిన్సిపాలుగారు చేయజేసిన పని యేమి?
- (6) ప్రిన్సిపాలుగారు అర్హులయినవారిని చేర్చుకొనక అనర్హులవారిని చేర్చుకొనుట నిజమేనా?

ఠి పెద్దాడ వెంకటరాయ ప్రశంస

- ఉ. రామునిఁ జూచి మున్ను మునిరాజులు నైనము మోహమంది యారాముని యననాబుమె నిరంతరము స్థనఁ గోరిరంట! నీ వామనానీయ మూర్తిఁ గన నాతురతంబడి యింక నిల్వలే కీమహిఁ గాయముందోఁగి తెంతయధ్యక్షము నీది! నన్నుఁ గన్నామెను మించు ధన్య గలదా యెటైనను భక్తి భుంకవా ||
- ఉ. ముప్పదియేండ్లలోపున నె పొందెను మృత్యువు రైలుబండిచే నొప్పులకుప్పయో యువకుఁ డొక్కఁ డటంచును మొన్న పత్రికలో! చెప్పగ నెంతోదుఃఖమును జెందిరిగాని, ధరా త్యజావిభు దత్తక చూడఁగాడలఁచి తానటు చేసెనటన్న వార్త వి! న్నప్పటినుండి యద్భుత రసాద్ధిని ముగ్ధిని నాంధ్ర రత్నము ||
- ఉ. ముప్పను గాంచి యిండుకయు భోగము గాంచగలేక, తావరా! ద్రిష్టువారలేనియును ద్రిష్టగలేరు మహాకీంధ్రుఁడా! మెప్పుడు రామునైపునకు; మృత్యుభయంబును నాయలేరు; నీ! చెప్పగిడ! శరీరముఁ ద్యజింపఁగఁబూనితొ రాముకొనఁపై! తప్పక నీయభివృద్ధి మడు దైవము జేకలరా యధీని ||

జనమంచి సీతారామస్వామి

ఆంధ్రోపాధ్యాయుడు మ్యునిసిపల్ హైస్కూలు అనకాపల్లి, 4-8-1925

న్యాయస్థానవార్తలు

జిరాయితి హక్కును గురించి వాదము

న్యాయమూర్తి ఎం. వెంకట సుబ్బారావు, న్యాయమూర్తి రెయిలిగా ర్జీదినమున జిరాయితి హక్కునుగురించి ఒక కేసునందు తీర్పుజెప్పిరి. కృష్ణాజిల్లా రామిరెడ్డివల్లెయందలి ఒక బీడుభూమిని గురించి ఈ వివాదము బయలుదేరినది.

రెజిస్ట్రార్ సబ్బాస్వామి జడ్జి ఈ కేసును విచారించి వివాదములోనున్న భూమి పశువుల మేత కువయోగింపబడుచున్న బీడు భూమియనియు అందుచే నట్టి ప్రదేశముందు ప్రతివాదియగు కవులుదారునకు జిరాయితి హక్కు సలక్షమింపనేర దనియు తీర్పు జెప్పిరి.

ప్రతివాదులగు కవులుదారు 30 వత్సరములకు పూర్వము దావాభూములు సాగుబడి జేయబడుచున్నవనియు కాని ఇటీవల నర్సములు లేకపోవుటచే సాగు జేయుటను మాని బీడు భూములుగ నుపయోగింపబడుచున్నవనియు వానికి బదులు మరికొన్ని ప్రదేశములు పల్లభూములుగ మార్చుకొనబడెననియు అందుచే నాభూములపల సాగుబడి జేయబడు భూములనియు అటుతరువాత తావాభూమిని చిరకాలము పశుల మేతకొరకు దాముపయోగించుచు ననుభవించుచుంటి మనియు అందుచే తమకు భూమిపై నాక్రమణ హక్కు సంభవించెననియు ప్రతివాదులు వాదించుచుండిరి.

వాదియగు శ్రీశ్రీయంచారు పక్షమున- దావాభూమి సాగుబడి భూమియని రుజువు గావింపబడలే దనియు భూమి నటుతరువాత వేర్వేరు కవులుదారులకు గూడ బీడుగా కవులున కిచ్చునుంటిమనియు అందుచే ప్రతివాదులకు జిరాయితి హక్కు గలుగ లేదనియు వాదించబడెను.

న్యాయమూర్తులు తీర్పుచెప్పమ భూములు బీడు భూములే ననియు అందుచే ప్రతివాదులకు అక్రమణహక్కు గలుగ లేదనియు వాదించిరి.

జి. లక్ష్మన్నగారు ప్రతిగాదుల తరపునను గా॥ వే. రామదాసు పంతులు పి. సత్యనారాయణగార్లు వాదుల పక్షమున వాదించిరి.

* * * *

నేరస్థుని సత్కరించిపంపుట

వంటలవాడొకడు దొంగతనము గావించినందులకై నేడు 2 వ ప్రెసిడెన్సీ మ్యాజిస్ట్రేటు లోడిఖాన్ సాహెబుగారిచే రు 25 ల అపరాధమును, లేనిచో 3 మాసముల కఠినశిక్షను విధించిరి.

బ్రిష్టికేసులో దేవేంద్రకెట్టిగారను నొక శ్రీమంతుని యింట వంటజేయువాడొకడు నేటిఉదయము 6 గంటల వేళ వెంటిపాత్రనొకదానిని గుడ్డలోదాచిచంకగొని బజారునబోవుచుండ సి 1 పోలీసు స్టేషనుకు సంబంధించిన కనిస్టేబులు ఆను మానించి నేరస్థుని పరీక్షోధనగావించి రజతపాత్రను కనుగొనిరి. వెంటనే యజమానియింటికి గొంపోయినపిదప వారు సాత్తుతమ దేయని గుర్తించిరి. నేడు జార్జిటౌనుపోలీసుకోర్టులో శ్రేణువిచారించబడినది. ముద్దయినేరమును అంగీకరించి జాల్మానా కట్టుటకు తానకత్తుడనెను. యజమానియే ముద్దాయిస్వకులజాడై, తన యింటనున్న విశ్వాసముచే వంటలవానిపక్షమున అపరాధము నెల్లించి వానిని జేరొకచో పంపివేయుట కంగీకరించెను.

* * * *

యూరోపియన్ ఉద్యోగి

యింట చొర్యము

అపరాధి పరిచారికయే!

విరోపియను యజమాని యింట విలువగల ఉంగరమును దొంగిలించి మార్వాడీవర్తకునియొద్ద అమ్మినందులకై నేర. మరోపింపబడి నేడు జార్జిటౌను పోలీసు కోర్టునందు 2 వ ప్రెసిడెన్సీ మ్యాజిస్ట్రేటు గారిచే విచారించబడిరి.

సెంట్రలు టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసునందు టెలిగ్రాఫ్ మాస్టరుగనన్న విన్ సెంటుగారను విరోపియ యుద్యోగి గడచిన 2 వ తేదీయందు తన యింటియందు మేజా యరయందు సుమారు రు 400 లు విలువగలగిన రాళ్లయుంగర మొకదానిని యించి భార్యతో గలసి కై ప్రవహారములయము (చర్చి) నకు బోయి తిరిగి ఇంటికిజేరి చూచునరికి ఉంగరము కనిపించలేదు. తమ యింట పనిజేయు పరిచారికపై ననుమాన మున్నటులు పోలీసు వారి కెరుకపరిచిరి. వెంటనే రాయపురం సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు

విచారణలు గావించి ఒక మార్వారీవర్తకునియొద్ద అట్టి యుంగరమే రు 7 లకు అమ్మివేయబడినటులు ఆచోకి తెలిసికొని వర్తకునివద్ద ఉంగర మమ్మిన యాశ్రయమైనను, మార్వారీవానిపై నను నేరముల నారోపించి కేసు దాఖలుజేసిరి. కేసు కొంత వరకు నేడు విచారింపబడి తిరుగ వాయిదా వేయబడెను.

నౌఖరు దొంగిలించుట 6 నెలలు శిక్ష

పీటర్స్బర్గ్లో నున్న బారిష్టరు కె. ఎల్. గణపతి నౌఖరు కొన్ని వస్తువుల దొంగిలించుటచే ఎగ్జ్యూరు కోర్టులో 6 నెలలు శిక్షవిధించబడెను. గణపతిగారు గృహము సాగ్లరాజా అను నౌఖరు కప్పగించి మేమాసములో గ్రామాంతరముబోయి జూలైలో తిరిగి రాగా యింట్లో చాల వస్తువులు గాన్పించుటలేదు. నౌఖరు నడుగగా కొన్ని తానుతీసిన టంగీకరించి రెండు నూటులు తెచ్చియిచ్చెను. ఇతర వస్తువుల గూర్చి చెడుకుచుండగా పారిపోయెను. అంతట పోలీసువారికి ఫిర్యాదు చేసిరి. పోలీసువారు రెండు కుప్పీలను వెదకిచెచ్చిరి.

నగలను దొర్లనన్యముగ తీసికొనుట

స్వారికంపెనీలో ఆక్రాంట్టెంటుగానున్న యాదవరావుగారు, ఆతని అన్నబిడ్డ లిరువురపై శివరాజులక్ష్మీయనునామె కోర్టులో నిట్లు ఫిర్యాదుజేసెను. జూను 29 వ తేదీ ముద్దాయిలు ఫిర్యాదిని తనయింటికి రప్పించి అమర్నాద గావించెను. మరికొన్నాళ్ల పిదప ముద్దాయిలు ఫిర్యాదియింటికి బోయిరి. 1 వ ముద్దాయి కోరినప్రకారము 2, 3 ముద్దాయిలు దొర్లనన్యముగా ఫిర్యాది ఒడలిపై నగలను రూ 650 విలువగలది తీసికొనిరి. కేసు 25 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

మనిషి తప్పిపోవుట

4-8-25 తేది రాత్రి సుమారు 11 గంటలకు పాసింజరు రయిలులో నా నాకరు అల్లవరపు వెంకడు నేను మరికొందరు రాజమండ్రి గోదావరిస్టేషనులో నెక్కి చీరాలలో దిగినాము. 5 వ తేదీ ఉదయము మేముదిగినప్పుడు వాడుదిగలేదు. రైలులో కనబడలేదు. వాడెచ్చటదిగినది తెలియదు. వానితాలూకు టిక్కెట్టుకూడా నాయొద్దనేయున్నది. వానియొద్ద యేవిధముగ సామ్యునులేదు. ఈవిషయమును చీరాల రయిలుస్టేషనుమాస్టరు గారితో చెప్పితిని. వానివిషయమై దరియాప్రచేయవలెనని స్లెట్టారు రయిల్వేపోలీసువారికిని నామిత్రులగు గంటి లక్ష్మన్న (హైకోర్టువజీలు, మదరాసు) గారికి తంజినంపితిని. ఇంతవరకు నాకు వానిసంగతియేమియు తెలియలేదు. వానిని రయిల్వే డిపార్టుమెంటువారు గాని పోలీసు డిపార్టుమెంటువారుగాని టిక్కెట్టులేదని నిర్బంధింపక వానిని రాజమండ్రికి పంపుయేర్పాటుచేయుచో వానికగు వ్యయమునంతను నేనిచ్చుకొనగలవాడను. తదితరు లెవరైనను వానినిగురించి దరియాప్రచేసి వానికి తగిన ధనమిచ్చి రాజమండ్రికి పంపినయెడల ఆసామ్యునేగాక రు 25 ల బహుమానమును ఇచ్చుకొందును. వానికి 25 సం॥ములు వయస్సు, ఎర్రరంగులవాడు. బక్కపలచగానుండును.

(సం) నడింపల్లి సుబ్బరాజు.

(రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డుమెంబరు కోడూరుపాడు, అమలాపురం-తాలూకా.)

స్వరాజ్యవత్సమువారి విధానము

డెయిలీ హెరల్డు ప్రతికాప్రశంస

“గాంధీగారు ఎంగు యిండియాలో వ్రాసిన వ్యాసమును బట్టియును ఆటుపిమ్మట వంగరాష్ట్ర స్వరాజ్యవత్సనాయకుడగు నేను గుప్తగారు చేసిన ఉపన్యాసమును బట్టియును భారతదేశమున సంరంభము మాతనాకృతిని దాల్చగలవని స్పష్టమైనది. దాసుగారు సద్భావముతో చేసిన సహాయసూచనను యిండియా మంత్రి అగౌరవముగ తృణీకరించె నని భారతీయులు తెలంచుచున్నారు. స్వాతంత్ర్యము రాయబారములవలనరారు. స్వయం కృషివలననే బడయవలెనని వారు నిశ్చయించిరి. కాసనసభలో ప్రతిఘటనముతోపాటు దేశమునందు గూడ నిరోధము జరుగవలెనని ఆలోచించిరి. కావున ఏదో యొక విధమున స్వరాజ్య పక్షమువారు మరల కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించు నటులున్నది. కాసనోల్లంఘనము దొర్లనన్య విరహితముగా నుండవలెను. అది సాత్వికముగా నుండవలెను గాని తామసముగా నుండగూడ దని గాంధీగారి అభిప్రాయము. ఈ సాత్విక నిరోధము యొక్క పటిమ యింకను లోకమునకు బాగుగా వెల్లడికాలేదు. కాని స్వరాజ్యపక్ష నాయకులు పూనుకొనినచో అది వెల్లడి కాకమానదు. 38 కోట్లమంది భారతీయులను బర్కెను హెడు ప్రభువు ధిక్కరించెను. దానిఫలితము మానవప్రపంచమును విభ్రమమునకు పాలుక చేయకమానదు.” అని డెయిలీ హెరల్డుప్రత్యేక రిపబ్లికన్ వ్యాసమును వ్రాసెనని లండను నగరమునుండి యీనెల, 6 వ తేదీని నుకు తంజివార్ల పంపబడెను. (ఫార్వర్డు

ఆంగ్లో యిండియను సంఘము

గాంధీమహాత్మునకును జాక్వరు మోరిసోగారికిని జరిగిన సంభాషణ

ఈనెల 4 వ తేదీన మోరిసోగారికిని మహాత్మునకును సంభాషణ జరిగినది. "ఆంగ్లో యిండియనులు విరోధాభివృద్ధిని సమకరింపగూడదు. వేషభాష లన్నిటిలోను భారతీయులనే అనుకరింపవలెను. రాజకీయములను భారతీయుల దృక్పథము నుండియే లిఖింపవలెను" అని యిటీవల నొక బహిరంగపత్రంలో మహాత్ముడు నుడివెను.

"చిన్నతనము నుండియు మేము (ఆంగ్లో యిండియనులు) ఆంగ్లేయుల వేషభాషలనే అవలంబించుచున్నాము. ఈ పద్ధతి చిరకాలమునుండి వచ్చుచున్నదేగాని కొత్తది కాదు. ఆ కులాచారమునే మేము గౌరవించుచున్నాము. అట్టివో విారిటుల చెప్పటవలన నేమిలాభము కలుగగలదు? అని మోరిసో గారడిగిరి.

"నేనును నుడువలేదు. మహాత్ముడియుల కొకవిధముగా ప్రత్యేక వేష మెటులున్నదో ఆంగ్లేయులకుగూడ అటులే ప్రత్యేక వేషమున్నదిగాన వారు విరోధావారి ననుకరింపగూడదని మాత్రమే నేను నుడివెతిని. నేను ఏ వేషమునుగూర్చియు ఉదహరించి చెప్పనేలేదు. ఆంగ్లో యిండియనులు పాశ్చాత్యవర్ణములలో కొన్నిటి నవలంబించుచున్న మాట నేనెరుగుదును. దానిని నేను నిరసించలేదు. ఇతరులు తమకును చూచి పాశ్చాత్యులను కొనవలెనని లోకమును మోసపుచ్చుటకు పటాటోప నేషములను నేయును ఆదాయమును మించిన వ్యయముచేయుచు చాలమంది అపవలనాలై దివాలాలు తీయుచున్నారు. అదిగూడ దనిమాత్రమే నేను తెలిపితిని. ధనవంతులై ఆంగ్లో యిండియను జనసామాన్యముతో సంబంధమే లేకుండ ప్రత్యేకముగా నివసించువారినిగూర్చి నేను ముచ్చటించనేలేదు. ఆంగ్లో యిండియనులలో పాచ్చుమంది ధనహీనులు గానే యున్నారుగాన వారినిగూర్చి మాత్రమే నేను నుడివెతిని. ఆంగ్లో యిండియనులు సర్వవిషయములందును భారతీయులతోనే ఏకీభవించవలెనని నేను నూచించితిని. నా నూచన సరిగా నుండనిచో మీ సంఘస్థితిని మీ సంఘనాయకులు బాగుగా నెరిగి యున్నారు గాన మీరే దానినిగూర్చి శ్రద్ధగా ఆలోచింపదగను." అని మహాత్ముడు నుడివెను.

"ఆంగ్లో యిండియను సంఘమునందలి జనశంఖ్య అత్యల్పమేగాక అల్పతనముగూడ నగుటచే బహుళ సంఖ్యాకములగు హిందూమహాత్ముడియొడి సంఘములు మా సంఘమును పూర్తిగా ఆక్రమించునేమో అని మనవారు భయపడుచున్నారు" అని మోరిసోగారు నుడివెరి.

"దీనికి కారణము పిరికితనము. ఈపిరికితనము అజ్ఞానము వలననే కలిగినది. విరోధావారికిని భారతీయులకును మధ్య ఆంగ్లో యిండియనులు నేతువుగా నుండవలెను. భారతీయులను పాశ్చాత్యులనుగూడ వారు వదలరాదు. ఆంగ్లేయులు ఇట్లుభీతిపలననే తమ ఆక్రమణమును నిలుపుకొన గోరిన గోరవచ్చునుగాని ఆంగ్లో యిండియనులగూడ నట్టిభీతిపాలైనచో వారు భారతదేశముతో తమకుగల సంబంధము త్రెంపుకొనినవారగుదురు. వారు భారతదేశముననే జనించిరి. ఇచటనే పెరిగిరి. వారిలో చాలమందిలో భారతీయ రక్తమే ప్రసహించుచున్నది. కావున వారికి భారతీయులే చేరువగాని యూరోపు వారు కారు. కావున వారికి ఆంగ్లదేశముపైసంకంఠే భారతదేశముపైసంకంఠే అభిమానము పాచ్చుగా నుండుట సహజము. మహాత్ముడియులు అరేబియానుగూర్చి పాచ్చుగా మాటలాడిరి. కాని భారతదేశమునందలి మహాత్ముడియులలో నెవరైన భారతదేశమును వదిలి దీర్ఘకాలము అరేబియా అరణ్యములలో నివసించుట కంగీకరింతురా? తమకు రావలసిన భాగమును యితర సంఘములవారు తమ కియ్యరేమో యని ఆంగ్లో యిండియనులు భీతి నొందుట కెట్టి కారణమున లేదు. ముందుగానే బేరముపెట్టినచో మంచిఫలితము చేకూరజాలదు. మనము మారుటయే ప్రధానముగాని వచ్చి నంతవరకు రాబట్టువలెనను కోరిక మంచిదిగాదు. భారతదేశమునందలి నివిధసంఘములవారందరను వికమత్యమును కలిగియుండవలెను. ఆయాసంఘములకు న్యాయముగా చెందవలసిన హక్కులన్నియు లభించును. ఆవిభజనము చట్టమువలన గాక ఒడంబడికవలననే జరుగును అనియే మేము మొదటినుండియు బోధించుచుంటిమి" అని మహాత్ముడు నుడివెను. (ఆ. ప్రె. స్పెషల్)

బొంబాయి క్రానికలు ప్రశ్నలు

మకాలానా మహాత్ముడాలిగారి ప్రత్యుత్తరములు

1. కాంగ్రెసుక్రీడును మార్చ నవసరములేదు. ఇది అతి విశాలముగా నున్నది. దీనిని సంకుచితము చేయగూడదు.
2. నూలుచందా మరతు చాల సంతృప్తి కరముగా నున్నది. ఏమాత్రమును పనిచేయకుండనే స్వరాజ్యము వచ్చిపడవలె నను సోమరితనమువలననే దీనిని రద్దుపరచి ధనము చందా నేర్పరుపవలెనని యిప్పుడు విద్యార్థికులును యితరులును చాల మంది కోరుచున్నారు.
3. నేను శాసనసభలకు వెళ్లుట కంగీకరింపను. అవి యన్నియును అన్ని ఉరులే. జరిరతుల్ ఆరలులను వశపరచు కొని భారత మహాత్ముడియులను త్రోసి రాజిన దొరతనమును పాలించుచున్న రాజుకు నేను విధేయతను తెలుపజాలను.
4. కాంగ్రెసువారే శాసనసభలలో జరుగవలసిన విధానమునుగూడ నిర్ణయించునెడల వెంటనే ముఖ్యాంశములనుగూర్చి ప్రభుత్వముతో ప్రతిఘటనమును పల్చి ఫలితమును తేల్చి తోడనే రాజీనామాని నియ్యవలెను. మరల ఆసమస్యలనే పధకముగా పెట్టి ఎన్నికలకు నిలువవలెనుగాని ఎన్నుకొనబడిన తరువాత మరల శాసనసభలకు వెళ్ళగూడదు." అని నిర్ణయింపవలెను. అటుల చేయుటవలన ఎన్నుకొనబడువారికిని ఎన్నుకొనబడెను వారికిని భిన్నాభిప్రాయములు లేవని ప్రపంచమునకు విదితమగును. దేశమునందు దేశీయులందరును నూలువడకి మనకు తమపై నిజమైన ప్రేమ కలదను నమ్మకమును జనసామాన్యమునకు కలిగింపవలెను. పిమ్మట శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభింపవలెను.
5. కేవలము శాసనసభలను ఆందోళనమును మాత్రమే జరుపవలెననిచో ఎన్నటికిని ఫలము కలుగదు. అది పోమరుల స్వప్నము. శాసనములు శత్రువులు నిర్మించినవి. వాని ప్రకారమే ఆందోళనము సలుపువలెననుట పగతుని పగముతో కాలుచేతులను కట్టి వేసుకొని యుద్ధము చేయవలె ననుటయే.

గారడివాని కనికట్టు మామిడిపండుగాదు

6. శాసనోల్లంఘనమునందనేక విధములు కలవు. అన్ని ప్రాంతముల వారును ఒక్క పద్ధతిని అనులంబించవలెనని ఎన్నటికిని సరిపడదు. ఒక్కొక్క ప్రాంతమున కొక్కొక్క పద్ధతి సరి పడునుగావున ఆయా ప్రాంతములవారే ఆపద్ధతులను నిర్ణయింపవలెను. ఇంతకును అది గారడివాని కనికట్టు మామిడిపండుగాదు. జనసామాన్యము లోడ్డిదైనగాని శాసనోల్లంఘనము సాగదు. ఇప్పుడు విద్యార్థికులకును జనసామాన్యమునకును సంబంధమేమియును లేకుండ నున్నది. కెయిరా ప్రాంతమునందు నివసించు ప్రజలవలె భారతదేశవాసు లందరును గూడ పన్నులను చెల్లింప కుండుటకు సంసిద్ధులైన పిమ్మటగానే పన్నులను చెల్లింపకుండుటను ఎన్నికలకు పథముగా ఏర్పరుచుకొన గూడదు.
7. నేను విదేశబట్టలను 1921 లోనే వదిలివేసితిని. విదేశబట్టలైన వలలలేనవా రికనే త్యాగమును గూడ చేయజాలరు. స్వరాజ్యము అమూల్యముగలచే మూల్యమును చెల్లింపకుండ దానిని బడయ వీలులేదు.
8. నేను శాసనసభల ఎన్నికలకు నిలువగోరను గాన యీ ప్రశ్న కవకాశము లేదు. అని శాసనసభలలో ప్రభుత్వప్రతినిధులు తెలుపుకొని నేనుగూడ తెలుపుచున్నాను.
9. ఇదివర కొకసారి ఆర్థిక పత్రమును తిరస్కరించిన పిమ్మట మరల తిరస్కరించుట నిరర్థకమే. మిగిలినమతింపకున్నచో తమకు జరుగదను భీతిలేనివారు మిగిలినవారమును తిరస్కారభావముతోనే చూచెదరు. ఒకసారి మాత్రమే ఆర్థికపత్రమును తిరస్కరింపవలెను. అటు పిమ్మట ధనము లభింపకుండ చేయుటకే ప్రయత్నింపవలెను.

డాక్టరు బిసెంటుగారి చటము

10. నే నీ చటమును శ్రద్ధగా చదువలేదు. మత సమస్య పరిష్కరింపబడిన పిమ్మట బిసెంటుగారి చటమునంతను మరల సవరింపవలసి యుండును. దీనివలన నేమియును లేదు. ఎటులైన 1926 ఆక్టోబరు వరకును చుక్కలను లెక్కించు చుండవలెననుట అసంభవము.
11. స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్వాణవిధానమునుగూర్చి శ్రద్ధగా పనిచేయలేదు. వారికింకను శాసనసభలవాగ్దాదములపై నమ్మకము లొలగలేదు. అందువలన వారికిప్పుడు కొంత ప్రయోగపకముగ పరిశ్రమయును సోమరులగు విద్యార్థికుల ప్రశంసయును మాత్రమే లభించుచున్నను వానివైని వారికిగల హక్కువయింకను తగ్గలేదు.
12. ఇప్పుడు కాంగ్రెసువారిలో చాలమందికిగూడ ఇం పెండెంటు లిబరలు పక్షములవారికిగల భావములే పట్టుబడి

రెస్పాన్సివు సహకారమే దేశమున

కవలంబనీయము

కవలంబనీయము
పూనా, ఆగస్టు 2:—నేడు బహిరంగపత్రంలో నుపన్యసింపుచు గా|| జి. యస్. కపర్దీగారు రెస్పాన్సివు సహకారమే దేశమునకు ముఖ్యముగ నాచరింపవలెనని నుడివెరి. లోకమాన్య లిలకుగారు శాసనసభలందు చేయవలసిన పని ముఖ్యమనియు, సత్యంతో వసరమనియు నూహించి జాతీయ మహాసభయందు డిమాండ్రట్టికు పక్షము లేర్పజుచెను.

రెస్పాన్సివు సహకారము ప్రకృతి నియమములలో నొకటి. భారతదేశమున్న పరిస్థితులలోనే గల యితర దేశము లోకము లాపద్ధతి నవలంబించెను. భారతీయులందు వివిధాభిప్రాయములుగలవారి నందఱును కూడదీయగలవదియే. దాని నవలంబించుటవలన, దేశీయమహాసభ తత్త్వపక్షముహించినట్లు రాజకీయసంస్థగా మార్చవచ్చును. సాంఘికార్థిక విషయములు దాని నుండి ప్రత్యేకించి దేశీయసభలోనే శాఖలుగ పరిగణింపబడవచ్చును. దానివలన పన యాశయమును సమర్థించుటకు చాల మార్గము లేర్పడి యనేకవిధముల వీలు కలిగించును.

శత్రువులతో బోరుటకు, వారియొడటనే నిలువవలయును. యూధమునకు ప్రతియూధమును పన్ని యుద్ధమును శత్రువుద్యమన సాగించవలయును. కాని యసహాయోద్యమ మట్లుగాక దేశమును శత్రువులనుండి దూరముచేసినది. దానివలన ప్రపంచమునకు మన సంగతియే దెలియలేదు. బహిష్కారప్రయత్నము ప్రధమమున యుత్సాహమును బుట్టించెను. కాని యది వెనుకబడినతోడనే ప్రభుత్వము మతింప బలవంతమయెను.

ఆక్లిష్టపరిస్థితులే స్వరాజ్యపక్షమును లేపదీసెను. వారు ప్రభుత్వమున ప్రభవమార్గ మవలంబించి, సందర్భములుబోధపడుకొలది తమ పటుత్వమును తగ్గించిరి. తమకు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు, పూర్తిగా ప్రభుత్వముచే నిర్ణయింపబడిన సైనికసంఘమును కూడ పనిచేయుట కంగీకరించిరి.

కావున నీ సమయమున రెస్పాన్సివు సహకార మవలంబించుట యోగ్యము. దానిని దేశీయ మహాసభ యవలంబించి స్వతంత్రులను, మితవాదులనుగూడ వారిలో జేరనట్లు చేయవలయును.

ప్రస్తుతము గాననకు వర్తనైషమ్యములు జాతీయోద్ధోధముగలగు నీ సమయమున తప్పవు. నిదురలేచువాడు, తనయవములన్నిటి నెట్లు కదలించి, తుదకు సరిగ లేచునోయటులే మేము కొనుచున్న యాదేశమం దట్టివి తప్పవు.

దేశబంధు డిచ్చట నుపన్యసించుచు నా వాదమునకును, రెస్పాన్సివు సహకారమునకుగల భేదము బోధపడుట లేదనియు, తన యుద్ధముమందు, నిరోధనాత్ర మిమిడియున్నదనియు నుడివెరి. కావున రెస్పాన్సివు సహకారము సంగీకరింపవలయును. ఇద్దఱు నాయకులు పదేపదచెప్పి, ప్రజల నామోదింపఁగోరిన రెస్పాన్సివుసహకారమును విడనాడుట పాడిగాదనిరి. (ఆ. ప్రె.)

జనీ సుపక్షముశాఖ సావింపఁబడుట
కల్లికోట, ఆగస్టు 5:—నిన్న సాయంకాలము జన్మీకు పక్షమునకొక శాఖనేర్పఱచు యుద్దేశ్యముతో కల్లికోట బ్రాహ్మణేతరులు పరణభనమున సభజేసిరి. న్యాయవాదియగు సి. కృష్ణనుగారి ప్రతిపాదనపైనొక శాఖయేర్పడెను. దాని కధ్యక్షుడు సి. కృష్ణనుగారు, కార్యదర్శులు సి. గోపాలనాయకు, టి. సి. కరుణాకరగార్లు ఉపాధ్యక్షులు సి. వి. గోపాలను, టి. యమ్. నాయుడు, రావుబహదురు వి. వి. గోవిందనుగార్లు.

బీడలు
బొంబాయి, ఆగస్టు 5:—మలోజామోడ బొంబాయి జూలై 25 వ తేదీ తపాలులో బయలుదేలి పోర్టునెడ్డు రేవు 8 వ తేదీ రాత్రి గం 7-30 లకు చేరి తెల్లవారు జామున గం 4 లకు బయలుదేలెను.

డ్రామాలామోడ బొంబాయి జూలై 19 వ తేదీన పోర్టునెడ్డు, రేవు 1 వ తేదీ మధ్యాహ్నమునకు చేరి మలునాట్ యందను మచటినుండి బయలుదేలెను. (ఆ. ప్రె.)

నవి. కాని మహాత్మునివంటి కాంగ్రెసువారికిని- తదితరపక్షముల వారికిని మధ్య మహాసాగడమే కలదు. ఆత్మశక్తివలన బలమును బడయవలెనని మహాత్ముడు బోధించును. విదేశీయుల కటాక్షముపైనే యితర పక్షములవా రాధారపడెదరు. కాంగ్రెసు వారిలో చాలమంది ఏమియును చేయరుగాని పాశ్చాత్యవ్యయము మాత్రము ప్రకటించుచు ప్రభుత్వోద్ధోషకులను కవల చేయుచుందురు. (బాంబే క్రానికలు)

సంధి నిబంధనలు

రిఫ్తనాయకులగు అబ్దుల్ కరీముగారికిని, స్పెయిను ఫ్రెంచి ప్రభుత్వములకును మధ్య సంధి యావరములు నడుచుచున్నవి. అబ్దుల్ కరీము గారి రాయబారులు స్పెయిను ప్రతినిధులయొద్దకు వచ్చిరినియు, రాయబారులను వారు సముచిత రీతిని సత్కరించిరినియు తెలియుచున్నది. అబ్దుల్ కరీముగారు రిఫ్త సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గోరు నటుల, యీ రాయబారులు తెలిపిరిట. స్వాతంత్ర్యసిద్ధి కంగీకరింపనిది, అబ్దుల్ కరీముగారు సంత్పత్తి జేందజాలరు. ఈకోర్కె న్యాయమనుటకు సంది యములేదు. కాని, ఫ్రెంచివా రిందు కంగీకరించెదరా? మాటిను ప్రతికావితేఖకుడు తెలిపిన సందర్భముల జూచిన, ఆకే కవకాశము గనుపింపదు. అబ్దుల్ కరీముగారు మొరాకో సుల్తానుగారి మతాధి పత్యము నంగీకరింపవలయునట. ప్రాన్సు స్పెయి నులు గలసి, రిఫ్తల పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము నంగీకరించెదరుగాని, పాశ్చాత్యజాతులు మాత్రము రిఫ్త దేశమునందు తమ పోలీసుల నుంచెదరట. మొరాకో సుల్తాను గారు స్పెయిను దేశపు బంటు. వారిమతాధిపత్యము నంగీకరించినను, రిఫ్తల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము కలుగవచ్చును. రిఫ్తల పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము నంగీకరించినపుడు, దానిని పూర్ణముగ రక్షించుట ముఖ్యము. మరల పాశ్చాత్యజాతులవారు పోలీసుభటులను నియమించుటచే రిఫ్తల స్వాతంత్ర్య మడుగంటును. చీనాలోని కాకటనునందు ఎట్టి దుస్థితి ప్రబలియున్నదో యూహింపవచ్చును. స్వల్పజాతుల రక్షణము ప్రాచ్య ఖండమున నయితము నేల జరుగగూడదో తెలి యదు. మొరాకో యుద్ధమువలన, ఒక్క విష యము బయల్పడినది. ఆయుధబల ము వలన పాశ్చాత్య లితరులను వశపరచికొనగలిగినను, ప్రాచ్యదేశములు నయితము అవసరము గలిగి నపుడు పాశ్చాత్యులతో పాటు శౌర్యధైర్యములను జూపగలవని విదితమగుచున్నది. రెండు పెద్దజాతులు గలసి రిఫ్తలపై సమరము నలుపుచున్నను, వారు పెనుదగ్గుట లేదు. స్పెయినువా రోడిపోయినను, ఫ్రెంచివారు జేరినమాత్రాన రిఫ్తల బల మడుగంటు నని యూహింపబడెను. కాని వీరి యూహా సఫ లము గాదయ్యెను. రిఫ్తలను జయించుట, అనుకొని నంత సులభముగాదని తోచెను. ప్రాన్సువారి పోరాటమునందు పాల్గొనుట కవసర ము లేదు. పాశ్చాత్యప్రతిష్ఠను మొరాకోలో నిలువ బైట్టుటయే, వీరి ముఖ్యోద్దేశ్యము. ఫ్రెంచివారు ఇంకను ఎక్కుడు ధన నష్టమునకును పైన్యనష్టమునకును పాల్పడెదరా? గత యూరపియను సంగ్రామము నుండి కోల్పోనకముందే మరల నిట్టి సంకులము

నందు తమ సర్వస్వము నొడ్డెదరా? అంతటి యవిశేషమునకు వారు లోనుగూరిని యూహింప వచ్చును. ఆగస్టు 15 వ తేదిలోల రిఫ్తలు సంధి పరతుల నంగీకరింపనిచో, స్పెయిను పైన్యములు విజృంభించు ననియు, క్రొత్తపైన్యము లరు దెంచుననియు, ఫ్రెంచివారు అబ్దుల్ కరీముగారిని పూర్తిగా రూపుమాపుటకు ప్రయత్నించెదరనియు, రూటరు దెలుపుచున్నాడు. భావిపరిణామ మెటు లుండునో చూడవలయును.

గుంటూరు తాలూకా బోర్డు

స్థానికసంఘముల రిపోర్టులు వెనుకటివలె పత్రికలకు చేరుటలేదు. ప్రభుత్వవిమర్శనము మాత్రము వెలువడుటచే, అది ఎంతవరకు హేతు బద్ధమో కనుగొనుట కాధారము లేకున్నది. అందుచే వెనుకటివలె, స్థానికసంఘముల రిపోర్టు లతో కలపి ప్రభుత్వ విమర్శనములను ప్రచురించుట భావ్యమని సూచించెదము. మాకందిన గుంటూరు తాలూకాబోర్డు రిపోర్టుజూచిన, చాల నిరుత్సాహ కరముగ గనుపించును. గర్వపడదగిన యంశ మేమియు లేదని, అధ్యక్షులు తెలుపుచున్నారు. రెండుగ్రామ వైద్యాలయములు మాత్రము స్థాపింప బడెను. ఆరు చెరువులు మరమ్మతు చేయ బడెను. సొమ్ము లేక ఏ పనియు జేయ వీలులేక బోయెనని, అధ్యక్షులు విచారిం చుచున్నారు. స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి, ధనా భావము ప్రధాన ప్రతిబంధకముగ నున్నది. దీనిని తీర్చుటెటులు? ఎక్కుడు పన్నులను విధించుట యసంభవము. కావున ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటు లను విరివిగ నీయవలయునని కోరుట సహజము. కాని రాష్ట్రప్రభుత్వములునయితము ధనములేదని గుండుచున్నవి. రాష్ట్రపు కప్పములు సంపూర్ణ ముగ దొలగుట యవసరమని తెలుపుచున్నవి. అప్పటి కయినను ఉపకాంతి గలుగునా? ప్రజ లిచ్చెడి ద్రవ్యమును వారి యిచ్చానుసారముగ ఖర్చుపెట్టుటకు, శాసనసభల కధికార ముండవల యును. ఎటు జూచినను, స్వపరిపాలనావశ్యకత స్పష్టముగ గోచరించుచున్నది. నీటిసప్లయ తిన్నగ లేక బాధపడుచుండెడి గుంటూరు జిల్లాలో, తగిన చర్యలను తీసికొనుట ఎంతయవసరమో దెలుప నక్కరలేదు. చెరువులు మరమ్మతులేక, ఎండి పోవుచున్నవి. చెరువులే నీటికాధారము లగుటచే, ప్రజలకు వేరు నీటి సదుపాయము లభింపకున్నది. చెరువులను మరల త్రవ్వించినగాని ప్రయోజనము లేదు. అందుచే ఏలున్నచోటుల, దా తలన హా యము గైకొని చెరువుల నన్నిటిని మరమ్మతు చేయించుటకు తాలూకాబోర్డు పూనుకొనిరి. తాలూకాబోర్డు వారికి స్వయముగ మరమ్మతు చేయుటకు ధనము లేకుండుటచే, వా రీమార్గము నవలంబింపవలసివచ్చెను. కాని, కలె క్టరుగా రిందుకు ఆక్షేపించిరిని రిపోర్టు తెలుపు చున్నది. తాలూకాబోర్డువారు స్వంతముగ నీవనిని నిర్వహింపలేనిచో, ప్రభుత్వమువారు వానిని స్వాధీన పరచి కొనెదరని, కలెక్టరుగారి యుత్తరువు దెలుపు చున్నది. తాలూకాబోర్డు వారి సంకల్ప మీ రీతిని విఫలమయినది. కలెక్టరుగారి యుత్తరువు, అసభ్యమనుటకు సందియములేదు. తాలూకా బోర్డులు ప్రజల సహాయము గోరుట అకమము

గానేరదు. ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయముజేయక, తాలూకాబోర్డువారు ఇతరులనుండి సహాయము నయినను బొందగూడదనుచో, స్థానికసంఘము లభివృద్ధి జేందుట దుర్లభము. ప్రారంభవిద్యాభివృద్ధికి గూడ ఆటంకములు కలుగుచున్నవి. ప్రారంభవిద్య నొకవంక స్థానికసంఘములును, వేరొకవంక ఎద్యు కేషను కౌన్సిలువారును నిర్వహించుటచే, ఉభ యులకును సంఘర్షణము గలుగుచున్నదని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. తాలూకా బోర్డు సభ్యులు మాత్రము ఐకమత్యముతో మెలగి కృషిసలిపిరి. స్థానికసంఘముల పరిపాలనమును ఖండించుట తో తృప్తి జేందక, ప్రాన్సు ఫర్డు ప్రభుత్వ ము వారు వానిని చక్కనిమార్గముల నడిపించుటకు కృషిసలుపవలయును. స్థానికస్వపరిపాలనావజయ మునకు, స్థానికసంఘము లెంత బాధ్యత వహింప వలయునో ప్రభుత్వమువారు రంతకన్నను నెక్కుడు బాధ్యతను వహింపవలసియుండును.

ఇటలీ : ఆప్టనిస్థానము

ఇటలీ మంత్రియగు ముసులోసిగారు ఆప్టని స్థానమున కిచ్చిన అంత్యసందేశము, ప్రాజ్ఞులచే నిరసింపబడినది. హత్యకు పాల్పడిన ఇటాలి యను ఇంజనీయరుపై ఉరిశిక్షను విధించుటతో, ఆప్టను అధికారి చట్టము నతిక్రమించలేదు. విదేశీయు లెవరయినను సామాన్యనేరముల విషయమున అక్కడి ప్రభుత్వముల పరిపాలనకు లోబడుట ఆచారమైయున్నది. ఆప్టనిస్థానమునందు విదేశీయు లను గౌరవముతో జూచెదరనియు, వారి నవమా నింపరనియు, న్యూస్పేట్సుమెను పత్రికలో నొకరు వ్రాసిరి. ఇటాలి యను ఇంజనీయరు గారిని ఊమించుటకు గూడ అమీరుగా రంగీక రించినను, అందు కనుగుణముగ నతడు మెలగడయ్యెను. నిజసందర్భములను కనుగొనుట కయినను ప్రయత్నింపక, ముసులోసిగారు అంత్య సందేశము నంపిరి. అందలి పరతు లవమానకర ములుగ నున్నవి. విపరీతమగు నష్టపరిహారమును గోరుటయ గాక, ఇటలీ జండాకు ఆప్టనుసైనికులు మ్రొక్కువలయుననిగూడ నాజ్ఞాపించిరి. ఇట్టి సందేశ ములను నిర్వర్తించుటకు అంతర్జాతీయ న్యాయ స్థానమును గోరిన కొంతమేలుగ నుండెడిది. నిర్ణ యాధికారమును ముసులోసిగారే వహించిరి. ఆప్టను ప్రభుత్వమువారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము, నిజ సందర్భములను తేటపరచుచున్నది. ఇటాలియను ఇంజనీయరు బుద్ధిపూర్వముగ హత్యకు పాల్ప డినటుల నిరూపించినది. ఇటలీ మంత్రిగారు విధిం చిన పరతులను తాము చెల్లింపజాలమని, ఆప్టను ప్రభుత్వమువారు బదులుజెప్పిరి. విదేశీయులను హత్యజేసిన, ఆప్టనులనుగూడ యూరితినే శిక్షిం చుట ఆచారమగుటచే, ప్రత్యేకముగ జరిగిన లన్యాయమేదియలేదు. ముసులోసిగారు తమ వేగిరపాటును గ్రహించి, తమ సందేశమును ఉప సహరించుకొనుట వివేకము. లేనియెడల అంత ర్జాతీయ వ్యవహారములు మిక్కిలి స్పష్టరూపము దాల్చక మానవు.

లేబరుపక్షము: హిందూ దేశము

లేబరుపక్ష సమావేశమువారు, హిందూదేశ మునకు వెంటనే స్వపరిపాలన - మొనగవలయునని

రెస్పాన్సివు కోఆపరేషను

గా॥ కపర్ది గారి ప్రకటన

రెస్పాన్సివు కోఆపరేషను విషయమై గా॥ కపర్దిగారు గావించిన ప్రకటనమును సంపూర్ణముగ ఈదిగువ ప్రకటించుచున్నాము.

మొన్నటిదినము లోకమాన్య తిలకు స్వార్థకమందరమును బహిరంగపరచు భాగ్యము నాకు లభించినది. ఆసందర్భమున లోకమాన్యకు బొంబాయిలో జీవించియున్న కాలపు గ్రామీణ రాజకీయ పరిస్థితులు మరల జ్ఞాపకమునకు వచ్చెను. ప్రస్తుతము ఈ విషయములను గురించి మననముచేయుట లాభకరముగ నుండునని తోచుచున్నది. బొంబాయి శాసనసభా సభ్యులుగ ఓకొకపర్యాయము ఎన్నుకొనబడిరి. శాసనసభలయందు ప్రవేశించి పనిచేయుట ఆవసరమనియు లాభకరమనియు లోకమాన్యకు మరణించు నంతవరకు నమ్మియుండెను. శాసనసభ ఎన్నికలయందు పాల్గొనెదలయునని నన్నుకూడ ప్రోత్సహింపరచెను. కాంగ్రెసు డెమోక్రాటికు పార్టీని స్థాపించెను. ప్రజలు రెస్పాన్సివు కోఆపరేషనుకు గడంగవలయునని వారి నమ్మకమై యుండెను. కాని రెస్పాన్సివు కోఆపరేషనును వివరించి ఆవిధానము అమలునందుంచి చూపుటకు వారు తగినంతకాలము జీవించియుండకుండుట మన దురదృష్టము. కాని ఆసమయమున వారు గావించిన ప్రకటనము ఈ విషయమై వారి అభిప్రాయములను కొంతవరకు తెలుపుచున్నది. ఆ ప్రకటనమునందలి కొన్ని భాగముల నీదిగువ నువహరించుచున్నాను.

కాంగ్రెసు డెమోక్రాటికు పార్టీ

“కాంగ్రెసు డెమోక్రాటికు పక్షము కాంగ్రెసును అనుసరించి యుండును. ప్రజాయత్త పరిపాలనా నూత్రములే ఈపక్షమునకు ఆధారము. విద్యవ్యాప్తి వోట్లుఇచ్చు అధికారము అధిక సంఖ్యాకుల కుండుటకై ఈపార్టీ పాటుపడును. మతసాంఘిక సాంప్రదాయముల ననుసరించి ఏర్పడియున్న వ్యక్తి సాంఘికవిభేదములను తొలగించుటకై ప్రయత్నించును. పరమత సహనము, స్వమతపరిత్రాసంతోషము, ఒకమతము వారు మరియొక మతమువారిపై దౌర్జన్యము నేయకుండ రక్షించుట ప్రభుత్వధర్మమనియు పార్టీవారి నమ్మకమై యున్నది. భిలాభతనసమస్య మహమ్మదీయ మతసాంప్రదాయముల ననుసరించి పరిష్కరింపబడవలయునను మహమ్మదీయుల కొరకలను ఈ పార్టీవారు ఆమోదించుచున్నారు.

“సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము ననుభవించు రాష్ట్రములతో కూడిన భారత సామ్రాజ్యము బ్రిటిషు కామనువెల్లునందుండి మానవాభివృద్ధికై పాటుపడవలయునని ఈ పార్టీ వారి అభిప్రాయము. కాని సామ్రాజ్యమునందలి ఇతరదేశములతో నమానముగ హోదా భారతదేశము నకుండవలయును. సామ్రాజ్యమునందలి అన్ని దేశములందును భారతీయులకు పౌర సత్వపుహక్కు లుండవలయును. ఈహక్కును అంగీకరించని దేశములవారికి భారతదేశమున పౌరసత్వపు హక్కులుండకూడదు. ప్రపంచ కాంతిసంరక్షణమునకు నానాజాతిసమితివారు పూనుకొనుట ఆవసరము.

“సంపూర్ణముగ బాధ్యతాయత్త పరిపాలనను పొంద భారతదేశము అన్నివిధముల అర్హుడై యున్న దని ఈపార్టీ వారి నిశ్చితాభిప్రాయము స్వయంనిర్ణయ నూత్రముననుసరించి భారతదేశమునకు అనుగుణ్యముగ ప్రభుత్వ విధానమును నిర్ణయించు అధికారమును పార్టీవారు కోరుచున్నారు. మాంటాగు సంస్కరణములు ఆ సంపూర్ణములనియు అసంతృప్తి కరములనియు ఆశాభంగకరములనియు ఈపార్టీవారు నమ్ముచున్నారు. భారతదేశపు హక్కులవిషయమై సానుభూతియాపు పార్లమెంటు సభ్యుల సహాయముతో మరియొక కొత్తబిల్లును పార్లమెంటునందు ప్రవేశపెట్టించుటకు పార్టీవారు ప్రయత్నించెదరు. ఆర్థిక సైనిక విషయములందును మరి ఇతరవిషయములందును భారతీయులకు సంపూర్ణస్వపరిపాలనాభికార ముండవలయును. ఇందులకు భారతదేశమునందేకాక నానాజాతిసమితి యందు ప్రాతినిధ్యము నహించియున్న ఇతరదేశము లన్నిటియందును గొప్ప ఆందోళనము జరుపుటకు పార్టీవారు పూనుకొనెదరు.

సంపూర్ణముగ బాధ్యతాయత్త ప్రభుత్వమును త్వరలో పొందుటకు సాధనముగ మాంటాగు సంస్కరణముల ననుసరించి పనిచేయ ఈ పార్టీవారు పూనుకొనెదరు. ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుటకును, ఆవసరమైనపుడు సాంప్రదాయ సమ్యక్తముగ విధమున ప్రభుత్వమువారిని ప్రతిఘటించుటకును పార్టీవారు పూనుకొనెదరు.

రెస్పాన్సివు కోఆపరేషను—ప్రకృతి లక్షణము

జీవకోటికి రెస్పాన్సివు కోఆపరేషను సహజ లక్షణము. జీవరాసు లన్నియు పరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ ప్రవర్తించుచుండును. కాస్త్రజ్వాలలందరు ఈనూత్రమును అంగీకరించుచున్నారు. ఇక మానవులకు ఆలోచనశక్తి యుండుటచే వారు పరిస్థితులకు అనుగుణ్యముగ ప్రవర్తించుటయేకాక పరిస్థితులు లేమకు అనుగుణ్యముగ మార్పుకొనుటకు ప్రయత్నించెదరు. ప్రకృతి ధర్మములను గుర్రెరిగి తదనుగుణ్యముగ మానవుడు ప్రవర్తించుచుండును. ప్రకృతిధర్మములు తనకు గిట్టనప్పుడు అవై పరిత్యజములను తొలగించుటకై మానవుడు ప్రయత్నించును. రెస్పాన్సివు కోఆపరేషను అనగా నిదియే. భారతీయు లీనూత్రమును ఆనాది నుండి గ్రహించియుండిరి. ఈనూత్రమునే శ్రీ కృష్ణుడు గీత యందు చెప్పెను.

యేయథానాం ప్రపద్యస్తే తాక స్తదైవ భజామ్యహమ్॥
ఈ విధానమునకే లోకమాన్యకు రెస్పాన్సివు కోఆపరేషను అను పేరుపెట్టెను. అన్ని దేశములవారికిని అన్ని జాతుల వారికిని, అన్ని కాలములందును ఈ నూత్రము ఆదర్శప్రాయముగ నుండెనని చరిత్రలపల్ల నా పురాణములపల్ల ను తెలియుచున్నది. వివిధరాజకీయ కక్షలకు చేరినవారు కలిసి పనిచేయుటకు ఈ విధానము అవకాశము కలుగజేయుచున్నది. తన అభివృద్ధికి ఆటంకకరమగు అవాంతరముల నతికమందుచు, అనుకూలముగ పరిస్థితుల సద్వినియోగమున రుక్మకొనుచు ప్రతివాడును యధాశక్తి పాటుపడవచ్చును. ప్రస్తుతము స్వపరిపాలనను పొందుటకు అన్ని రాజకీయకక్షలవారు కలిసి పనిచేయుట ఆవసరము. ఇట్టి పరిస్థితులలో ఈ విధానమును అనుసరించుటకన్న శ్రేష్టముగ మార్గము మరొకటి లేదు. అప్పుడు కాంగ్రెసు రాజకీయసంస్థగ మార్గలదు. ప్రభుత్వమున కాంగ్రెసు కేవలము రాజకీయసంస్థగ నుండెను. కమముగ సాంఘిక మహాసభ పారిశ్రామిక మహాసభ ప్రత్యేకముగ ఏర్పరుపబడెను. కాని ఇప్పుడు అన్నియు ఒకటిగకలిసిపోయినవి. కావున దేశికి దానిని విడదీసి కాంగ్రెసు రాజకీయ సంస్థగమార్చిన అన్ని రాజకీయ పక్షములవారు కలిసి పనిచేయుటకెట్టి అభ్యంతరముయొండదు.

మరియొక లాభమును గుర్రెరుగవలయును. రెస్పాన్సివు కోఆపరేషను విధానము ఒక ప్రత్యేకోద్దేశము నెరవేరుటకై అనుసరింపబడవలసియున్నది. ఈవిధానమును అనుసరించుట యందు అందరు తమకైసామర్థ్యములకు తగువిధమున పనిచేయవచ్చును. ప్రత్యేకోద్దేశము నెరవేరుటకు ఒక విధానము నిర్ణయింపబడును. దానిని అనుసరించుటయందు దేశకాలపాత్రములను బట్టి ఆచరణ యందు భేదములుండును. ఈభేదములన్నియు విధానమునకు సంబంధించినవికావు. కావున రెస్పాన్సివు కోఆపరేషనును ఆచరణయందుంచునపుడు మన కన్నియో సాధనము లేర్పడును. ఒక సైన్యాధిపతి యుద్ధము ప్రారంభించును. విజయము పొందుటకు ఏ సమయమున కాపత్తు నేయవలసివచ్చును. ఒక పర్యాయము శత్రువులపై దాడినాడగి యెదిరింపవలసివచ్చును. మరియొక పర్యాయము శత్రువులను యెదిరింప వెనుకకు తగ్గవలసివచ్చును. వెనుకకు తగ్గుట తప్పు కానేరదు. సైనికులను సంరక్షించుకొనుచు సైనికులకైబలములు దుర్వినియోగము కాకుండ ప్రవర్తించుట తప్పు కాజాలదు. అట్లు ఒకటే మార్పు పట్టుపట్టిన లాభము కలుగదు.

శత్రువుల ఇవిరమునందే యుద్ధము చేయుట ఒక సైన్యాధిపతిని కొలయందే యుంచి, ఇతర ప్రపంచముతో సంబంధము లేకుండ చేసి యుద్ధముచేయునని చెప్పుట ఎంతసబబుగ నున్నదో అసహాయోద్యమముకూడ అంత సబబుగ నున్నది. విదేశములందు ప్రచారము ఆపితేయబడినది. దీనివల్ల అసహనముగ ఇబ్బందు లేర్పడుచున్నవి. విజయము కోరువారు శత్రువుల జాడలనే గమనించుచు జాగరూకులై యుండవలెను. శత్రువులను శత్రువుల ఇవిరమునందే ఓడించుట గొప్పతనము.

నింహావలోకనము

కడచిన రి సంవత్సరములు భారతదేశమున జరిగిన విషయములను స్ఫురణకు తెచ్చుకొనెదము. అసహాయోద్యమము తీవ్రముగ నున్నపుడు పాఠశాలలు, కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయములు, న్యాయస్థానములు, విదేశవస్త్రములు మున్నగునవి బహిష్కరింపబడెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు సాటిగ మరియొక ప్రభుత్వమును స్థాపింప కొంత ప్రయత్నములు జరిగెను. ఈ తానామతో సర్వస్వమును కడప ప్రాణములుకూడ విడనాడుటకు పలువురు సంసిద్ధులైరి.

కాని పర్యవసానమేమైనది. కళాశాలలకు ఎట్టిగొప్పలాటకలుగలేదు. కోర్టులుమూయబడలేదు. ప్రభుత్వముసంభింపలేదు.

దు. ప్రభుత్వమువారు నేర్పుతో ప్రవర్తించి మరింతబలవంతులైరి. వేరొక ప్రభుత్వముస్థాపించు ప్రయత్నములు నీటమునకలువలే ననువిపాయెను. కాలము గడచెను. ఈ తానామ చల్లారెను. తామెనర్చిన తప్పులను ప్రజలు గుర్రెరిగి చింతిల్లిరి. బహిష్కారోద్యమము ఎంతమాత్రము ఫలించలేదు.

అప్పుడు స్వరాజ్యము ఏర్పడినది. శాసనసభల ప్రవేశించుటకు ఈపక్షమువారుపూనుకొనిరి. ఒకపక్క అసహాయవాదులు మరియొకపక్క ప్రజలు స్వరాజ్యపక్షమువారిని దూషింప మొదలిడిరి. వారి సదుద్దేశములను సందేహించిరి. స్వలాభముకొరకు తమ పక్షము నేర్పరుపలేదని ప్రజలకు రుజువుచేయుటకై పక్షమునకు చేరిన అభ్యర్థులందరు ఉద్యోగముల నంగీకరింపవలసి వాగ్దానమిచ్చిరి. ఇతరులకున్న తామెరుగని ప్రజలను చూపుటకై శాసనసభలయందు ప్రభుత్వమువారిని అన్ని విషయములందు ప్రతిఘటించుటకు స్వరాజ్యమువారు పూనుకొనెదరని ప్రకటించబడినను, వంగరాష్ట్రమునందును మధ్యరాష్ట్రమునందును స్వరాజ్యపక్షమువారే శాసనసభలను స్వాధీనపరచుకొనిరి. ఇతరరాష్ట్రములందును సామ్రాజ్య శాసనసభలయందును స్వరాజ్యపక్షము వారి సంఖ్య అల్పమైనను అపరిగణనీయముకాదు. కాని వారు అవలంపవలచిన విధానము సరియైనదికాదని అనుభవమువల్ల త్వరలోనే గుర్రెరిగిరి. తమ పద్ధతులను మార్పుకొనుట అవసరమయ్యెను. బడ్జెటును సంపూర్ణముగ నిరాకరించుట మానివైచి యుక్తాయుక్త విచక్షణజ్ఞానముతో పరిశీలించుట ఆవసరమును నూత్రమును స్వరాజ్యపక్షమువారు కొంతవరకు అంగీకరించుచున్నారు. సెలెక్టుమిటిలయందు సభ్యులుగ నుండుటకుగూడ పీఠ ఇబ్బదు పూనుకొనుచున్నారు. స్పీకుమిటిలయందు సభ్యత్వమును స్వరాజ్యపక్షమువారుకుడగు పండిత మోతీలాలుస్నేహుగాగు అంగీకరించిరి.

రెస్పాన్సివు కోఆపరేషను

రెస్పాన్సివు కోఆపరేషను విధానము ఆమోదింపబడిన కొత్త కాంగ్రెసునందు స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రధానులయ్యెదరు. కడచిన సంవత్సరములలోనే ఇండియన్ డెంటులుకూడ స్వరాజ్యపక్షమువారిలో కలిసి పనిచేయుటకెట్టి అభ్యంతరము యుండదు. మితవాదులుకూడ వెనుకటివలె కాక వినతిప్రతములు రాయబారులుపై విశ్వాసమును కొంతవరకు వదులుకొనియున్నారు. ప్రభుత్వమువారిని తీవ్రముగ విమర్శించుకొనె వారికికూడ కొంతవరకు ఏర్పడుచున్నది. వారు కూడ కాంగ్రెసునందు చేరవచ్చును. పీఠందరు ప్రత్యేకపక్షములకు చేరినవారుగ నుండ నక్కరలేదు. పీఠందరు శాసనసభలయందును దేశమునందును కలిసి పనిచేయుటకు ప్రారంభించిన ప్రస్తుతమున్న స్వల్పభేదములుకూడ అంతముందగులవు. బర్మెకొహెడ్ ప్రభువుగారి ఆక్షేపణలకు ప్రత్యుత్తరముగ బెసాంటుగారు కామనువెల్లు బిల్లును తయారుచేసియే యున్నారు. అన్ని పక్షములవారు కలిసి చర్చసలుపుటకు ఆధారముగ నుండును. పార్లమెంటువారు ఈబిల్లును ఆమోదించునట్లు ప్రచారము సలుపవలయునని బెసాంటుగారు దృఢీకరించుచున్నారు. వారి ఉద్దేశము నెరవేరిన సంతోషమే లేకున్నను పని మనము చేయవచ్చును.

స్వరాజ్యపక్షము

స్వరాజ్యపక్షమువారు ఇంతవరకు ప్రకటించియున్న పనిచేసిరిని అందరు అంగీకరించుచున్నారు. ఏరాష్ట్రమునందున్న స్వరాజ్యపక్షమువారు అరాష్ట్రపు పరిస్థితులను సరించి ప్రవర్తించుకొనుటకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య వివక్షబడిన ప్రస్తుతమున్న ఇబ్బందులు అంత మొందగలవు. కేంద్రసంఘమువారి నిర్ణయముల ననుసరించి అన్ని రాష్ట్రములవారు ప్రవర్తించుకొనవలయునను నిబంధనవల్ల కొంత నష్టము కలిగిననదనియు, ఈనిర్ణయములేకున్న ఇంకను చక్కగ పని జరిగియుండెదనియు నేను నమ్ముచున్నాను.

ప్రస్తుతపరిస్థితులలో అతివాదమువల్ల లాభములేదు. మధ్యమార్గము ననుసరించుట అన్ని విధముల ఉచితము

ఈ సందర్భమున మద్రా రాక్షస నాటకమునందలి ఈ క్రిందిశ్లోకము జ్ఞాపకమునకు వచ్చుచున్నది:-
శ్లో. తత్త్వాదుద్విజలే మృదౌ పరిభవత్ప్రసాన్న సంత్తిష్టతే
మూర్ఖకౌ ద్వేష్టి నగచ్ఛత్ర ప్రణయతా మత్సృంత విద్యత్స్యపి
నూరభ్యాధ్యధికం విభేద్యుపసాన త్యేకాంత భీరున్నహే!
శ్రద్ధ బ్రహ్మ ప్రసక్తవనే చనితాదుః బోధవర్గ భృశమ్॥
లోకమాన్యుడే జీవించియున్నవారు కాంగ్రెసు డెమోక్రాటికు పక్షమును స్థాపించి యుండెడివారు. ఈఅరుసంవత్సరముల చరిత్ర వేరువిధముగ నుండెడిది. ఎవరికి ఇష్టమువచ్చిన విధమునవారు ప్రవర్తించక క్రమశిక్షపొందినయువకులు ఏర్పడియుండెడివారు. కేవలము ధనము ప్రాగుచేయుట ప్రధానకార్యముకాక అధికారవర్ధమువారి దౌర్జన్యము అంతమొందించుట ప్రథమకర్తవ్యముగ నుండెడిది.

కావున రెస్పాన్సివు కోఆపరేషను మనకు తరణ్యము. లోకమాన్యకు ఈసందేశమొసగెనని భారతీయులు జ్ఞాపకమునందుంచుకొనవలె. ప్రస్తుతము దేశమును ఆవరించి యున్న

శ్రీ॥ శే॥ సర్ సురేంద్ర నాథ బెనర్జీగారు

నేటిదినము మధ్యాహ్నము 1-30 గంటలకు మరణమొందిరి

కలకత్తా, ఆగస్టు 6:—భారతపురంలో స్వగృహమందు నేటి మధ్యాహ్నము 1-30 గంటలకు సర్. సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు మరణపడించిరి. (అ. ప్రె.)

భారతమాత గన్న పుత్రులలో నఖండేశభక్తి గల్గి గొప్ప విద్యావంతుడై రాజకీయవేత్తయై, పత్రికారచయిత యై యేకచ్ఛత్రాధిపత్యము విహించి పేరుగాంచిన బాబు సురేంద్ర నాథ బెనర్జీగారు నేడు 1-30 గంటలకు చనిపోయిన తెలుపుటకు పినారముగచున్నది.

వీరు 1848 వ సంవత్సరములో జననము నొంది 1867 వ సం॥ ములో బి. ఏ. డిగ్రీని పొంది, పరమపంత్వమున ఇంగ్లాండుకు ఇండియను సివిలు సర్వీసు పరీక్షకు బోగా తీయఁబడి టి పోయెనని కమిషనరులు రానీయకపోయిరి. బెనర్జీ బెంగాలు ఆర్మీలో అని నిలువబడెను. రిటను కాలేజి ఆయన పేరుతో ఏర్పరచుచున్నది.

భారతదేశములో సక్రమాందోళనసంఘేషమును దెచ్చినది బెనర్జీగారే. బెంగాలు విభాగము గూర్చి కలకత్తా కౌన్సిలు 1906 డిసెంబరులో పిరియోడిక్ ఉపన్యాసము ఆర్చుట మొనెది. స్వపరిపాలనము వీరి ముఖ్యదర్శనముగ నుండెను. 1898 లో కర్ణాట ప్రభువు భారతదేశమునకు విచ్చినప్పుడు బెనర్జీగారు నారికి కౌన్సిలుపక్షమున స్వాగత మొసంగిరి. 1900 లో లాహోరు కౌన్సిలునందు కర్ణాట ప్రభువుగారు చేసిన ఒకటి రెండు మాంచి పనులకు కృతజ్ఞత తెలుపబడెను. కాని పిదప వారు ప్రజలకు విరుద్ధముగ జేయుచుండిన పనులకై బెనర్జీగారు దుపన్యాసములను పత్రికలందును ఖండించుచు పేర్కొంచిరి. 1900, 1902 సంవత్సరములలో కౌన్సిలు కడ్యక్షత వహించిరి.

విపరీతములను అంత మొందించు మాహాపుంత్రి మిదియని ప్రజలు గుర్తెగవలెను. ప్రస్తుతమున్న సాంఘికవిభేదములను చూచి భయపడనక్కరలేదు. ఇవి శాశ్వతముగ నుండబోవు. స్వరాజ్య సంపాదనమునకు అపారతములు రావు. ప్రత్యేకముగ సాంఘికలాభములు కోరువారు సరియగు మార్గము తెలిశిరిన జాలనివారని చెప్పవలసియున్నది. నిద్రనుండి మేల్కొంచినవారు ప్రధమమున కాళ్ళుచేతులను విరుచుకొనుచు సరియగు విధమున వాటిని ఉపయోగింపజాలకుండురు. నిద్రుత్తు పోయిన పిమ్మట అంగములను తగువిధమున ఉపయోగించెదరు. ఇదేవిధమున సరియగు దృష్టితో ఈ సాంఘిక లాభములను కోరువారు భారత జాతీయసమన్వయ పరిశీలించినవారుగూడ తమ వాదములను వదలుకొనెదరు. ఇందులకు రెస్పాన్సివు కోఆపరేషనును అవలంబించుటయే సాధనము. లోకమాన్యునిచేసిన స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ప్రజలకు మార్గదర్శకుడు చిత్తరంజనదాసుగారు శ్రీయత ఆరవింబభూమిగారు చెప్పియుండిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారి అసహాయోద్యమమునకును రెస్పాన్సివు కోఆపరేషనుకును ఎట్టిభేదము లేదనియు, దాసుగారు చెప్పియుండిరి. వారి మాటలనే ఉదహరించుచున్నాను.

“రెస్పాన్సివు కోఆపరేషను, రెస్పాన్సివు నాకోఆపరేషను సత్యగ్రహ నాకోఆపరేషను అనుమాటలు అధికముగ ఉపయోగింపబడుచున్నవి. నాకీమాటలతో ప్రమేయము లేదు. నేను కాసనభ యందు ప్రవేశించి చేయ నుద్దేశించిన పనికిని, రెస్పాన్సివు కోఆపరేషనుకును ఎట్టిభేదము లేదు. ఈ ఉద్యమమునందు నిరోధక క్రిస్టనంపము కావలయునని నా అభిప్రాయము.”

కావున భారతమాతపుత్రులలో అగ్రగణ్యులగు లోకమాన్యునిచేతను దేశభంగుచేతను ఆమోదింపబడిన ఈ విధానమును చులకనగ త్రోసివేయుట ఉచితముకాదు. అది ఆత్మవివాసమునకు కారణమగును. ఇంకవరకు ఈవిధానము నెవ్వరు అనుసరించియుండలేదు. మితవాదులు ఈ వాదనము ననుసరించుచుండిరిని తెలుపుట పారబాలు లోకమాన్యుని సాంప్రదాయములకు వారి సాంప్రదాయములను ఎట్టిసామ్యము లేదు. కొన్ని పర్యాయములు మితవాదులు మాతో కలిసి పనిచేసిరిగాని ఈవిధానమునే సంపూర్ణముగ అన్నడు అనున గిందలేదు. కావున ప్రస్తుతపరిస్థితులను గుర్తెగి లోకమాన్యుని చే నిర్వచింపబడి దేశభంగుచే ఆమోదింపబడిన ఈ విధానమును దేశీయులు కృతజ్ఞతతో అనుసరింపబట్ట ధర్మము.

(మహారా)

మాతన సంస్కరణములు నచ్చినపిదప వీరు వానిని ఆమోదించి భారతదేశమునకు వరప్రసాదము గావించినటులు భావించి 1921లో బెంగాలు గవర్నరు మంత్రివర్గమును నిర్ణయింప గోరి వచ్చుడు ప్రధమమునుండియు నాయన పోరాడుచుండిన స్వపరిపాలనము నిర్దమయ్యెననియే తలంపెను. ఫలిత మెట్లున్నదియో తెలియుచునేయున్నది.

శ్రీ॥ శే॥ సర్ సురేంద్ర నాథ బెనర్జీగారు

మొన్న మొన్ననే వృద్ధత్వమునందు బెంగాలీ, న్యాయం, పైరు, స్వరాజ్ అను పత్రికలకు సంపాదకత్వము వహించెను. ఈనెలలోనే జరుగనున్న లిబరలు ఫెడరేషనుకు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి. కాని 86 వ సం॥మున వృద్ధాప్యమున కాలధర్మము నొందిరి. వీరును గాంధీ మహాత్ముడును ఒక పక్షమునందు జేరకున్నను మహాత్ముడు బెంగాలుకు బోయినపుడు తీరిక జేసికొని ‘భారత్పూరు మహాద్వీపి’ని సంధర్శించి వారి యాధిక్యమును గురించి యిదివరలో యంగ్లండ్లో ప్రాసియుండిరి.

భారతదేశము గన్న పుత్రులలో మహామహు లొకరివెంట నొకరు పోవుచున్నారు. స్వరాజ్యసంకల్ప మిందువలన మరింత స్థిరముగా గలదు. త్వరలోనే యాసంకల్పము సిద్ధించి చనిపోయిన బెనర్జీగారి మనస్సును శాంతిని గలుగజేయుగాక!

గుట్టపుపందెములు - బొంబాయి

శాసన సభ

హోముమొంబరు వైఖరి

బొంబాయి నగర అభివృద్ధి ట్రస్టు కార్పొరేషను ఆధీనము చేయబడెను.

పునహా, ఆగస్టు 5—బొంబాయి శాసనసభ సమావేశమై స్టాండింగ్ ఆర్డరులందు గొన్ని సవరణ గావింపబడుటకు మాడవ సారి జరుపబడిన విషయ, బొంబాయి పిల్లల శాసనమును సవరణ గావించుటకు సర్ హేమద్ గారు చట్టమును బ్రతిపాదించిరి. పిల్లల కాయ తనవశమందుండ త్రాగుట, పిల్లలకు మత్తుకలుగజేయు సారాయి నీయుట, పాగాకుగాని, త్రాగుటకు వినియోగించు యే మిశ్రమ పదార్థముగాని, అప్పుదీసికొనుటకుగాని పందెము లాడుటకుగాని ప్రవేశపెట్టబడుటగాని, పిల్లలకాయవద్ద తాకట్టు పట్టుటగాని నేరముగా చేయబడి శాసనమునకు మరి అయిదు నూతనక్లాజులు చేర్చబడెను. శాసన సభకు చేయబడిన వాగ్దానము నెరవేర్చుట కీ చట్టము ప్రతిపాదింపబడినది సభ్యు డెరింగ్లెచెను. కొంత చర్చ జరిగినపిదప చట్టము మొదటిసారి సభయందు జరుపబడి హోము మొంబరు కోరిక ప్రకారము తెల్పు కమిటీ బంపబడెను.

సన్ని మొంటరీ గ్రాంటులు

చిల్లరపద్ధతుండి కొంత ధనము సింధునందు గ్రామసిబ్బంది క్రింద పెచ్చించుటకు గౌరవనీయులైన శ్యామలదాసు లల్లు

బాయిగారు ప్రతిపాదించిరి. దీనిపై చర్చ ప్రారంభ మయ్యెను. సింధునందు అమలులోనున్న సారాయి, లాట్, విధానమును రద్దుగావించుటకు అభయ మియవలసిన దని అసభికారసభ్యులు గోరిరి. ఈ విషయమై దొరతనము యిదమిదమిని జెల్పెదరాయనియు, జీవన వ్రయమునకు సరిపడు జీతముల అన్ని కాఖలందు నిచ్చెదరాయనియు స్వరాజ్యపార్టీ నాయకులగు యం. ఆర్. జయకరుగారు అడిగిరి. ప్రాథమిక పాఠశాల లందలి ఉపాధ్యాయులు ముసలగు బీదసేవకుల స్థితి జక్కచేయుటకు దొరతన మేమిగావించెనని జయకరుగారు ప్రశ్నించిరి. దొరతనపు దృక్పథము తెలిగించి, ప్రజల సహకారమిచ్చినచో, రాసాయిమిటి సిఫార్సులను ఆమలుజేందు బెట్టుటకు సభతోడ్పడినయెడ, రాసాయిలాతో విధానములంబడింపజేయుటకు దొరతనము బూనుకొనునని హోమొంబరుచే సమాధానమిచ్చెను. తదనంతరము డిమాండు గ్రాంటుజేయబడెను.

పరిశ్రామిక అకాంటియందు కాంటినిగాపాడుటకు పోలీసుబలపర్చుటకుగాను బొంబాయియందలి జాకాబుసర్కిలు వద్ద నొక స్థలమును య 154945 లకు గొనుటకుగాను దొరతనము ధనమునుగోరినను. అందుపై చర్చసరసముగ జరిగెను. బొంబాయిపోలీసు నింకను బలపరచుట అనావశ్యకమని అసభికార సభ్యులు చెప్పిరి. అయినప్పటికిని గ్రాంటు శాంక్షనుగాబడెను. రేపటివరకును శాసనసభ నిర్వివేయబడెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

బొంబాయి కార్పొరేషను, పునహామినరీ కార్పొరేషన్లు డిగ్రీను సభయు గుట్టపుపందెపుములందు మాడవ ఆవరణ మాసి వేయించుటకును మాడవ ఆవరణయందు పందెము లొడ్డుకుండ జేయుటకును దొరతనము చర్చదీసికొనవలయునని గోరిననియు, పందెముల నొడ్డు లొడ్డు విషయమై ప్రభుత్వమేమియు చర్చదీసికొనదలచుట లేదనియు, చర్చదీసికొనుటకు దొరతనమున కధికారము లేదనియు సర్ మారిను హేమద్ గారు యల్. బి. ఫోఫట్కారుగారికి సమాధాన మొసంగిరి.

ప్రశ్నలకు సమాధానము తీయబడిన విషయ అధికారచట్టములపై విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. సన్ని మొంటరీ గ్రాంటులపై చర్చ రేపు ప్రారంభమగుటకు అధికార కార్యక్రమము నేటితో ముగింపబడునని గౌరవనీయుడగు హోము మొంబరు చెప్పెను.

బొంబాయి నగర అభివృద్ధి సంఘము

బొంబాయి నగర అభివృద్ధి సంఘముయొక్క అధికారము లను దుర్బుటలను బొంబాయి మునిసిపల్ కార్పొరేషను మాన్యకరము గావించుటకును, సంఘముయొక్క ఆస్తి హక్కులు కార్పొరేషను వశముజేయుటకును గౌరవనీయుడైన ఖానుబహదూరు షేకు గులాం హుస్సేను మీదయ తుల్లాగారు ప్రతిపాదించిన చట్టము మొదటిసారి చదువబడెను. భూమిధరలు హెచ్చుకుండ జేయుటకు నూతనసంఘము భూమిఖరీదు నిర్ణయింపవలయుననియు, స్త్రీలను శాంక్షను కాబడుటకు పూర్వమే యిది జరుగవలయుననియు చెల్పి, చట్టమందలి నిబంధనలను స్పష్టముగ నున్వర్తకము జేసెను.

చట్టము మొదటిసారి చదువబడిన విషయ దానాచణ్డి గారు అనువదించిరి. చాల కాలమునుండి అభివృద్ధి సంఘమును కార్పొరేషను తన వశమందుంచవలయునని ఆందోళన జేసిన నియు, ధైర్యసాహసములతో బాధ్యతలను కార్పొరేషను మోయవలయుననియు దాదాచణ్. గారు చెల్పిరి.

గ్రంథాముగారు

సమస్యయొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించి నూతన బోర్డు నిర్మాణమందు ఉచితముగ ప్రాతినిధ్యమును బొంబాయి నాణిజ్య సంఘము, భారత వర్తకసంఘము మొదలగు వర్తకసంఘములకుండవలయునని గ్రంథాముగారు కోరిరి.

ట్రస్టుయొక్క ఆర్థికపరిస్థితి
ట్రస్టుయొక్క ప్రకృతపు ఆర్థికపరిస్థితిని లాల్ జీసారాయన్ జీగారు తెలిపిరి. ఏల అది తెలుపకుండిరో బోధబడుట లేదనిరి. క్రొంతసేపు చర్చజరిగెను. కార్పొరేషను కోరిక ప్రకారముగ దొరతనము గావించెనని బాపిసాగారు గవర్నమెంటు నభినందించెను. మరికొంతసేపు చర్చ జరిగినపిదప చట్టము మొదటిసారి చదువుట కంగీకరింపబడెను. చట్టమును తెల్పుకమిటీ విచారణనిమిత్త మంపబడవలయునను తీర్మాన మొసాదించబడెను.

బొంబాయి స్థానిక సంఘ శాసనసవరణ చట్టము

బొంబాయి స్థానిక సంఘ శాసనమును సవరణ గావించుటకు గౌరవనీయుడగు మంత్రి హిదాయతుల్లాగారు చట్టమును బ్రతిపాదించిరి. గత ఎన్నికలందు బయల్పడిన తోపములను సంస్కరించుటకును, చట్ట పరిభాషయందుగల లోపములను సవరించుటకును యాసవరణచట్టము ప్రవేశబెట్టబడెనని మంత్రి యొరింగించెను. క్రొంతచర్చ జరిగిన పిదప, మొదటిసారి చదువబడిన చట్టము ఆమోదింపబడెను. (అ. ప్రె.)

తీర్మానించిరి. లివర్చులులో జరిగిన తేబరుపక్షపు కార్యనిర్వాహక సభలో, స్వరచాలనా సంపాదనము నిమిత్తము బ్రిటీషువారు హిందూదేశమునకు తోడ్పడవలయుననియు, స్మరణ శాసనపు లోపములు స్వల్పపు సవరణలతో తీరునవిగావనియు, నిర్బంధపట్టములను తొలగింపవలయుననియు, తీర్మానింపబడెను. ఈ తీర్మానములు తేబరుపక్షపు సామాన్యసభలో తిరిగి యోచింపబడును. స్కూడును అంగీకారము పొందుననియే తలంపవచ్చును. బి.సెంటుగారి కామనుషెట్టుచట్టమునుగూడ యీ సభవారి మోదించిరి. తేబరుపక్షమువారు జూపుచున్న అనుకూలవైఖరి తుదివరకు నిలచియుండునా? తేబరుపక్షమువారు పాలసాధికారమును వహించినపుడు వెనుకటివాగ్దానములను మరచిపోయిరి. మరల సాధికారము వహించుచో, వీరిని కొనసాగింతురా లేదాయని ప్రజలడిగెదరు. శుష్కతీర్మానములచే ప్రజలకు సమృద్ధిముగురుజాలదు. తేబరుపక్ష కార్యక్రమమునందు హిందూదేశపు స్వరచాలనము నొక ముఖ్యాంశముగా చేర్చవలయును. పార్లమెంటరీ ఎన్నికలలో హిందూదేశసమస్యను, తేబరుపక్షమువారు ప్రధానమయముగ బెట్టుకొని, ప్రచారము సలుపవలయును.

మాత్రమయినను జేయక, సమయము వచ్చినపుడు హైందవసమస్య విషయమై బ్రిటీషుపక్షమునకు నేకమగుచుండుచో, తేబరు పక్షము సతీయుల సన్మానము నే మాత్రము బడయలదు.

హిందవ రాయబారి
కాబూలునందు హైందవ రాయబారిని నియమింపవలయునని, గా. సెత్తాగారు రాబోవు నేటుకొన్నిసంఖ్యలో తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదరు. ఇందుకు కారణము లేకబోలేదు. కాబూలులో బ్రిటీషు ప్రతినిధి ఖర్చును హిందూదేశము భరించుచున్నది. హిందూదేశముపై నిట్టిబరువును మోపుట విచిత్రము. హిందూదేశమునకు ఆఫ్ఘనిస్తానము చేరువగ నున్నదనుట యొక కారణముజాలదు. ఆఫ్ఘనిస్తానము స్వతంత్రదేశము. అక్కడ రాయబారిని నియమించు బాధ్యత ఇంగ్లండుపై గలదు. పరాధీనమగు భారతదేశమునకు తన రాయబారిని నియమించుకొను శక్తిలేదు. అందుచే ఇంగ్లండు మాత్రము తన స్వంతరాయబారిని నియమించి, ఖర్చునుమాత్రము హిందూదేశముపై మోపుట అక్రమము. వ్యయమును హిందూదేశము భరించుచున్నపుడు, రాయబారి హైందవపుడు గ ను ర డు ట న్యాయము. ఇందువలన ప్రయోజనముండునా లేదా యనుభవి వేరు ప్రశ్న. సెత్తాగారి తీర్మానమును సభ్యత్వము వారంగీకరించెదరని కోచదు. ఏలనన, వీన్టరుటనుగారి విషయమై యుభిప్రాయము నిదివరకే సూచించిరి. ట్రెముప్రకారము, రాయబారి బ్రిటీషువారుగ నిండవలయునట. సెత్తాగారి తీర్మానము సంగీకరించో. చట్టమును మార్చవలసి యుండును. అందుకు ప్రభుత్వమువారు పాల్పడరని ముందే జెప్పవచ్చును.

ఆనెరరీ మేజిస్ట్రేట్లు
ఆనెరరీ మేజిస్ట్రేట్లు సయాముము, అనుకూలపలమును గలిగించుటలేదు. వీరిని ప్రభుత్వము

వారు నియమించుచున్నారు. అధికారుల కిష్టమయినవారిని నియమించుటచే, న్యాయనిర్వహణముపట్ల వీరు తగిన స్వాతంత్ర్యము జూపలేకున్నారు. డాక్టరు మూంజీగారు మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభలో చెలిపినట్లు, అక్రమము లనేకములు జరుగుచున్నవి. వీరిని నియమించుటకు పూర్వము, ప్రజాప్రతినిధులుగల సలహాసంఘము వారితో యోచింపవలయు నను తీర్మానమును డాక్టరు మూంజీగారు ప్రతిపాదించగ, ప్రభుత్వ సభ్యుడెదిరించెను. కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వము వారి అధికారము లిందువలన తగ్గుననియు, శాసనసభవారు అసనసరముగ జోక్యము కలుగజేసికొనుట తటస్థించుననియు మున్నగు కారణములను వీరు ఏకరువుబెట్టిరి. ఇవి విశ్వాసపాత్రములు గానేరవు. తుదకు మూంజీగారి తీర్మానముంగీకరింపబడెను. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము సంగీకరించుచో, వారికే ఎక్కుడు లాభముండును. కాని దాని సంగీకరింపమని, ప్రభుత్వసభ్యులగు జ్యోషీగారు ఖండితముగ చెలుపుటచే, ఆశ్చర్యకాశము లేదు.

శాసనసభాధ్యక్షులు
తాంబీగారు మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభాధ్యక్షులుగ నెన్నికొన బడుటచే, వారిస్థానమునందు మరియొక సభ్యునెన్నికొనవలయునని రాఘవేంద్రరావుగారు తెలిపిరి. ఇందుకు బదులు జెప్పచు, అధ్యక్షుడు ప్రభుత్వనియమితుడు గానందుచే అధికారసభ్యుడు గాడనియు, అతనిస్థానము ఖాళీగాలేదనియు, అందుచే క్రొత్త ఎన్నికల కవనసరములేదనియు, ప్రభుత్వ ప్రతినిధి బలికెను. రాఘవేంద్రరావుగారి ప్రశ్న చాల ముఖ్యమయినది. అధ్యక్షుడు అధికారి యా అసాధికారియో యను ప్రశ్నతో బనిలేదు. అధ్యక్షులుగ నియమితులయినవారు, శాసనసభలో జరిగెడి చర్చలలో పాల్గొన వీలులేదు. సభ తిన్నగ జరుగునట్లు జూచుటయే, అతని ముఖ్య విధియగుచున్నది. మంత్రులుగ నియమింపబడినవారు, ట్రాన్సుఫర్డు శాఖ రచాలనము నయినను నిర్వహింతురు. శాసనసభాధ్యక్షులకు వేరుపని లేదు. తమను ఎన్నికొనిన వోటరుల తరపున పని జేయుట కతని కేమాత్రమవకాశములేదు. అట్టి తరి వోటరులకు ప్రాతినిధ్యము లేక వారు అవస్థపడవలయునా? ఓటరుల తరపున ప్రాతినిధ్యమును నిర్వహించువారు రుండవలదా? ఈ ప్రశ్నను ఇతర రాష్ట్రములవారు గూడ యోచించి కర్తవ్యమును నిర్వహించుట యవసరము.

సమావేశము
నేటిదినము, మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరు గారికిని, స్వరాజ్యపక్ష ప్రతినిధులగు డాక్టరు మూంజీ రాఘవేంద్రరావుగార్లకును, మంత్రుల నియామకముగూర్చి యోచించుటకు సమావేశము జరిగియుండును. రాఘవేంద్రరావుగారు, మంత్రిపదవుల సంగీకరించుట కుద్యుక్తులైయున్న వారిలో నొకరు. డాక్టరు మూంజీగారు గూడ అట్లువైపు మ్రొక్కుచున్నారు. కాని, ఉభయులును స్వరాజ్యపక్షమువారి తీర్మానములకు బద్ధులై యుండుటచే, మంత్రిపదవుల సంగీకరింప జాలరు. సంస్కరణములను చేపట్టజాలరు. బెంగాలుతో సంబంధము

పెట్టుకొనవలదని, గవర్నరు వారిని మందలించి యుండురు. నయమునను భయమునను హితమొనగి యుండురు. కాని దేశక్షేమము నాలోచించి స్వరాజ్యపక్షనాయకులు తమ నిశ్చయమును వదులుకొనరని నమ్మవచ్చును. ప్రస్తుతస్థితికి స్వరాజ్యపక్షము వారిని బాధ్యుల జేయుటకువీలులేదు. బర్క్లెక్ మోడ్డు ప్రభువుగారే యిందుకు బాధ్యులు. భారతీయుల స్వరచాలనాభిలాషను సఫలపరచినగాని, ప్రజలలో బెరిగిన యశాంతి తగ్గజాలదు.

దాదాభాయి నారోజి శతమానోత్సవము

ఖద్దరుప్రచారమే ముఖ్యము
గాంధీమహాత్ముడు యంగ్లండ్లో నిట్లు వ్రాచుచున్నాడు:—

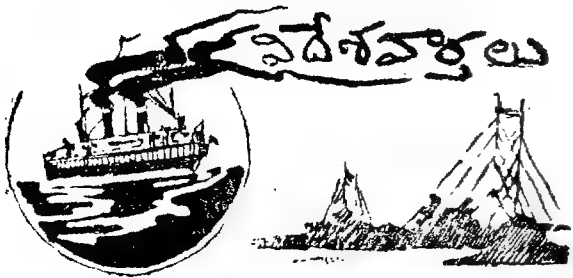
వచ్చే సెప్టెంబరు 4 న నేటిది దాదాభాయి నారోజి శతమానోత్సవము జరుపబడునని జ్ఞాపకము లేనివారికి భరూచా గారు జ్ఞాపకముజేసిరి. ఆయన జీవించియున్నపుడు మన మాయనను భారతవృద్ధపితామహుడంటిమి. భారతజాతీయత కాయనయే జనకుడు. కాంగ్రెసు భావయందు 'స్వరాజ్య'మను పదమును మొదలు ప్రవేశపెట్టిన దాయనయే. ఆవిషయమున లోక మాన్య డెంత యుత్సాహముతోనుండెనో ఆయనయు సంతయుత్సాహముతో నుండెను. ఆయన దీర్ఘకాలము నిశ్చలముగ స్వాతంత్ర్యహితముగ దేశసేవజేసెను. ప్రజల దారిద్ర్యమెట్టిదియో ఆయన మనకు తెలియజేసెను. ఆవిషయమై ఆయన వ్రాసిన వ్యాసములు భారతదేశభక్తుల కింకను పకనీయవాచకములుగ నున్నవి. ఆయన జేసిన లెక్కలు నేటికిని తిరుగులేకున్నవి. విశుద్ధచారిత్రుడని పేర్గాంచెను. భారతమాతభక్తులలో నెల్ల ధీరుడగు దాదాభాయి నారోజి శతమానోత్సవమును జరుపుట ట్లుకాంగ్రెసు పతాకము గట్టినచోట్ల నెల్ల సభలు జేయవలయును. ఈసభలు కార్యసాధకములుగ నుండి మన ఆదర్శమును ముందుకు దీసికొనిపోవుటకు తగిన ప్రయత్నముగ నుండవలయును. దాదాభాయి భారత విద్యావంతుల పక్షము నవలంబించినవాడైనను యెప్పుడును ప్రజలకోసమే పనిజేసి వారిమాటయే ఆలోచించుచుండెను. ప్రజామధ్యమన ఆయన ఆత్మ విస్మరించియు న్నది. ఆయన కలవరించిన స్వరాజ్యమునందు ప్రజల ఆర్థికముగ నుఖులుగనుండవలెనని కోరెను. ధనవంతులును సామాన్యులును సన్నిహితులుగనుండుటకు రాటమును ఖద్దరుదప్ప యెక్కున మంచిసాధన మేమిగలదు? ఈ సభలలో దేశబంధు రాటమునకును, ఖద్దరు స్మారకనిధికిని డబ్బును వసూలుజేయవలెనని నేను నూచించెదను. ఈసభలలో నూలువడుకుటనుగూర్చియు ఖద్దరు ఉపయోగమునుగూర్చియు తీర్మానములగావించవచ్చును. ఖద్దరు యెక్కువ నిలువయున్నచోట్ల వలంటీరులు ఆరోజున ఖద్దరును బజారులవెంట దిరిగి విక్రయింపవచ్చును. వ్యవధియున్నవారిప్పటి నుండియు ప్రతిరోజును మంచినూలును వడికి ఆరోజు జరుగు సభలందు దేశమున కర్పణజేయవచ్చును.

నేను జేయునూచన లివి. ఇవి అందరకును రుచింపక పోవచ్చును. నా సలహా యిట్లుమేలేనివారు వారికి ముఖ్యమని తోచినవద్దలికే యనుసరింపనిండు. కాని అన్నిపక్షముల వారును ఉచితకీర్తిని జరిపెదరని నేను నమ్మెదను.

సరోజినీ దేవిగారు

పురపాలక సంఘమువారి సన్మానము

హైదరాబాదు (సింధు) ఆగస్టు 8:—హైదరాబాదు నందు సరోజినీనాయుడుగారు మంగళ ఋషవారములందు చాల కార్యక్రమమును నిర్వహించిరి. బహిరంగసభల సుసన్న సింహులు, స్థానిక విద్యాలయములను, సాంఘికసంస్థలను సందర్శించుట మొదలగు కార్యములను నిర్వహించిరి. స్థానిక పురపాలక సంఘ మామెకోకసన్యాసప్రతిముఖ జదివించిరి. నేటిరాత్రి యామె కోస్తాకి బయలుదేలును. సింధు రాష్ట్రమున నామె సుకూర్, షికార్పూరు, జాకోబాబాదులను గూడ దర్శించును. (అ.ప్రె.)

మరాఠీ పరిస్థితులు

రిఫ్ ఫులరాయ బాబులు టూటను కంపుట

లండన్, ఆగస్టు 2:— తంజేరునుండి టైమ్స్ పత్రికా విలేజ్ రిట్లు తెలుపుచున్నాడు:— అయిన బోయిస్సానుండి తప్పించుకొని వచ్చినవారును, కన్వించలేదన్నవారును క్షేమముగ జేరిరి. మందుకొట్టు అంటుకొనువరకు పోరాడిరి. 140 మూడులు చనిపోయి రస వైమానికులు జెప్పుచున్నారు.

అబ్దుల్ కరీంగారి రాయబారులు టూటను శేరిరి. స్పెయిన్ ప్రభుత్వమువారు మర్యాదగ ఆవరించిరి. రిఫులు స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నారని అట్టులుకరీంగారి తరపున రిఫుల రాయబారులు చెలియజేసిరి. రిఫులజాతులకు స్వాతంత్ర్యమును సాధించుటకు కృతనిశ్చయమైన యున్నానని తమ జాతులకు అట్టులుకరీంగారు చెలియజేసిరి.

అమెరికను నౌకలు

1700000 డోలరులకు 200 నౌకలను వేలములో పోర్టు గారి కిచ్చివేసిరి. వీటిని ఇతడు గోకి శుభ్రముజేయను.

వైమానిక పయనము

గంటకు 100 మైళ్లు

రోము, ఆగస్టు 5:— ఎస్పేరియా యను వైమానిక నౌక రాను పోను, 24 గంటలలో 2400 మైళ్లు పయనము జేసెను.

మోటారు ట్రైనుల ఫరీదు

లండన్, ఆగస్టు 5:— మోటారు ట్రైన్లు ఖరీదు హాటికి 15 చొప్పున పోయెను. లోపలి గొట్టునుల ఖరీదు హాటికి 20 చొప్పున పోయెను.

మరణవార్త

పి. జి. మెస్సెంటు

లండన్, ఆగస్టు 5:— బొంబాయి పోస్టుట్రస్టు ఇంజనీరు మెస్సెంటుగారు చనిపోయిరి.

మరికొన్ని బాల్యముల కష్టములు

బల్గేరియాకు అంత్యసంధేశము సంపుట

ఏథెస్సు, ఆగస్టు 2:— గ్రీకు బల్గేరియా దేశములకు చాల విషాదము తలపించుచున్నది. గ్రీకు భూస్వామిని జంపినందులకు తృప్తిని కలుగజేయుటకు బల్గేరియా సరిహద్దులో గ్రీకు పటాలములను శేరికరణము జేయుట ప్రారంభించిరి. బల్గేరియాలో నున్న గ్రీకులు వారి ఆస్తికి భయముండవని అభయము నీయగోరుచున్నారు.

కొంచెమే గడువిచ్చి బల్గేరియాకు అంత్యసంధేశము గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు బంపనున్నారు. నికొలెయిదిను హత్యకు తరవాదులైన వారిని ఆరెస్టుజేసి శిక్షించవలెననుచున్నారు. లేనిచో గ్రీకుసేనలు బల్గేరియాలో చొరబడి మూడుమైళ్ళ ప్రదేశమును ఆక్రమించుకొనెదరు. తరువాత బల్గేరియావారు జాతినమితిని బోక్యము గలుగజేసికొనవలెనని గోరెదరు.

ఆంగ్లో- ఐరిషు సంబంధములు

ఆరిక పరిస్థితులు

లండన్, ఆగస్టు 5:— బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఐరిషు ప్రజలసామ్యు సాత్తుపోయినందులకు పరిహారముగ 1924-1925 లో 498586 పౌనులను నష్టపడినవ్యక్తులకు 90846 పౌనులను ఇచ్చిరి. ఇంకను ఆ స్త్రీకింద 27418 పౌనులు ఇవ్వవలసియున్నదని అంచనాజేసిరి.

బొగ్గు పరిశ్రమ

ప్రభుత్వసహాయము-అదనపుపన్ను

ప్రధానామాత్యుని చర్యను ఖండించుట

లండన్, ఆగస్టు 4:— బీరు (సారాయి) మీద పెన్నీ చొ॥ న పన్నును విధించిన 20,000000 పౌనులు వచ్చుననియు ఆమెత్తమును బొగ్గు పరిశ్రమకు చచ్చిలుగారు సహాయముగ ఇచ్చెదరని అనుకొను చున్నారు.

ప్రధానామాత్యుని చర్యను ఖండించుట

ప్రభుత్వ పత్రికలు ఆచూకలు తీవ్రముగ బాల్కీవును గారు సోవియట్టులకు లొంగిపోయిరిని ఆక్షేపించుచున్నార్యు వీరిట్లు ఆక్షేపించుట ఇదే ప్రథమము. ప్రభుత్వమువారి ఏరా. టులను పార్లమెంటులో చర్చించునపు ఈభావములు తప్పక వెలువడును.

ప్రధానామాత్యుని కొనియాడుట

కన్సర్వేటివు పత్రికలు బాల్కీవునుగారికి ప్రతికూలముగ చూయుటచే బెకాటిల్లుగారు బాల్కీవునుగారిని వెనుకజేరికొని వచ్చుచు పత్రికలను ఖండించుచున్నారు. బాల్కీవునుగారు మంచి వ్యవహారతపలేనే రాయబారులను జరిపి రనిరి.

జర్మను పరిశ్రమకు ఆశాభంగము

లండన్, ఆగస్టు 2:— బ్రిటిషు బొగ్గు విషాదపరిస్థితులు తప్పిపోవుటచే జర్మనీ గవనసంఘమువారు ఆశాభంగం లైరి. తమబొగ్గును బ్రిటిషు అధినివేశములకు రవాణాజేయ నుద్దేశించిరి. ప్రభుత్వమువారిని ఈ విషయమై అప్పీయవలెననిపూడ్డ గోరిరి. కాని వ్యర్థప్రయత్నం లైరి గాని బ్యాంకులు ఇదేమొత్తము నిచ్చెదమనిరి. జర్మను గవనసనివాండ్రు తమభోరణిని మార్చిరి. ఇంతకు పూర్వము బ్రిటిషు గవన సనివాండ్రుతో సహకారము సల్పుటకు నిరాకరించిరి. ఇప్పుడు సమ్మె అంతరించుటచే తామెంతయు తోడ్పడితిమనుచున్నారు. మరల-తగాదావచ్చిన గవన సనివాండ్రు యజమానులు తమలాభమునకై ప్రయత్నించెదరు.

అమెరికను నౌకాదళము

మెల్బోరనునుండి వెడలుట

మెల్బోరన్, ఆగస్టు 4:— నేటియుదయమున అమెరికను నౌకాదళము వెడల మొదలుపెట్టెను. తక్కిననౌకలు గురువారముపోవును.

రాచపుండుకు మందుకనిపెట్టినది

జర్మనువైద్యుడా, బ్రిటిషువైద్యుడా?

ఇద్దరును తగవులాడుట

బెర్లిన్, ఆగస్టు 2:— డాక్టరు వై, డాక్టరు బర్నార్డుగారు కనిపెట్టుటకుముగ్ధుడే తానే రాచపుండుకు మందును పరిశోధించి కనుగొంటిననియు తనపరిశోధనకు తగినగౌరవము నీయక నే అంగీకరించకనే తామేగనిపెట్టితిమని బ్రిటిషువారు మరియు చున్నారని జర్మను డాక్టరు కెస్సరుగారనిరి. దీనిమీద జర్మను బ్రిటిషు ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులకు తగవుపడినది.

నిజముగ ఎవరుకనిపెట్టినది నిర్ణయించుట చాల ముఖ్యమని జర్మను ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞు లనుచున్నారు. ఈవిషయమును అంతర్జాతీయ వైద్యపరిశోధకమండలి కెరుకజేయవలెనని జర్మను ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞు లనుచున్నారు. డాక్టరు వై బర్నార్డుగార్ల ప్రతిష్ఠకు భంగము రాకుండజేయుటకై కెస్సరుగారు 5000 పౌనులసహాయమును మానుకొనిరట.

సామ్రాజ్య కార్మిక సమావేశము

డొమినియనులలో చిక్కులు

పెట్టుబడి దారులమాట చెల్లుకాలమువరకు డొమినియను లందు కార్మిక-చిక్కులు యథాప్రకార ముంచునని జోషీగారు చెయిజేసిరి.

వచ్చేసంవత్సర 1927 లో జరుగును.

పోలండునుండి వచ్చిన జర్మనుల దుర్గతి

చాలమంది చనిపోవుట

బెర్లిన్, ఆగస్టు 2:— పోలండునుండి వచ్చిన జర్మనులు వేసవేలు ఆగచాట్లు ఒడుచున్నారు. వారిగతి కష్టముగనున్నది. ఇది వరకపుడే చాలమంది రక్తవిరేచనములతో చనిపోయిరి. ఇందులో పిల్లలు చాలమంది ఘోరముగ బాధపడిరి. వీరికి తగిన ఏర్పాటులను జర్మనులు చేయలేకున్నారు. 1000, 15000 మంది మరల పోలండునుండి వత్తురనుకొనుచున్నారు. పరిస్థితులు చాల కష్టముగ నున్నవి. తక్షణము శ్రద్ధవహించినగాని అంటు రోగములు బయలుదేరుననుచున్నారు. చావులు మరింత విపరముగ నుండు ననుచున్నారు.

శీతవాతములో గుడిచెలలో ఆరుబయట వీరు పరుండు చున్నారు.

ఆహారము, వైద్యసహాయము చాల తక్కువగ సప్లయ అగుచున్నది. వేలకొలది కటికనేలమీద పరుండుచున్నారు. ప్రాత వైమానికశాలయందు గడ్డిమీద పరుండుచున్నారు. అగ్ని ప్రమాదము గలుగుచో ముప్పు ఘటెల్లును.

పిల్లలకు ప్రత్యేకముగ ఒక వసతిగృహము సేర్పాటు జేయవలెనని జర్మనులు నూచించిరి. కాని తల్లులు పిల్లలను విడిచియుండ జాలమనుచున్నారు. తమచేతభక్తిచే పోలండు ప్రజలతో కలియుటను నిరాకరించి తమనియు తమ రిపుడు బడుచున్న బామలకు ఇదియే కారణమని జర్మనీప్రభుత్వమును నిందించుచున్నారు. ఒకచూల పిల్లలు గోలున ఏడ్చుచున్నారు. పురుషులు తిట్టుచున్నారు. స్త్రీలురోదనజేయుచున్నారు. దీనివలన చాలభయముగ నున్నది. శిక్షించుచున్నారు.

బార్సిలోనా కుట్ర దారులు

ముద్దయిలు విచారణకొరకు ఎదురుచూచుట

బార్సిలోనా, ఆగస్టు 4:— మొన్న బార్సిలోనాకు రాజుగారు వెళ్లినపుడు రైలును తగులబెట్టుటకు ప్రయత్నించిన 7 గురిని విచారించుచున్నారు. ఈ కుట్రకు కారణములు శ్రేణించి అతివాదులే యనుచున్నారు.

స్వాంగుహే అల్లరులు

విచారణసంఘము

లండన్, ఆగస్టు 4:— స్వాంగుహే అల్లరులను విచారించుటకు జోక్యమున్న ముఖ్యప్రభుత్వమువారు ఒప్పుకొనిరట. విద్యార్థులలో చీలిక

లండన్, ఆగస్టు 2:— టైమ్స్ పత్రికా విలేజ్ రిట్లు రైగానుండి చెలుపుచున్నాడు. విద్యార్థుల యువ్యము (క్రంగుచున్నదని బోలెడుకు ఏజంట్లు పికింగునుండి తొలినంపిరి. అతివాదులు వికృతము గలుగజేయుట కెంత ప్రయత్నించినను ప్రయోజనములేకుండెను. బోలెడువిజం ఇప్తములేనివిద్యార్థులు ప్రత్యేకముగ ప్రచారముసల్పుచున్నారు. చీనారైతులను ఇందులో దిగునటుల ఏమిజేసినవాగుండునని కుమింటంగురాయబారులు ఆలోచించిరి.

బ్రిటిషు చెఱసాలలు

పరిస్థితులు బాగుపడుట

బందీలసంఖ్య తగ్గుట

లండన్, ఆగస్టు 4:— అంతర్జాతీయ చెఱసాల మహాసభ ఇంకీరియలు ఇన్నిట్టూట్టులో ప్రారంభమాయెను. జోయిన్ సన్ హిక్కుగారు స్వాగతముసగిరి. ప్రభుత్వము తరపున బందీలకు మామూలు పౌరసత్వములను గలుగజేయుచున్నారమని హిక్కుగారు వ్యక్తీకరించిరి. ప్రజాసంఖ్య పొచ్చినను బందీల సంఖ్య తగ్గుచున్నదనిరి. 50 సంవత్సరముల క్రిందట ద్వీపాంతర్గ వాసములో 10000 మంది యుండిరి. ఇప్పుడు 1600 మాత్రమే యున్నారని వ్యప్తాంతరమును జూపిరి. చెఱసాల గ్రంథాలయములు చాల యభివృద్ధి గాంచిన వనిరి. స్వేచ్ఛగ విద్యను సేర్పుచున్నారు. ప్రత్యేకముగ బందీలను ఒకచూలంబు నూని రనిరి. పరిస్థితులు ఆకారముగ నున్నవనిరి.

నేత పరిశ్రమ

ముడిపెస్తుపులు అవు

ఎక్కువ ఉత్పత్తిగావలెననుట

లండన్, ఆగస్టు 4:—ముడిపెస్తుపులు కాళ్ళతముగ తగ్గి పోవుటచే లంకాపైరు ప్రతిపత్తిశ్రమకును మరితర పరిశ్రమలకును చాల ముప్పుగనున్నది లంకాపైరు యూనియన్లు సభ్యులు తీర్మానించిరి. ప్రభుత్వమువారు ఈ విషయమై తక్షణము చుట్టుకుగ పనిచేయవలె ననుచున్నారు. సామ్రాజ్యములో ప్రతిపంటను విస్తారముగ జేయవలెననిరి. తూర్పు ఆఫ్రికాలో రవాణాచేయుట కెక్కువ సౌకర్యము లుండవలెననిరి.

డొమినియను సాధనసంపద

సామ్రాజ్య ఆర్థికసంఘమువారు డొమినియను ఆర్థిక సంపదనుగూర్చి సంగతులను దెలిసికొనిరనియు మొన్ననే రెండవ నివేదికములు తయారై నవనియు కర్నలు అమెరిగా రనిరి.

సెక్యూరిటీ ప్యాక్టు

లండన్, ఆగస్టు 5:—బ్రియండుగారు వచ్చేవారము లండనుకు బోయెదరు. బ్రియండుగారు సెక్యూరిటీ ప్యాక్టును గూర్చియే గాక ఋణవిషయమైగూడ చర్చించెద రనుకొను చున్నారు.

మరాఠో పరిస్థితులు

ప్ర్యాంకోస్పెయిను సంధి పరతులు

ల్యూరన్, ఆగస్టు 5:—ప్ర్యాంకోస్పెయినుసంధి పరతు లిట్లు దెల్పుచున్నవట. మరాఠో సుల్తాను మతాధికారమును అబ్దుల్ కరీం గారంగీకరించవలెను. రిఫుల పరిపాలన స్వాతంత్ర్యమును ప్రేంచి స్పెయినుప్రభుత్వమువారు గుర్తించెదరు. రిఫుల జేతములో ఈ ప్రభుత్వములవారు పోలిసుదళము నేర్పాటు జేసెదరు. క్యూటా, మేష్ట్రా ప్రదేశములు స్పెయినుకే జెందును. క్రొత్త సరిహద్దులను జాతినమిలిపారు పరిశీలించెదరు. 15 లేదీ నాటికి అబ్దుల్ కరీంగారు ప్రభుత్వము నీయకన్న స్పెయిను సేనలు పోరాటమును ప్రారంభించును. తీరమున ముందు ప్రవేశించెదరు. ఈతోపుగ అబ్దుల్ కరీంగారిని పూర్తిగ నాశన మొనర్చుటకు సర్వశక్తుల ప్రాంసు పాటుబడునట.

హంకాంగు వార్తలు

ఆగస్టు 5:—క్యాంటన్ కార్మికులు సమావేశమై సామ్రాజ్యకాంత్యగలవారితో నెగ్గుటకు బహిష్కరణముకంటే సమైక్య గట్టుటయే శ్రేష్టమని తీర్మానించిరి. సమైక్యగట్టిన ఓడలు నిలిచి పోవును. వర్తకము ఆగిపోవును. హంకాంగు ప్రాణము మనచేతి లోనున్నది. మనకు తప్పక విజయము గల్గును. క్యాంటన్ ప్రభుత్వమువారు రుపయోగించుబోలిపివితు పద్ధతులను చీనా వర్తకులు ఆక్షేపించిరి. సోవియటు పాలనమును ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రారంభముగ ఆహారపదార్థములను సప్లయచేయకుండ వర్తకమును నాశముచేయదలంచి రనిరి.

ఇంగ్లీషు ఛానలులో ఈదుట

ఫ్రెంచిస్త్రీ మానుకొనుట

నీటి కీలోష్టాంతి సరిపడవందున ఇంగ్లీషు ఛానలులో ఈడు దలచిన ఫ్రెంచిస్త్రీ తన ప్రయత్నమును మానుకొనెను.

గ్రీకు భూస్వామి హత్య

సోపియాలో ఆశ్చర్యము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

సోపియా, ఆగస్టు 6:—గ్రీకుభూస్వామి హత్యనుగూర్చి గ్రకుప్రతికలలో బయలుదేరిన కల్లోలమునుజూచి సోపియాలో ఆశ్చర్యము జెందుచున్నారు. బల్గేరియాలో గ్రీకులు భయము లేకుండ సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము ననుభవించు చున్నారనియు స్థానికపత్రికలు దెలుపుచున్నవి. త్వరలోనే బల్గేరియా గ్రీకు తగవు సర్దుబాటు ననుచున్నారు.

భారతదేశ చెటసాలయందు కష్టములు

ఆలివియగుగారు ప్రశ్నించుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఆగస్టు 6:—భారతదేశ చెటసాలయందున్న కష్టములను గూర్చి ప్రస్తావించుచు పోయిన వేసవికాలములో తెలుపులైన పిదప రాజప్రతినిధితో దెలియజేసెదనని లాలాలజ పతి రాయగారితో జెప్పిననియు కాని అట్లు చేయలేకపోతి నని ప్రభువులసభలో ఆలివియగుగారనిరి. చెటసాల పరిపాలన మునుగూర్చి మరింత విచారించవలెనని బర్నెట్ హెడ్ ప్రభువు రాజప్రతినిధితో జెప్పెనరుగాక యనిరి. లాలాలజ పతిరాయగారి సవాలు నెదుర్కొని విచారించవలె ననిరి. అనిధికార ప్రేక్షకులు చెటసాలకు పోయి బందీలను పరీక్షించు నపుడు ఇద్దరువార్దరులు ఆప్రేక్షకుల వెంట బోవలెనను నిబంధ నను మార్చవలెనని నూచించిరి. ముల్తాను మానవత్వపుదావా వివరములను దెలుపుచు వాదియగు చెటసాలాధికారి జమ్నదాను గారు (జెయిలరు) పంజాబు ప్రభుత్వము వారిని ఆపీలు జేయ వలెనని గోరి రనియు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించి రనియు ఖర్చులను భరించెద మని రనియు బర్నెట్ హెడ్ ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. అందుచే అపీలు విచారణలోనుండ ఏమియు ఆవిషయమై చర్చించ జాలననిరి. కోర్టువారి విచారణ ఆందోళనమును గలుగజేయుచున్న దనిరి. అపీలు చేయుటవలన ఈ తీర్పును సవరించికో లేదో యనిరి. ఈవిషయమును స్థానికప్రభుత్వము వారును, ఇండియాప్రభుత్వము ఇండియా మంత్రి సభవారును శ్రద్ధతో జాగ్రత్తగ ఆలోచించవలె ననిరి. అనిధికార ప్రేక్షకులు వార్దరులు లేకుండ బందీలను పరీక్షించుట తేమకరముగాదు గాని ఈవిషయమై విచారించెదనని వాగ్దత్త మొనర్చిరి.

అబ్దుల్ కరీంగారు

ఇంతవరకు ఫ్రెంచి స్పెయిను

రాయబారులను గలిసికొనలేదు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

ల్యూరన్, ఆగస్టు 6:—ఇంతవరకు అబ్దుల్ కరీంగారు ఫ్రెంచి స్పెయిను ప్రతినిధులను గడిసికొనక తప్పించుకొను చున్నారు. సందేహపడలను ఆతనికి దెలియజేయుటకు ఈప్రతి నిధులు బంపబడిరి.

వేల్పుయువరాజు

దక్షిణ ఆఫ్రికా కేగుట

ప్రిటోరియా, ఆగస్టు 4:—దక్షిణ ఆఫ్రికాలో తనకు జూపిన ఆత్మరక్షత ఆవరణకు కృతజ్ఞతను జూపుచు దక్షిణ ఆఫ్రికా గవర్నరు జనరలుకు వాయువార్తద్వారా కబురపెరి. ఎన్నటికి ఆదేశమును మరచిపోజాల ననిరి. ముఖ్యముగ తనకు ఆనందమును గల్గించినపిల్లలకు శుభ మొదవుగాక యనిరి.

బొంబాయి బర్తా ప్రేడింగు

కార్పొరేషను

రంపపుమిల్లు సమ్మె అంత్యమయ్యెను

రంగూను, ఆగస్టు 5:—బొంబాయి బర్తా ప్రేడింగు కార్పొరేషనుయొక్క రంపపుమిల్లునందు బయలుదేరినసమ్మెఅంత్య మొందినది. సమ్మెవారులు వెయ్యిమంది తిరిగి పనిలోజేరిరి. ప నివారణ యిబ్బందులనునరించి సామరస్యముతో యంత్రాల యాధికారులు యోచించెద మని ఆధ్యయమిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఎ. రంగసామయ్యంగారు

(ఎం. ఎల్. ఎ.)

భారత స్వరాజ్యపక్ష కార్యదర్శి

భారత స్వరాజ్యపక్షమునకును భారతశాసనభారత్వత స్వరాజ్యపక్షమునకును గూడ కార్యదర్శిగానున్న ఎ. రంగసామయ్యంగారు పబ్లిక ఆక్సాంట్యు కమిటీవారి సమావేశము నిమిత్తము నిన్న రి వ లేదని సిగ్గుచేరిరి. (ఆ. ప్రె. స్పెషలు)

హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి

(యంగిండియా)

ఒక మహమ్మదీయ సుప్రసిద్ధుడు నాకును ఆయనకును మి త్రుడైన యొకరిద్వారా రెండు ప్రశ్నలను బంపగా జూలై 16 వ లేదీ యంగిండియాలో వానినిగూర్చి చర్చించితిని. కాని నే ను రెండవ ప్రశ్నవిషయమున పొరబడితిని ఆ మిత్రుడు జెప్పు చున్నాడు. "ఆయన ఆ ప్రశ్ననడిగినయెడల ఒక్క నిమిషమై న ను ప్రత్యుత్తర మిచ్చుట కు మిమ్ములను వనర్థియొండెడివాడనుగాను. మహమ్మదీయు డైనదైన మిమ్ము లనట్టి ప్రశ్నయడుగుట కేవలము ఖరత్యమగును. కాని ఆరెండవ ప్రశ్న నేనావిధమున నడిగియుండలేదు. ఆయన యీవిధముగ నడిగెను. రెండుజాతులకును మైత్రి ప్రేమ కుదురవలెనని మహా త్ముడు చెప్పుచుండును. కాని యిప్పు డీమాత్రముతో లాభము లేదు. ఈమైత్రి జేపూరుటకు ఆయన యేదోఒక విధానమును బెం గాలులో నీ, ఆ ర్, దా ను గా రి యొ డం బ డి క మా ది రి దా ని ని ని స్పష్ట ము గ త యా రు జేయ వలయును.

ఈప్రశ్నను పొరబడినందులకు విచారమగుచున్నది. నే నర్థముజేసికొన్నట్లు ఆప్రశ్నను జూచునప్పటికి భయము జేసె ను. అందు కనియే మరల నామిత్రుని చేత ప్రశ్నను జెప్పించితి ని. అయినప్పటికిని డిల్లీ సభయందు జరిగిన కార్యవిధానంతరము నేను దెల్పిన మార్గము ననుసరించుటనుగూర్చి యీమిత్రుడు వి చారించినయెడల యీప్రశ్న నీవిధముగ నడిగియుండ నవసర ములేనిదే. ఇప్పటికిని ఆదేశమార్గము అను సరణీయమని నేను దెల్పుచున్నాను. మనము పారి కు ధ్యము ను గాంచినపుడు దానినే యనుసరింపవలసియుండును. దానిని క్లుప్త ముగదెల్పెదను : తమతమ బాధ్యతలనిరింగినవారందరును వోటు నిచ్చు అధికారము గల్గియుండి వోట్లర్ల పట్టికలోనుండి నియోజక వర్గమేర్పడవలయును. ఈ వోట్లర్ల పట్టికయందు అన్నిజాతులు ను సంఖ్యలను దామాషాను బట్టి సరిగానుండవలయును. జాతి ప్రాతినిధ్యమును లాతో సంబంధము లేకుండ పరిష్కరింపవల యును. మహమ్మదీయుల కేమాత్రము దామాషా నీయవలెనను విషయము న నాకెప్పుడును కష్టము గలు గలేదు. నాకు యిష్టము లేనిది రాకుండజేయవలెనని యున్న ది కావనస మేప్రకారము భేదము జేయుటయే ప్రభుత్వమువారు దామాషాలనుబట్టి స్థిరపరచి దానిని పని జేయునట్లు చే యుట మాత్రము నాకిష్టములేదు. మనలో మనమెంత విభేద ములతో నున్నను మనలో సరియైన జాతీయవిజ్ఞాన మున్నయె డల ప్రభుత్వము నొక్కమాటమీద అడుగ గలము. ప్రభుత్వ ము న కు ము స ల్కా ను, హిందూ, క్రైస్తవుడు, సిక్కు, ఫార్సీ, బ్రాహ్మణుడు, అ బ్రాహ్మణుడు అను భేదముండరాదు. వారికి మనమందరమును జాతీయ వాదులుగనే యుండవలయును. ఈపరిష్కారము అంగీకరించుట కిష్టము లేకపోవచ్చును. కాని నేను ప్రేమ, మైత్రిమాట మాత్రము మాట్లాడుచున్నాను. యేమార్గమును దెలుపలేదని మాత్ర మనరాదు. ఇప్పుడామార్గము సంగీకరింపవలెనని నేనాం దోళనముజేయను. కారణము రెండుజాతులలోను నోరుగల వారిలో నాపకులుబడి పోయినది. (హె|| క|| గాంధీ.)

అమూల్యమైన చికిత్సలు

మెస్తరిజము

హిస్టీరియా మొదలగు సమస్తస్థయిన మానసిక వ్యాధు లును అనేక యితరవ్యాధులును నయముచేయుటకును.

స్వర్ణ రజిత భస్మము

ఇది బంగారు వెండియు కలిపి కేసలము మూలికలచే తయారుచేయబడి తత్పుతసాధన చేయబడినది. అచిర్ల వ్యాధులు నరములసంబంధమైన వ్యాధులు, అతిమాత్రము, కుసుమ, పీర్వ ఫలనము, నపుంసకత్వము, మొదలగువ్యాధులకు దివ్యవధము. దీనిని మా స్వర్ణ వంగముతో కలిపి సేవించినయెడల ఇంజక్షన్ల వల్ల కూడా నయముకాని ఎంత దీర్ఘ కాలమునాటి సుఖవ్యాధు లయినను నయమగును.

స్వర్ణ రజితం 20 దినములనుందు	రు 7-0-0
స్వర్ణ వంగము	8-0-0
శ్రీచందనవిలాస్ గనేరియాకు బహు మంచిమందు. 8 దినములలో చురుకు మంట, నొప్పి నయముచేయును.	8-12-0
మా యోగ్యతాపత్రములవలన ఏయేవ్యాధులు ఏమోస్తరుగా నయముచేయబడినది తెలియును.	

యం. రామారావు, గుంటూరు.

భార్య నెంట్లు జారీ గజెట్టు

(మంగళవారం, ఆగస్టు 4)

పబ్లికేషన్లు

డి. బి. టి. విజయరావువాచారీగారు రివెన్యూ సెక్రటరీయట్టులో నియమింపబడిరి.

స్టాంపుకాళ్లు

ఎ. నారాయణ పంతులుగారిని బందరులో ప్రెస్విటేరియన్ చర్చిలోని పి. వి. సంపత్ అయ్యంగారిని అడివనల సబ్ జడ్జిగా నియమించిరి.

బాపట్ల సబ్ డివిజన్లో ఎస్. నీలకంఠం పంతులుగారిని ప్రెస్విటేరియన్ చర్చిలోని పి. వి. వెంకట్రావు పంతులుగారిని అడివనల సబ్ జడ్జిగా నియమించిరి.

రిజిస్ట్రేషన్లు

జి. వెంకట కృష్ణపిల్లగారిని రిజిస్ట్రేషన్ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు వద్ద అసిస్టెంటుగా నియమించిరి.

కె. ఎ. రాఘవాచారీ గారిని మదరాసు రిజిస్ట్రేషన్ ఇన్ స్పెక్టరుగా నియమించిరి.

పబ్లికేషన్లు

కె. జి. ఎం. ఫిలిప్ గారిని మదనపల్లి డివిజన్లోని టి. ఇంజనీరుగా నియమించిరి. ఎం. ఎం. జానీగారిని గోదావరి హైద్రాబాద్ డివిజన్లోని టి. ఇంజనీరుగా నియమించిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలన కాళ్లు

రా. బి. సి. నరేంద్రమూల్యగారిని ఆరోగ్యకాళ్లలోని సంఘ సభ్యునిగా నియమించిరి.

సి. తోటాద్రిగారిని విశాఖపట్నం జిల్లా స్టాంపు మే మానునుండి తొలగించిరి.

మేజరు అండ్రాస్ స్మిత్ గారిని సెలవునుండి రాగానే విశాఖపట్నం జిల్లా స్టాంపు, నూపర్నెంటుగా నియమించిరి.

స్థానిక సంఘ పరిపాలన సలహా సంఘమునందు ఖా. బి. హాజీ అబ్దుల్ హాజీక్ ను సాహెబుగారిని సభ్యునిగా నియమించిరి.

బి. వి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారిని పల్నాటి మునిసిపల్ సభ్యునిగా నియమించిరి.

కె. జి. కె. ఆర్. రావుగారిని మదరాసు ప్రభుత్వ వారి ఛార్జీలో నుంచి.

మదరాసు కార్పొరేషన్ కమిషనరుగారిని నగరస్వామి సంఘమునకు ప్రెస్టిగా నియమించిరి.

డి. వెంకటరావుగారు కాకినాడ తాలూకా బోర్డు ఆధ్వర్యమున నెన్యుకొనబడిరి.

ఎస్. నూరప్రకాశరావుగారు కందుకూరు తాలూకా బోర్డునుండి నెల్లూరు జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగా నెన్యుకొనబడిరి.

యమ్మాడ హనుమంతరావుగారు శ్రీకాకుళం మునిసిపల్ సంఘ సభ్యునిగా నెన్యుకొనబడిరి.

రా. సా., రావుల సుబ్బారావు పంతులుగారు చీరాల పురపాలక సంఘాధ్యక్షునిగా నెన్యుకొనబడిరి.

విద్యాకాళ్లు

హరిశేఖరయ్యకృష్ణగారిని కర్నూలు జిల్లా విద్యాసంఘాధికారిగా నియమించిరి.

పి. హెచ్. అప్పారావుగారు తూర్పుగోదావరి విద్యా సంఘ సభ్యునిగా నియమింపబడిరి.

కృష్ణ జిల్లా విద్యాసంఘము సభ్యునిగా పి. అంజయ్య నాయుడుగారు ఎన్యుకొనబడిరి.

ఈడిగువారు జిల్లా విద్యాసంఘసభ్యులుగా నెన్యుకొనబడిరి. మదరాసు- రా. బి. టి. వరదరాజులు నాయుడుగారు, రా. బి. జి. తణికాచలం చెట్టిగారు కర్నూలు- రత్న హనుమంత రెడ్డిగారు.

కె. పి. కోటిలింగం గారిని మదరాసు సెనేటుసభ్యునిగా నియమించిరి.

కడపజిల్లా బోర్డునుండి పి. దొరస్వామి నాయుడుగారు సెనేటుసభ్యునిగా నెన్యుకొనబడిరి.

ఎ. టి. పనీరుసెల్వము గారు సెనేటుసభ్యులుగా నెన్యుకొనబడిరి.

సి. వి. చంద్రశేఖరం గారు సిద్ధుర మాట్లాడుతూ అఫిలియేటెడు కాలేజీసభ్యులుగా నెన్యుకొనబడిరి.

ఎం. నటరాజ పిళ్లెగారిని నెల్లూరుజిల్లా మునసబుగా నియమించిరి.

గౌ. వ్యా. వాలసుగారి స్థానే గౌ. వ్యా. వాలరుగారిని లాకాలేజీ సభ్యునిగా నియమించిరి.

అసిస్టెంటు ఇంజనీరు జి. ఇ. ఫార్మిసుగారిని ప్రెసిడెన్సీ ఉత్తరపు డివిజనునందు నియమించిరి. వి. శేఖరమోహనుగారిని చిత్తూరు చెరువు పనిమీద అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగా నియమించిరి.

పి. జి. మాగర్రుగారిని మదరాసు పిచ్చానాథి డిస్ట్రిక్ట్ పర్సెంటుగా నియమించిరి.

డా. కె. వాసుదేవరావుగారిని మదరాసు మెడికల్ కాలేజీలో నియమించిరి.

మంగరాష్ట్ర దేశబంధు స్మారకనిధి

సుమారు ఆ టు లక్షలు

ఈనెల 8 వ తేదీనరకు 5, 75, 700 రూపాయలు చేరినవి.

ఇప్పుడు కలకత్తానగరము క్రొత్తవిద్యార్థులతో నిండియున్నది. వారందరికి నిపుడు దాసుగారి మరణమునుగూర్చిన సంభాషణలపై మరేదియును కనబడలేదు. నలుగురెవరుచేరిననచట నీ సంభాషణయే. వినబడుచుండును. దేశబంధు నిధి కంటుల సహాయము చేయగలమనియే వారందరు నాలోచించుచుండురు.

కళాకాల ప్రధానోపాధ్యాయులు (ప్రిన్సిపాలు) లే యీవి మయమున ముదంజవేయవలెనని విద్యార్థులు కోరుచున్నారు.

“రిపబ్లికన్ కాల ప్రెస్విటెంటు దారిదీసెను. ఒక్కొక్క విద్యార్థి ఒక్కొక్క రూపాయనియ్యవలెనని ప్రకటించెను. తక్కినప్రిన్సిపాలులుగూడ నటులచేసినచో కలకత్తాలోని విద్యార్థులవలననే లక్షరూపాయలులభింపగలవని యొకవిద్యార్థినుడిచెను. విద్యార్థులందరు నిట్టిభావములతో నిండియున్నారు. భనము నిచ్చుచున్నారు. పెన్నిధినిగోలుపోయినపేదలవలె నలముటించుచున్నారు. సూలుచేయుచున్నారు.

అఖిలభారతనిధి

దీనినిగూర్చిన విజ్ఞప్తిలో సంతకములు చేయుటకు పండిత గోపబంధుదాసు, హెచ్. ఎస్. కాజగీగారుగూడ సంగీతరించిరి భారతకాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి ప్రకటించెను. (ఫార్వర్డు)

కీ|| శే|| దేశబంధు దాసుగారు

కాబూలులో సానుభూతి

“ఈనెల మొదటి తేదీన కాబూలులో బహిరంగసభ జరిగినది. ఆసభకు అప్ప నులు, పెరిషియనులు, తురుష్కలు, అరబ్బులు, భారతీయులు మున్నగు వివిధజాతులవార నవ్వరి. దాసుగారి మరణమునకు సంతాపమును సానుభూతిని ప్రకటించిరి. సభవారి కోరికప్రకారము సేను మీకి తంజివారసు పంపితిని అని ఆ సభ కధ్యక్షుల వహించిన వాణిజ్యకాళామంత్రి అబ్దుల్ హిదీగారు కాబూలునుండి శ్రీమతి వసంతిదేవిగారికి తంజివారసు పంపెను. (ఫార్వర్డు)

వాతావరణ నిధి

1925 సం|| ఆగస్టు నెల 6 వ తేదీ గురువారము

Table with 5 columns: వాతావరణ నిధి, ముఖ్యజిల్లాలు, గోపాలపురి, విశాఖపట్నం, కాకినాడ, మచిలీపట్నము, కర్నూలు, బళ్లారి, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడపూరు, నేలము, కోయంబుత్తూరు, తిరుచనాపల్లి, నాగపట్నము, మధుర, పాంబన్, తిరునల్వేలి, తిరువేండ్రు, కొచ్చిన్, కాలికట్టు, మంగళూరు, బెంగళూరు, మేరకార, కొడెకనాట్. Rows show various locations and their corresponding values.

సర్కారులు:—మచిలీపట్నములో చినుకులు బడెను. మేఘములు ఒక మోస్తరుగనున్నవి. గోపాలపురంలో పగటి వేడిమి 5 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్టర్:—కడపలో తంజివారసుల కడుగునైన. కర్నూలులో చినుకులుబడెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. బళ్లారిలో 8 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ. కర్నూలులో 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—వర్ష పాతము సాధారణముగ నున్నది. కడపూరులో 0.44 వర్షించెను. నెల్లూరులో 0.29 వర్షించెను. మద్రాసులో చినుకులు బడినవి. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. ఆగ్రేత ఎక్కువ. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. పడమటితీరమున వానమబ్బులు ఎక్కువగ నున్నవి.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాధు, వాతావరణ కా.ప్రజ్ఞాదు.

చెన్న పురి దక్షిణమహారాష్ట్ర ఇనుపదారి లిమిటెడ్ (ఇంగ్లాండులో ఇకాకార్పొరేటు చేయబడినది)

ప్రకటన

1925 సం|| 10 వ ఆగస్టునెల 10 వ తేదీనుండి చెన్న పురి నుండి లోండా, కొల్లెంట్టేనులకు మధ్యరాత్రి కాలమున పోవుమండిన ఈడిగు తెలుపబడిన బండ్లమరల యధా ప్రకారము రాత్రులందు ఈ దిగువ తెలుపబడిన కాలపరిమితి ప్రకారము పోవును.

నెం 27 రు అక్ మిక్సెడ్ లోండానుండి రాత్రి 2 గం 45 నిమిషములకు బయలుదేరి కొల్లెం ఉదయం 6 గంటలకు చేరును.

నెం 28 రు జాన్ మిక్సెడ్ కొల్లెయునుండి రాత్రి 8 గం 35 నిమిషములకు బయలుదేరి లోండా రాత్రి 1 గం 45 నిమిషములకు చేరును.

“ర జి త భ స్త ము”

కె. పి. గోవిందస్వామినాయకరు గారిచే మూలకలతో తయారు చేయబడిన అద్భుతమైన జైవధము వ్యాధుల ఖంఠనము:— వీర్యస్థలము, నపుంసకత్వము, రక్తము క్షీణించుట, మూత్రనిరోధము, సెగరోగము, కుసుమ, పకల మూత్రవ్యాధులు, నవాయి, మున్నగు రోగములకు యీవధము వుపయోగించ వచ్చును. ఈ రజితభస్మము వీవయస్సునం దైనను నపుంసకత్వమును, చర్మ వ్యాధుల నన్నిటిని ఖండితముగా పోగొట్టును. చార్జివరము 40 దినములకు కావలసిన జైవధము రూ 15-0-0, 20 దినములకు రూ 8-0-0, 10 దినములకు రూ 5-0-0 కే. పి. గోవిందస్వామి నాయకరు, 1/58 డి నాగప్పయ్యర్ విధి, తిరువళ్ళీరుని పేట - తిరువళ్ళీకేడి, మద్రాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

తిరుత్తనీ
(స్వకీయ విలేఖరి)

ఆడిక్టర్, తెప్పోత్సవము

ఆగస్టు, 8:—ఈ యూరియందలి శ్రీమద్రామమూర్తి సమలవారి తెప్పోత్సవము యీ నెల 12, 13, 14 తేదీలు బుధ గురు శుక్రవారములలో జరుగును. ఈ ఉత్సవమునకు వచ్చు యాత్రికుల సౌకర్యార్థమే చేయవలసిన ఏర్పాటులనుగూర్చి యోచించుటకుగాను, 30-7-25 వ తేదీ నీయూరిలోని, రీడింగ్ రూమ్ లో నొకసభ నాటిసాయంత్రము 3 గంటలకు యాత్రికుల తని డివిజన్ సబ్ మాజిస్ట్రేట్ గారగు శ్రీయుత వి. యస్. రఘునాథరావు బి. ఏ. గారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినది. ఉత్సవానికి వచ్చు యాత్రికులకు బసలు ఆరోగ్యము నీటివసతి దీపముల వసతి రాకపోకలకు బండ్లువగైరాలు, మురుగుదొడ్లు దొంగలభయమునుండి సంరక్షించుట మున్నగు విషయములపై విపులముగా జరిపించి యాత్రికులకు వలయు సౌకర్యములు గలిగించు పద్ధతిపై సచేతీర్మానములు గావింపబడినవి.

మోదుగూరివారి రైస్ మిల్లు

ఈ యూరియందలి గొప్ప వర్తకులలో నొకరగు, మోదుగూరు సుబ్బరాయశెట్టిగారును, వారి కుమార్తెను; కందప్ప నాయకర్ వీధియందు చుట్టుప్రక్కల ప్రజలు కాపురముందు నిండ్లకుమధ్య వడ్లుచుటకును, వేరుశనగపప్పు దీయుటకును, వేరుశనగపప్పు గానుగాడి నూనెదీయుటకును, గొప్పనూనె యంత్రము (ఆయిల్ మిల్) ను స్థాపించి పనులు జరుగుచుండుటచే, దానివలన రాత్రులందును నిద్రకు భంగమగుచున్న దనియు, వేరుశనగ కాయలు కొట్టునప్పుడాయుత్సంతయు ఇండ్లమీదను త్రాగెడు నీరుగల బావులందును, మనుష్యుల కన్ని యవయనములందును, మొత్తమునకు దీనిచే యన్నము నందును, పొట్టు దుమ్ముతోడను నిండిపోవుటచే ఆరోగ్యమునకు భంగకరముగా నున్నందున ఆ ప్రదేశమునుండి యంత్రమును దీసివైచి ఊరికివెలుపల నుంచ నలనను ననేక విషయములను నూచించుచు తెద మహాజరు నొకదానిని మిషనుకు చుట్టుప్రక్కల నివసించు ప్రజలు పి. చెంగల్యరాయనాయుడుగారి ప్రతినిధిత్వముక్రింద నీయూరి యూనియన్ బోర్డువారికి పంపింకొన్నారు. మొన్నను జరిగిన మాయూరి యూనియన్ బోర్డులో నీ విషయము బ్రస్తావనకు వచ్చి దీర్ఘముగా చర్చ జరిగిన పిమ్మట యంత్రమునకు స్వంత దారగు శెట్టిగారి కి విషయమై నోటిను యిచ్చి దానిపై తగుచర్య దీసుకొనవలయునని తీర్మానించినారు.

తిరుత్తనీ చివ్వాడ రోడ్డు

తిరుత్తనీనుండి చివ్వాడకు యియమండు రోడ్డు యీ పరకు పూర్తిచేయబడిన 9 ఫర్లంగులు మాత్రమేగాక మరల నిప్పడు మరి 3 క్వి మైళ్లు పొడిగించి నూతన రోడ్డు వేయుటకు మా చిత్తూరు జిల్లాబోర్డువారు 4600 రూప్యములను శాంక్షన్ చేయించి పనులు ప్రారంభించి జరుపుచున్నారు.

బెజివాడ వార్తలు

మాపురపాలక సంఘాధ్యక్షులయిన శ్రీయుతులు ఆయ్య దేవర కాశేశ్వరరావు పంతులుగారు సంఘాధ్యక్ష పదవి నలంకరించి కొద్దిమాసములయినను పట్టణాభివృద్ధిని గురించి తగినంత శ్రద్ధ తీసుకొని పనులు జరిగించుచున్నందులకు వందనీయులు, గతమే నెలలో సంభవించిన ఉప్పెనగారికి చెడిపోయిన రోడ్డు మరమ్మత్తు చేయించుటయందును, పడిపోయిన పేదవారల గృహనిర్మాణమునకు దాదాపు ఆరు ఏడు వేల రూపాయల కిమ్మతుగల కలప, తాటియాకు సప్లయి చేయించుటయందును వీరు ఎక్కువశ్రమ తీసుకొన్నారు. మా పట్టణమునకు త్వరలో ద్రవ్యనేటి స్కీ-మును విద్యుచ్ఛక్తిదీపములను తెప్పించుటకు ప్రభుత్వముతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుచు వీటికి కావలసిన సామగ్రిను సేకరించుటకు సిద్ధపడియున్నారు. గాంధీ పేట (గవర్నరు పేట) లో రామమోహన గ్రంథాలయమునకు ఎదురుగా సన్న మహమ్మదీయుల శవములను పూడ్చు దొడ్డి అంతా యిదివరకే పూర్తి అయినందున అది మూయవలసినదిగా మాపురపాలక సంఘమువారు యిప్పటికి దాదాపు 5-6 సంవత్సరములక్రిందట తీరుమానంచేసి మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకస్థలం

చూపించియున్నను యిప్పటివరకు ఆ తీరుమానం అనుబంధానికి రాకపోవడం కారణంకనుపించదు. ఇప్పుడైనను మాపురపాలక సంఘమువారు యీ తీరుమానమును అమలులో పెట్టి పురజనుల మన్ననలకు పాత్రులగుదురుగాక. గాంధీ పేట దాదాపు పట్టణము నకు మించిపోయినప్పటికి ఈ పేటయందున్న బ్రాంచిపోస్టాఫీసును వృద్ధికి తీసుకురాకనున్న వృత్తములు బట్టాడా ఈ ఆఫీసునుంచి జరుపకనున్న ఒక్కపోస్టుమాస్టరువల్లనే టిల్లిగ్రాంఫనులు, పోస్టుపనులు జరిగించుటయును చూడ పోస్టల్ డిపార్టుమెంటు వారి అశ్రద్ధ స్పష్టపడుచున్నది. ఇందు విషయమయి మాపుర పాలక సంఘమువారు పోస్టల్ డిపార్టుమెంటుతో కరస్పాం డెన్సు జరిపి యిబ్బందినివారించుతురుగాక.

గాంధీ పేటయందలి రామమోహనగర్భ ఆయుర్వేద వైద్యశాల అందుకలశాలలకు మాపురపాలక సంఘమువారు ఇచ్చిన గ్రాంటు రు 300-0-0 గాక బెజవాడతాలూకాబోర్డువారు రు 300-0-0 లున్న కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారు రు 1000-0-0 లున్న విరాళము లిప్పించి ఆయుర్వేదవైద్యమందు వారికి గల గాఢాభిమానమును చూపినందుకు వందనీయులు.

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(స్వకీయ విలేఖరి)

లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకు వర్ధంత్యుత్సవము

౧ వ ఆగస్టు ౧౯౨౫ తేదీవారము సాయంత్రము ఆరు గంటలకు వివేకవర్ధనీ నాటక కాలయందు లోకమాన్యనిజయం త్యుత్సవము జరుపబడెను. గోస్వామి రాజాగవరాజ గీగీగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుతులు కాశీనాథవైద్య ఎం. ఏ. ఎల్. ఎల్. బీ, వామనరామచంద్ర నాయకు, రామచంద్ర రావు హైకోర్టు వకీలుగాగు మరొకొందరు తిలకు మహాశయుని జీవిత చరిత్రమును సంగ్రహముగ నివేదించి మనము సేర్పకొన వలసిన సంగతులను వివరించిరి. తిలకు స్మారకఫండు బాబుకు చేయబడిన పదివేలవాదానములలో ఆరువేలమాత్రమే వసూలయినవనియు, ఈ మొత్తము నైజాము ప్రభుత్వమువారి ప్రామి సరీనోట్ల రూపమున నున్నదనియు, దీనిపైన ఇంతవరకు వచ్చిన వడ్డీ మొత్తము ౧౧౦౦ రూపాయలనియు, మరియొక వేయి రూపాయల ప్రామిసరీనోట్లు కొనబడుననియు కార్యదర్శిగారు నుడివీరి. పరిశ్రామిక పాఠశాల యొకటి తిలకు మహాశయునిజ్ఞాపకార్థము ఇచ్చట నెలకొల్పబడవలయునన్న తీర్మాన మమలులో పెట్టుటకు వాదానము చేయబడిన తక్కిన నాలుగు వేలు వసూలగుటవరకుమరియు కనీసము నెలకు ౧౦౦ రూపాయలవడ్డీ ఆదాయము గలుగుచున్నచో వివేకవర్ధనీపాఠశాలలో పరిశ్రామిక శాఖను తెరచుట కనుకూలముగనుండుననియు, దీనికందరు లోడ్డు డెడరని నమ్మచున్నామనియు శ్రీవామన నాయకుగారు నెల విచ్చిరి.

వ్యాసరచనపరిమృతములు

నిజామురాష్ట్రాంధ్రజన కేంద్ర సంఘ పక్షమున “నిజాం రాష్ట్రాంధ్రుల ఆభివృద్ధిమార్గములు” అను విషయమును గురించి జరుపబడిన వ్యాసరచన పరిమృతం దీ క్రిందివారు బహుమానము లను బొందుట కర్హులని పరీక్షకులు నిర్ణయించిరి:—

(౧) మ-రా-రా- ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనముగారు, నిజాం కాలేజి జూనియరు, ఇంటరు తరగతి విద్యార్థి-శ్రీయుత పింగిలి కోడండరామశెట్టి దేశముఖుగారి ౨౫ రూపాయల బహు మానము.

(౨) మ-రా-రా- గడ్డం కేశవసోమయాజులుగారు, తెల్లం పూడి-క్రొత్తపేటపోస్టు గోదావరిజిల్లా కేంద్రసంఘమువారి ౧౫ రూపాయల బహుమానము.

3. మ|| రా|| ఖండవల్లి బాలేందు శేఖరముగారు, చద గూటు హైస్కూలు విద్యార్థి, కేంద్రసంఘమువారి ౧౦ రూపాయల బహుమానము.

కేంద్రసంఘ కార్యస్థానమునకు చేరిన వ్యాసములసంఖ్య ఎనిమిది. వీరిలో పై ముగ్గురు తదితరులకంటె ఉత్తములుగ విజయమొందిరి. మొదటి బహుమానము - మూడవ బహుమాన మున కర్హులగు నిర్ణయింపబడినవారి స్వరూపులు. రెండవ వారుగూడ వీరికి సమాపబంధువే. ఈ ముగ్గురుకు బహిరంగసభ యందు బహుమానము లాసంగబడును.

శ్రీయుతులు ప్రాసెనరు కిరుగూరు హనుమంతరావు పంతులు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. (నిజాంకాలేజి)వండిత రాయ ప్రొటో వేంకటరామసోమయాజులు (నిజాంకాలేజి) గార్లు పరీక్షకులుగ నుండిరి.

సాంకేతిక పరీక్షల ఫలితములు

కేంద్రసంఘ తృతీయ సమావేశమునందు శిల్పి, వైద్య కళాశాలలందు ప్రథములుగ నుత్తీర్ణులగు ఆంధ్రవిద్యార్థులకు నువ ర్ణ పతకములనిచ్చి ప్రోత్సహింపవలెనని తీర్మానించబడియుండెను. ఈసంవత్సరము వైద్యపరీక్షయందు పుల్లారెడ్డిగారును, ఇంజనీ యరింగు (శిల్ప) పరీక్షయందు గొల్ల మల్లికార్జునముగారును అత్యుత్తములుగా కృతార్థులైనారు కేంద్రసంఘ పక్షమున బంగారు పతకములను బొందుట కర్హులనియు ప్రకటింపబడినది. పుల్లారెడ్డిగారు బొంబాయిలో జరుగు వైద్యపరీక్షయందుగూడ ప్రథములుగ నుత్తీర్ణులైనారు వీరికి హైద్రాబాదు రెడ్డిజనసంఘమువారు గూడ బంగారు పతకము నిచ్చెదననియు తెలియుచున్నది. శిల్ప కళాశాలయందు శ్రీరామశాస్త్రిగారు అందరి కంటె ఎక్కువ గుణములను బొందిరి కళాశాలాధ్యక్షులు ప్రక టించినను వారికి ప్రభుత్వమువారి పతకమేగాక కేంద్రసంఘము వారి బహుమానముగూడా రాకుండుట కేమి హేతువో! కేంద్ర సంఘమువారు కళాశాలాధ్యక్షులు వ్రాసి పంపినవారికే బహు మానమిచ్చెదరు గనుక వారిచే నిర్ణయింపబడిన ప్రకారము మల్లి కార్జునముగారే బహుమాన పతకమును బొందెదరు.

గ్రంథస్వీకారము

మ.రా. జయంతి లింగయ్యగారిచే వ్రాయబడిన “ఉద్యోగము” అను పాత్రమును కృతజ్ఞతతో నందుకొని జదివితని. ఇందు ఉద్యోగము నభివేషించి ప్రభుత్వమువారి కార్యస్థానము లందు తిరుగాడు యౌవనుల కష్టముల పద్యరూపమున చక్కగ వర్ణించబడినది. విద్యాభ్యాసముయొక్క ఫలితము ఉద్యోగ సంపాదనమే యను భలంపుతో అసంఖ్యాకులగు ఆంధ్రవిద్యార్థులు ప్రభుత్వోద్యోగాభిలాషులై తమ అమూల్యమైన కాలమును నృగచేయుచున్న నీకాలమున నీగ్రంథము ఉద్యోగమునందు నిర సన భావమును గలిగించుట కుపయోగపడుననియు దీనినిజదువు విద్యార్థులలో గొందరైనను స్వతంత్రవృత్తులందు ప్రవేశించి దేశాభివృద్ధికి దోడ్పడెదరనియు నమ్ముచున్నాను. దీని వెల ఒక అణా. వలయువారు కొండా వీరయ్యగారి ముద్రాక్షరశాల, సుబ్బికోడు సెకండ్రాబాదు అని వ్రాసిన బడయగలరు.

* * *

శ్రీలోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకుగారి

బదవవర్ధంత్యుత్సవము-ధర్మవరము

పై వర్ధంత్యుత్సవము యీనెల 2 వ తేదీ సాయంకాలము న 7 గంటల సమయమున శ్రీనరసస్వతీనిలయ గ్రంథాలయభవనము న పెనుగొండబోర్డు ఉన్న తపాళశాలాంధ్రపండితులగు శ్రీమాన్ పి. టి. శ్రీనివాసాచార్యవారి అధ్యక్షతక్రింద జరుపబడెను. ఏతత్సమయమున ధర్మవరపుబోర్డుమాధ్యమిక పాఠశాలోపాధ్యాయులగు శ్రీయుత యా లేరు వేంకటరావుగారు తిలకుగారి జీవితమును గూర్చి యుపన్యసించిరి. పిమ్మట మ|| రా|| శ్రీ బండి కృష్ణస్వామి, హ. శంకరరావుగార్లుగూడ పైవిషయమును దెలియబలికిరి. అధ్యక్షులు పైవిషయమును సంగ్రహముగ నుడివీరి. అనంతరము అధ్యక్షులకు, ఉపన్యాసకులకు వందనముతోడ ను, తిలకుగారి చాయాపటమునకు పూజతోడను సభ ముగింప బడెను.

(ఒక విలేఖరి)

నరసారావుపేట

(స్వకీయ విలేఖరి)

చంగయ్యపంతులుగారి ఉపన్యాసము

ఆగస్టు 4:— రావుబహద్దరు యం. చంగయ్యపంతులుగారు 2న తేదీన నరసారావుపేటకు విచ్చేసిరి. వీరు దేవాదాయముల బోర్డుకమిషనరుగానుండి యిచ్చటిపరిస్థితుల విచారించుటకు వచ్చియుండిరి. వీరు మిక్కిలి యోషికతో వివిధగ్రామములనుండి విచ్చేసిన ధర్మకర్తలు, అర్చకులు, ప్రజాసామాన్యమును విచారిం చుటయేగాక సాయంతనము ప్రజాబాహుళ్యమునకు దేవాదాయ చట్టమునుగూర్చి వివరించుటకు సభ సేర్పాటు గావించిరి.

ఈసభకు శ్రీయుత చావలి వెంకటకృష్ణయ్యగారు రధ్యక్ష తనహించిరి. అధ్యక్షుడు ప్రథమమున నీచట్టవిషయమై ప్రజలలో గల భయ మనవరమనియు నిది సదుద్దేశముతోడనే నిర్మింపబడినదనియు చెప్పి పంతులుగారిని మాటలాడగోరిరి. పంతులుగారి క్రిందివిధమున నుపన్యసించిరి.

అగ్రాసనాధిపా, సభ్యులారా! అధ్యక్షులు వివరించిన ప్రజలయందలి భయము లనావశ్యకములు. నేనావిషయమై మాటలాడక మరికొన్ని చట్టవిషయమైన సంగతుల చర్చించెదను. ఈ దేవాదాయముల సంబంధించినవారిని మూడుతరగతులలోఁ జేర్చవచ్చును. 1. ధర్మకర్తలు 2. అర్చకులు 3. సామాన్యప్రజలు. వీరందరును చట్టవిషయమై భిన్నాభిప్రాయాలై యున్నారు. అట్లుగాక ప్రతియొక్కరును దేవాలయముల యొక్కయు, ఉత్సవా

గుంటూరు మండల విద్యావర్గవిత్తకటిక జాతీయ విద్యావిమర్శన

(1) ప్రస్తుతకాలమున దేశమందెల్లడలను జాతీయ విద్యా ప్రబోధము గాన్పించుటచేసి జాతీయ విద్యాసమస్య ప్రారంభమయెను. జాతీయవిద్య యనినతోడనే జాతీ హృదయమునకు తోడయింపవలెనుగదా. బ్రహ్మశ్రీ గుళ్లపల్లి రామకృష్ణయ్య గారు నడిపినటుల ఆర్యులు సమష్టిహృదయులు. పాశ్చాత్యులు వ్యక్తిహృదయులు. అందుచే జాతీయవిద్య సమష్టిహృదయమును గలుగజేయునట్లుండవలె నని చెప్పుట తానందదాయకము.

(2) జాతీయవిద్యాలక్ష్యము చతుర్విధ పురుషార్థములని చెప్పుచు ఆధునిక ప్రపంచమునం దర్థకామములే పురుషార్థములుగా పరిగణింపబడుచున్నవనిరి. విద్యాలక్ష్య మిట్లు ప్రస్తుతమున పరిగణింపబడుచున్నదిగనుకనే మన దేశ మిట్టి అధోగతియందున్నది. ఒకవ్యక్తి బాగుపడవలె నన్న వాని కొక ఆదర్శముండవలెను. జాతీయ విద్యాలక్ష్యమునకు ధర్మాధర్మయుక్త వివేచనచే అర్థ, కామ, మోక్షములు లక్ష్యముగా నుండవలెనని చెప్పుట చాల సమంజసము.

(3) శిక్షాక్రమముందు చెప్పిన విధమున బాలరు బ్రహ్మచర్య ముచరించిన బాగుండును. బ్రహ్మచర్యనిరసమువలననే మనదేశ యువకులు అకాలమృత్యువు వాత బడుచుండిరి. మాధుకరాన్నప్రతిమవలన స్త్రీలయెడ మాతృవాత్సల్యము, ఇంద్రియ జయము కలుగును. జాతీయవిద్యయందు మాధుకరము, ప్రాణాయామముగూడ నుండవలసినవే. జాతీయవిద్యార్థులు పాశ్చాత్య విధానమునందులె బల్లలపై కూర్చొనదగదు. శరీరమునకు వెన్నెముక ఆయువుపట్టు గనుక బల్లపై కొర్చొనిన నా వెన్నెముక యధారీతిగ నుండక త్వరలో వృద్ధాప్యచిహ్నములు బయలుపడెడును. అందుచే జాతీయవిద్యార్థులు నేలమీదనే యుచితాసనమున గూర్చుండుట అర్హలక్ష్యము.

(4) విద్యార్థుల పశుసంయములలో, సైన్య, నీతి, మతము, చరిత్ర, జాగ్రహి, వృక్ష, జంతుశాస్త్రములు, వైద్యము, ఆరోగ్యము, వృత్తివిద్య, దేశసేవములగు విషయములుండవలెను. శివాజీ మహాపురుషు డెట్లామెను? ఉగ్రపాలతో తల్లిచెప్పిన వీరవరల చరిత్రలేకదా. అట్లే గ్రంథములుగూడ జాతీయవయము ననుసరించి యుండవలెను.

(5) విద్యార్థులను ఆర్థికవిషయములలో పూర్వకాలమున ఆర్యు లానుష్ఠించుటచేసి మున్నులై యుండెడివారలు. పూర్వపు గురువులు రాజులచే సన్మానింపబడెడివారలు. ఆకాలమున విద్యయందు సంపూర్ణాధికారము గురువులకే యుండెడిది. గురువులెల్లరు సరమార్థ దృష్టిలోనుండి “ఆత్మవత్సర్వభూతాని” యనెడు సూత్రముసారము బ్రవర్తించుచు శిష్యునికి జ్ఞానోపదేశముచేయుచు వారలవృద్ధియే తమవృద్ధిగా జూడెడివారలు. ప్రస్తుత సమయమున నుపాధ్యాయులస్థితి చాల హీనముగా యున్నది. “కోటివిద్యలు కూటికొకకే” యను గాఢ్యక్త్యానుసార ముపాధ్యాయులకు ఆర్థికత సమకూడనిచో వారు మరొక వృత్తినిగూడ జేబట్టవలసియుండును. అంత వారి యుపాధ్యాయవృత్తి యసంపూర్తి యగును. పూర్వకాలమున నుపాధ్యాయులే పురోహితత్వ మవలంబించి యువసంహాది కార్యములందు వారిచ్చుకానుకలచే కొంత ఆర్థికసంపదచేకూరెడిది. ఈకాలమున నిది సక్రమముగా నెఱవేఱుట కుపాధ్యాయులు తనస్థితిలో లేరు గావున వారికి సక్రమమైన జీతములిచ్చుటయే యత్నమార్గము. ఉపాధ్యాయునికి విద్యయందు సర్వాధికారము పూర్వముండిన రీతిగా యుండవలసినదేగాని ప్రస్తుతపరిస్థితుల ననుసరించి యటువంటి చిత్తశుద్ధిగలిగి శిష్యుని యోగక్షేమమేవిచారించు గురువులు తక్కువగాన వారిపై యధికారి యుండదగును.

(6) శిశువిద్య, బాలవిద్యలందు కాలనిర్ణయ పత్రిక ననుసరించి విద్యగలపుట విచారకరము. బాలుడుండు యవస్థావిశేషము లనుసరించి యేయేసమయమునం దు విద్యాధికి చే నియంధిలాపయిండునో నది గ్రహించి దానికనుగుణ పాఠము గరపిన బాగుండును.

(7) యౌవనవిద్యయందు యువకుని చిత్తవృత్తి ననుసరించి విద్యగలపవలెను. అవసరపాఠములలో, ప్రజాసేవ మాతృభాష, హిందీ, సంస్కృతము, ఆంగ్లము, వేదముచేర్చిన బాంధును, అర్హులగువారికి వేదములు చెప్పుచు జనసామాన్యమునకు ప్రాప్తజ్ఞానము లీసమయమున గ్రహింపవలసి యుండుటనే నవసరములగు పాఠములలో సంస్కృతము, ఆంగ్లము, హిందీ నేర్పవలసిన అగ్రగణ్యముగలదు. ప్రస్తుతవిద్యార్థుల కాలమృత్యు గహ్వ

రము నోటబడుట కీశరీరవ్యాధిగామనిరసనమొకటి. వ్యాధిగామమువలన శరీరమానసములు వృద్ధిగాంచును గనుక యౌవనవిద్య యందు వ్యాధిగామవిద్య గలపుట తత్వవసరము. యౌవనవిద్యతో కొందఱు విద్యార్థులు చాలించుకొనెదరు గావున యౌవనవిద్య యందు వృత్తివిద్య సమాప్తియగునట్లుండుట శ్రేయోదాయకము. యౌవనవిద్యయందు యిప్పటివలె విద్యార్థులకు డైరెక్టుగా పాఠము చెప్పక విద్యార్థుల స్వయం కృషిచే పాఠముల జెప్పుచు సందిగ్ధ విషయములందు మాత్రము గురువు బోధనయిచ్చో విద్యార్థియొక్క పరిశీలనాది శక్తులు వృద్ధియగును. ఈజ్ఞానలక్ష్మి డు పదివేల శిష్యులకు బోధజేసెనని నిప్పటి గురుబోధము చేసెడివాడా? యౌవన విద్యయందు శాస్త్రవిద్యయందు “జాల్మన్య” ప్లాను బాగుగా పని జేయునని నాయభిప్రాయము.

(8) స్త్రీ విద్యలో భర్తభరించువాడు గనుకను భార్య భరింపబడునది గనుకను భార్యకు ఆర్థిక సమస్య యవసరము. స్త్రీలకు, గృహ కృత్యములు శిశుపాపక, ఆరోగ్యవిధానము, వైద్యము, నీతిప్రవర్తన ఆతిథి సత్కారము, చదువను, వ్రాయును. సామాన్య గణిత జ్ఞానము, భారత భాగవత, రామాయణాది సప్తసంధ పురాణాత యలవడిన చాలును. స్త్రీవిద్య పతిభక్తియే ధుమణమనెడి ఆదర్శముపై యాధారపడి యుండవలెను.

ఒక నూతన సంస్కారము బయలుపడెదనపుడు వెంటనే నది ప్రజల హృదయమును నాకర్షింపనేరదు. ఇప్పటి పాశ్చాత్య విద్యావ్యాపారముల కీజాతీయ విద్యాప్రబోధ పగవ్యయముగా యుండును. జాతీయత బాగుగా నలవడుటకు గ్రామీణులందు జాతీయ విద్యాప్రబోధము గావించుట, పత్రికాముఖమున జాతీయవిద్యార్థులకుల వెలిబుచ్చుట, పాశ్చాత్యవిద్యా విధానముందలి దోషములను కేర్పొనుట, పుస్తకములను రచించి విమర్శనలకుంబుంపుట, విద్యార్థులకుల ననుసరించి విద్యార్థులకు శిక్షనొసగుట, ఈశీతిగాజేయుచో ప్రజలయందు జాతీయ దీక్షములు మొలకలెత్తును.

(9) పాఠశాలలు ప్రాతఃకాలముననే ప్రారంభముగుటార్హుల సాంప్రదాయము. ఉదయమున మనస్సు నిర్మలముగ నుండును గనుకను నాసమయమునకే జెప్పు సంగతులు విద్యార్థుల మనంబులకు బాగుగా నాటును. అట్లుగాక గం10½ పెట్టినచో మన దేశ మష్టప్రదేశమునట్లచేతను, జన సమర్థతచేతను విద్యాధికునస్సు కలతచెందియుండును. అందుచే విద్యారంభమునకు ప్రాతఃకాలమే యుక్తకాలము.

(10) బ్రహ్మశ్రీ గుళ్లపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు రచించిన జాతీయవిద్య యను గ్రంథము చాల ప్రశంస నీయమైనది. గ్రంథము చదివినచో దానివలన వారి విమర్శనాశక్తి, పట్టుదల, దేశభక్తి, జ్ఞానము, విద్యానుభవము బాగుగా లెరియును. ఈ గ్రంథము ననుసరించి జాతీయవిద్యావిధాన మేర్పరచి యాప్రకారమాచరణయందుంచిన మన సహజనాగరకత మజల మన ముద్దరించును. రామకృష్ణయ్యగారి శ్రమచాల ప్రశంసనార్హము.

విన్నింటి సుబ్బారావు.
దోనేపూడి

కమలాక్షి (విచిత్రకథ)

గ్రంథకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి మహారాజాకాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ, రాయసం వెంకటేశ్వరుడుగారు ఎం. ఏ., ఎల్. టి.

సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంస్థలు, పిల్లల యాటపాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గుణశీలములు సందర్భానుసారముగ సాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

120 పేజీలు, ఫైనర్ పేజీలుకాగితము. నాంది అచ్చు. 0-8-0. విలాసము:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, నెం. 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వసం|| ఆగస్టు నెల 6-వ తేదీ గురువారము

1. ధాన్యములు

వనియాల బా 1-కి	య 80 0 0	మొదలు 42 0 0	వలకు
రైయ్యము బస్తాలు			
మనుమ తెనాలివి	,, ప 48 గలవి	రు 14 0 0	15 8 0
నెల్లూరివి	,, డిటా	,, 15 8 0	17 0 0
డిల్లి	,, డిటా	,, 16 0 0	18 0 0
రాసులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,,	8 12 0	9 0 0
నవ్వులు	,,	20 0 0	24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,,	12 8 0	18 8 0
సెనగలు	,, డిటా	,, 11 12 0	12 4 0
పెసలు	,, డిటా	,, 14 0 0	15 0 0
మినుములు	,, డిటా	,, 15 4 0	16 8 0
ఉలనలు	,, ర 164	,, 8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	,,	154 0 0	155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంజేరు సెనగపప్పుబా1-కి	,,	60 0 0	65 0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	55 0 0	59 0 0
జేరు సెనగనూనెగానుగబా1-కి రు 124 మి.కా.నూనె	,,	122 0 0	
అముదము బా 1-కి	,,	124 0 0	125 0 0

4. చిల్ల రవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	,,	100 0 0	
కూరపసుపు	,,	45 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1-కి	,,	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీరేమందు మణుగు 1-కి	రు	45,50	
కాశీపాస్త్రీపాయకట్టు	,,	55,60	
తెల్లము బా 1-కి	రు	85 0 0	45 8 0
చింతపండు బా 1-కి	,,	40 0 0	60 8 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి	,,	29 0 0	83 0 0
చదరం	,,	30 0 0	83 0 0
రవుండు	,,	85 0 0	40 0 0

6. లోహములు

కెండి 100 తులలింగ	,,	71 0 0	74 0 0
బంగారము, తులము 1-కి	,,	214 0	21 8 0
సవరము 1-కి	,,	18 7 8	
ఇత్రడి బా 1-కి	,,	268 0 0	265 0 0
రాగి డిటా	,,	285 0 0	288 0 0
అస్కాచిక్కెర 226 పా గలవి			80 4 0

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు			75 0 0
తొట్టికృష్ణము డిటా	,,		
సింహం డిటా	,,		
గుర్రం డిటా			70 0 0

8. దూది

బో జెన్సుబారువ 1-కి	రు	300 0 0	
ఎల్నాదు దూది	,,	215 0 0	

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0	
వభర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	,,	4 12 0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0	
నూశేయేనుగ నెం 20	,,	9 8 0	
జపాన్ నెం 20	,,	9 8 0	
,, నెం 40 ఏ శేటిలు అయినను	,,	12 0 0	
నల్లవాక్ నెం 24½	,,	10 0 0	
14½ క్వీలక్ పక్షి	,,	7 8 0	
నెం 20 తెన్ని సింహం యీతె	,,	10 8 0	
నెం 22 ,,	,,	10 12 0	
నెం 12½ తెన్ని సగ్గుడు	,,	8 0 0	
నెం 14½ ,,	,,	8 12 0	
నెం 12½ అలెన్సు	,,	7 4 0	
నెం 12½ కొయిలుపట్టి	,,	7 4 0	
నెం 22½ రంగవిలాప	,,	9 10 0	
నెం 14½ రాదాకృష్ణము	,,	7 4 0	

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు

549

విజ్ఞాపన

మహాభాగా 25 సెం.ల నుండి సేను లోకనేవ చేయుచుండునంగతి త తెలిసియుండవచ్చును ప్రతి సెం.లము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నా ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీన్, వలయాప్రేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆదరించుచున్నారు సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను వరమటలేదు నాపేరు (లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు వారి, ముసలివారు, వారు పీరననేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు సమస్త శిశువులు, సకలజ్వరములు, మాంషము, శీతవాతము, ప్రక్కలయ్యాడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, వలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదము, కడుపునొప్పి, జలుబు, దబ్బ (శ్వాసకాసము, వల్లనొప్పి, నగుమునొప్పి, ఇకొల్టాయెంజా, ప్లేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపాసప్రతికలో నన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను నలు దిక్కులనుండి నన్ను గ్రహించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేనకువేలు గలవు ఒకచుక్క నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు

800 మాత్రలుగల బుడి 1-కి ధర 0-4-0 పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్ల వెల పోస్టుఖర్చుతో ర్పు 1-8-0 12 బుడ్లు 2-18-0 25 బుడ్లు ర్పు 5-8-0 కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు వాఙ్మయాభ్యుదయమును తన్మూలమునను విజ్ఞానాభ్యుదయము ను సాధనంబులను విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు దేశమునందు గ్రంథమండలులు, గ్రంథాలయములు, కళాప్రదర్శనములు మొదలగు సంస్థానలు వర్ధిల్లుటై ప్రజాజీవనప్రవాహమును ప్రపంచజేయుచున్న విధమును దేశచరిత్ర విశేషము చేయుచున్నది శ్రీయత కే వి లక్ష్మణరావుగా రారంభించిన యాంధ్రవిజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమాల నేడు శాఖావశాఖలుగను బిన్నరూపములను వెలయుచున్నది గ్రంథమాలలన్నియును యధాశక్తిని వాఙ్మయాభివృద్ధికి బాటపడుచున్నవి ఆంధ్రమాత నలంకరించుట కేర్పడిన గ్రంథమాలలం దిది యొకటిగ నుండగలదను విశ్వాసముతో స్వీయత్న మారంభమైనది ఈ గ్రంథమాలయం దు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లైన గ్రంథములు ప్రచురించుట కేర్పాటు చేయబడు చున్నది వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమువంతు నను బ్రచురింపబడును ఆంధ్రమహాజను లీప్రయత్నమును పోషించుటకు ప్రార్థితులు

ప్రస్తుతము వెలువడనున్న గ్రంథములు

- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము) వృషాధిప సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, నారాయణ, కాళహస్తీ శ్వరాది శతకములు వది యిందు గలవు ఒక్కొక్క శతక మునకు పీరికయు, పారభేదములును గలవు ౧-౮-౦ (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును)
- 2 బసవపురాణము (ద్విపద) పాల్కురికి సోమనాథుడు అనేక తాళపత్రమాతృకలను గొని పరిశీలించి కూర్చిన మూలము పారభేదములు సూచింపబడి నవి శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారువ్రాసిన విపులమగుపీరిక గలదు అచ్చు; కాగితములు సుందరముగ నున్నది ౨-౮-౦
- 3 గాంధీమహాత్ముని బెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము ౦-౪-౦
- 4 కమలాక్షి (చిన్ని విచిత్రకథ) రాయసం వెంకట శివుడుగారు ౦-౮-౦
- 5 నీతినిధి: వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు

కాశీనాథుని 'నాగేశ్వరరావు, వ్యవసాపకుడు

మహాభారత యుద్ధనాటకము

అపూర్వ గ్రంథము

రసభరితము

సంపూర్ణ మహాభారత కదనంతను వెల్లడించు ఉత్తమ నాటకరాజము మృదువధుర తెలిగల గద్యపద్యములును పాటల గూడ గలవు ప్రవర్తించుటకు చాల అనుకూలమైనది ఇందు శ్రీ కృష్ణపాత్ర పోషించునందు రాజ్యతంత్ర ప్రవీణ బాగు వెల్లడింపబడినది రాయల్ సైన్ 104 షేజీలు, చక్కని అచ్చు చాల అందముగా నుండును వెల రు 1-0-0 మాత్రమే

వలయు రిటల్ గ్రంథకర్తగారిచేర వ్రాయవలెను

కట్టా అచ్చయ్య, తెలుగు పండితుడు

బి బి హెచ్ ఎమ్ స్కూలు, వేటపాళెం (అంటూరుజిల్లా)

తెనుగు ఇండియన్

వీనల్ కోడ్

ముంచిఅచ్చు, దశసరికాగిరిములు, గట్టిచెండు వెల రు 4

ధర్మవిక్రయము- ప్రతి 1-కి రు 3-0-0

ఇది సంపూర్ణమైన వీనల్ కోడు గ్రంథము గ్రంథాంతమున ఆయానేరముల స్వభావము బోధపడునట్లు తేట తెనుగున మద్రాసు హైకోర్టు వకీలు, బి ఏ, బి ఎల్ రెంటాల వెంకటసుబ్బారావు పంతులుగారి ముఖ్యాంశ నిదర్శనము వారంటు, జామీను, రాశీ, స్వచ్ఛవిచారిణ, అప్పీలు మొదలగు క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్లకు సంబంధించిన అంశము లును- చేర్చినది అనేకవేలప్రతులు సర్వత్ర వ్యాపించి యున్నవి

విక్టోరియా డిపో,

మైలాపూరు — మదరాసు

ధర స ర స ము

జర్నల్ ఎలెక్ట్రిక్ దీపములు

ప్రతిదీపమును బాట్లీ, బల్బుతో పంపబడును

ఓవల్ లెన్సు	రు 2 0 0
బుల్ బెన్సు	2 8 0
పెద్ద లెన్సు	3 0 0
సాదా ఫ్లూటోలైట్	3 0 0
" పెల్టెట్ బిగ్గెలెన్సు	3 8 0
చేతింపకే 1 కి	4 0 0
ప్రత్యేక బాటి 1 కి	0 10
ప్రత్యేక బల్బు	0 5
ఆటోసిగార్ లైటు 1 కి	1 12 0
సాదా సిగార్ లైటు 1 కి	0 12 0

1803

ప్యాకింగు, పోస్టేజి ప్రత్యేకము
లక్ష్మీ వర్తకశాల
తాపాలు పెట్టె నెం మద్రా